

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

ZPRÁVA O STAVU OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V ČESKÉ REPUBLICE ZA ROK 2016

Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality

Praha 2017

Obsah:

ÚVOD.....	2
1. POPIS SITUACE	4
2. TRENDY V OBLASTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI	6
3. KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	12
3.1 Počet zjištěných trestných činů	12
3.2 Pachatelé v trestním řízení	12
3.3 Vybrané kazuistiky.....	13
3.3.1 <i>Sexuální vykořisťování</i>	13
3.3.2 <i>Pracovní vykořisťování a jiné formy vykořisťování</i>	15
3.4 Oběti obchodování s lidmi.....	17
3.5 Oběti obchodování s lidmi a sociální služby.....	21
3.6 Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území.....	21
3.7 Případy obchodování s lidmi a finanční šetření.....	22
4. SOUVISEJÍCÍ TRESTNÁ ČINNOST A DOPROVODNÉ JEVY	23
4.1 Situace v oblasti prostituce	23
4.2 Situace v oblasti trestného činu kuplířství	25
4.3 Situace v oblasti neoprávněného zaměstnávání cizinců	25
5. INFORMACE O OBCHODOVÁNÍ S OSOBAMI MLADŠÍMI 18 LET.....	27
6. PODPORA ZE STRANY POMÁHAJÍCÍCH ORGANIZACÍ	31
6.1 La Strada Česká republika, o.p.s.	31
6.1.1 <i>Základní informace o organizaci</i>	31
6.1.2 <i>Poskytované služby</i>	32
6.2 Arcidiecézní charita Praha - Projekt Magdala a Program Prevence obchodování s lidmi poskytovaný Migračním centrem Charity	34
6.2.1 <i>Základní informace</i>	34
6.2.2 <i>Poskytované služby</i>	34
6.3 Diakonie Českobratrské církve evangelické.....	35
6.3.1 <i>Základní informace o organizaci</i>	35
6.3.2 <i>Poskytované služby</i>	36
6.4 Mezinárodní organizace pro migraci	37
6.4.1 <i>Základní informace o organizaci</i>	37
6.4.2 <i>Poskytované služby</i>	37
7. FINANČNÍ ZDROJE	38
7.1 Finance poskytnuté Ministerstvem vnitra ČR	38
7.2 Finance poskytnuté Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR.....	38
7.3 Další finanční zdroje	39
8. PREVENCE A VZDĚLÁVÁNÍ	39
8.1 Vzdělávání.....	39
8.2 Další preventivní aktivity	42
9. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY A ROZHODOVACÍ PRAXE SOUDŮ V PŘÍPADECH OBCHODOVÁNÍ S LIDMI.....	45
10. PARTNERSTVÍ.....	49
10.1 Partnerství v rámci ČR.....	49
10.2 Přeshraniční spolupráce	50
11. PRIORITY.....	52
11.1 Vyhodnocení priorit stanovených pro rok 2016	52
11.2 Priority pro rok 2017	54
TABULKOVÁ ČÁST	55
1. STATISTICKÉ VÝSTUPY PČR	55
2. STATISTICKÉ VÝSTUPY MS	59
3. OBCHODOVÁNÍ S LIDMI MLADŠÍMI 18 LET (P ČR, MS, MPSV)	60
4. STATISTICKÉ VÝSTUPY MV a IOM Praha	63
5. STATISTICKÉ VÝSTUPY VE VZTAHU K NELEGÁLNÍMU ZAMĚSTNÁVÁNÍ (MPSV).....	65
6. DOTACE MPSV POSKYTOVANÉ NNO.....	67

ÚVOD

Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice je informativním dokumentem předkládaným Ministerstvem vnitra ČR (dále jen „MV“) a to na základě usnesení Vlády ČR ze dne 23. ledna 2008 č. 67 k Národní strategii boje proti obchodování s lidmi pro období let 2008-2011. Tato zpráva je v pořadí již **devátou zprávou o stavu obchodování s lidmi v České republice** (dále jen „ČR“).

Cílem zpráv o stavu obchodování s lidmi v ČR je poskytnout podrobné informace o situaci v oblasti obchodování s lidmi na území ČR vždy za období od 1. ledna do 31. prosince daného roku. Ve zprávách je již tradičně věnována pozornost zejména popisu situace v ČR. V této spojitosti zprávy též okrajově zmiňují vybrané zahraniční aktivity v případech, které mají souvislost s ČR.

Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2016 (dále jen „Zpráva“) se již tradičně zaměřuje na obchodování s lidmi, zejména ve smyslu skutkové podstaty ustanovení § 168, odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále také „TZ“) – tedy obchodování s osobami staršími 18 let, dále trestné činnosti páchané na osobách mladších 18 let, ve znění ustanovení § 168, odst. 1 TZ. Zpráva se, obdobně jako v předchozích letech, věnuje i jevům doprovodným a s obchodováním s lidmi úzce souvisejícím.

Usnesením Vlády ČR ze dne 27. dubna 2016 č. 360 o Národní strategii boje proti obchodování s lidmi v České republice na období let 2016 až 2019, schválila vláda ČR **Národní strategii boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2016 až 2019** (dále jen „Strategie“), a uložila členům vlády plnit opatření vyplývající ze Strategie spadající do jejich působnosti. Zároveň vláda uložila ministru vnitra předložit vládě do 31. března 2020 návrh Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na následující období včetně vyhodnocení Strategie. Strategie, stejně jako Zpráva o stavu obchodování s lidmi České republice za rok 2015, obsahují detailní vyhodnocení situace a plnění dílčích úkolů. Zpráva na oba výše uvedené dokumenty kontinuálně navazuje, avšak na rozdíl od předchozí zprávy nestanovuje dílčí úkoly, neboť od konce dubna 2016 započaly práce na plnění úkolů vyplývajících z aktuálně schválené Strategie.

Zprávu již tradičně zpracovává odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV a to zejména na základě podkladů od členů tzv. Mezirezortní koordinační skupiny pro oblast boje proti obchodování s lidmi (dále jen „MKS“) a dalších domácích a zahraničních spolupracovníků na poli potírání obchodování s lidmi. Veškeré poskytnuté informace napomáhají zpracovatelům této zprávy při kontinuálním monitoringu situace v oblasti obchodování s lidmi a zejména plnění funkce národního reportéra, respektive ekvivalentního mechanismu¹ pro oblast boje proti obchodování s lidmi. **Všem partnerům za jejich spolupráci náleží vřelé poděkování.**

¹ https://ec.europa.eu/anti-trafficking/national-rapporteurs_en

Poznámky k textu:

Genderová vyváženost: V textu pod pojmem cizinec míváme osobu jak pohlaví ženského, tak mužského, tzn. jak cizince, tak cizinku, pokud z jednotlivých konkrétních případů nevyplývá něco jiného. Stejně je tomu i při užívání pojmu migrant, zaměstnanec, občan, pracovník atd., obdobně též při udávání státní příslušnosti. V textu je přísně rozlišována příslušnost ke konkrétnímu pohlaví v případech, kdy tak učinili stálí členové MKS při zpracovávání podkladů pro tuto zprávu.

Korektura: Text neprošel jazykovou a stylistickou úpravou.

1. POPIS SITUACE

- Lze konstatovat, že situace v obchodování s lidmi v ČR je opět **srovnatelná s předchozím rokem**. Stav, struktura a dynamika trestné činnosti obchodování s lidmi se v průběhu posledních let příliš nemění.
- ČR lze tedy i nadále považovat především za zemi **cílovou a transitní**, stále však také za zemi **zdrojovou**.
- Trestná činnost obchodování s lidmi nezaznamenala v roce 2016 ve srovnání s předchozím rokem žádné zásadní změny ani ve zjištěných formách obchodování s lidmi, ani ve způsobech jednání pachatelů této trestné činnosti. Na území ČR se i nadále jednalo zejména o formu **obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování² a pracovního vykořisťování³ a to i přes to, že v policejních**

² Pod pojmem „obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování“ rozumíme trestný čin obchodování s lidmi dle § 168 odst. 1 písm. a) nebo odst. 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), kdy je obchodovaná osoba užitá „k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla“, kvalifikované skutkové podstaty nevyjímaje. Pojem však zahrnuje i jednání dle předchozích právních úprav - § 232a odst. 1 písm. a) nebo odst. 2 písm. a) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „STZ“), dále také dle § 246 obchodování se ženami, který definoval účel obchodování pouze za účelem užití k pohlavnímu styku s jiným, účinného do roku 2004. Tento termín je v textu zaveden pro zjednodušení.

³ Pod pojmem „obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování“ rozumíme trestný čin obchodování s lidmi dle § 168 odst. 1 písm. e) nebo odst. 2 písm. e) TZ popř. § 232a odst. 1 písm. c) nebo odst. 2 písm. c) STZ, kdy je obchodovaná osoba užitá „k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování“, potažmo též „k otroctví nebo nevolnictví“ (dle § 168 odst. 1 písm. d) nebo odst. 2 písm. d) TZ včetně korespondující úpravy dle STZ). Určitým vodítkem při naplňování obsahu pojmů nucená práce, nevolnictví, otroctví může být judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) k článku 4 (zákaz otroctví a nucené práce) Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen „EÚLP“), ze které je patrné, že pojmy jako je otroctví, nevolnictví, nucené práce, se naplňují, resp. je třeba je naplnit, novým obsahem. Definice těchto pojmů by měla být přesná a pružná a měla by umožňovat přizpůsobit jejich aplikaci současným formám takového jednání (Rantsev proti Kypru a Rusku (rozsudek ESLP č. 25965/04 ze dne 7. 1. 2010. Přehled rozsudků ESLP (ASPI, a.s.); Siliadin proti Francii (rozsudek ESLP č. 73316/01 ze dne 26. 7. 2005). Přehled rozsudků ESLP (ASPI, a.s.).

EÚLP nedefinuje pojem „nevolnictví“. Podle doktríny je pojem nevolnictví blízký „otroctví“, které je jeho nejvyšším stupněm, nejde však o stav, kdy je oběť majetkem druhého. Podle Úmluvy týkající se otroctví z roku 1927 je ve stavu či postavení otroka jedinec, vůči kterému jsou vykonávány atributy vlastnického práva. Tato definice odpovídá klasickému pojetí otroctví, které se uplatňovalo po staletí. Otroctví vyžaduje, aby stav dotčené osoby byl redukován na pouhý „objekt“ v rukou jiných osob. Jde o stav, kdy je oběť majetkem druhého.

Co se týká rozdílu mezi „nevolnictvím“ a „nucenými nebo povinnými pracemi“, vyplývá z judikatury ESLP, že nevolnictví je charakterizováno nejen povinností vykonávat určitou práci, ale také životními podmínkami. Pojem nevolnictví pak vykazuje „zvlášť závažnou formu popření svobody“. Kromě „povinnosti (pod nátlakem) poskytnout druhému jisté služby“ zahrnuje navíc „povinnost pro nevolníka žít u dotčené osoby a nemožnost změnit své postavení“.

Pojem „nucených prací“ relativně přesně naznačuje, že jde o práci vykonávanou pod fyzickým či psychickým tlakem. Podle Úmluvy Mezinárodní organizace práce (dále jen „MOP“) č. 29 z roku 1930 (vyhl. pod č. 506/1990 Sb.) se nucenou nebo povinnou prací rozumí každá práce nebo služba, která se na kterékoli osobě vymáhá pod pohrůzkou jakéhokoliv trestu a ke které se řečená osoba nenabídla dobrovolně.

Dle MOP nucená práce předpokládá splnění dvou podmínek – pohrůzka trestem a nedobrovolnost. U první podmínky (hrozba trestem) MOP zmiňuje 6 indikátorů:

- fyzické, či sexuální násilí, nebo jeho hrozba;
- omezení svobody pohybu;
- dlužní otroctví;
- zadržování odměny za práci, či odmítnutí vyplacení odměny;
- zadržování cestovních, či jiných identifikačních dokladů;
- vyhrožování udáním příslušným úřadům.

Trestem v tomto smyslu tedy rozhodně nemusí být jen trestní nebo administrativní sankce, udělovaná orgánem veřejné moci. Nedobrovolnost se pak může projevit i tehdy, pokud samotné přijetí práce (nástup do práce) bylo naprosto svobodné, přičemž MOP v tomto případě zmiňuje 7 indikátorů:

- podvod nebo falešné sliby ohledně druhu a podmínek práce;
- zadluženost;
- psychologický nátlak, tedy příkaz k práci zajištěný výhrůzkou trestu za neuposlechnutí;
- zbavení osobní svobody; uvěznění v místě výkonu práce;
- zadržování nebo nevyplacení odměny za práci;

statistikách byly v roce 2016 vykázaný pouze případy týkající se výhradně obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování⁴. Ostatní formy obchodování s lidmi⁵ nebyly policejními statistikami v roce 2016 zaznamenány.

- Přes výše uvedené, se aktéři zapojení do MKS shodují, že v následujících letech je nezbytné věnovat pozornost také dalším formám obchodování s lidmi, zejména s důrazem na **tzv. sňatky s výhodou⁶**, případně obchodování s dětmi a dospělými za účelem nucení k páčání trestné činnosti a žebrání.⁷
- V roce 2016 byla zaměřena **pozornost na možnou aplikaci § 168 TZ k případům vylákání žen do ciziny pod záminkou uzavření sňatku**, tedy případy, kdy jsou sňatky uzavřeny mezi cizincem a občanem určitého státu EU (zpravidla za úplaty) právě za účelem získání povolení k pobytu v takovém státu pro tohoto cizince. K této věci bylo mj. vypracováno stanovisko analytického a legislativního odboru NSZ (více viz kapitola 11.1 Vyhodnocení priorit stanovených pro rok 2016.
- Stejně jako v minulých letech lze konstatovat, že situace v oblasti nelegálního **obchodování s lidskými tkáněmi a orgány je v ČR nadále uspokojivá**. Dle dostupných informací k této nelegální činnosti na území ČR nedochází⁸. Ministerstvo zdravotnictví toto přičítá především přísným regulačním opatřením a značně odrazujícím sankcím stanoveným v našich právních předpisech.
- Z vyhodnocení případů zjištěných P ČR v roce 2016 vyplývá, **že násilné projevy, které sloužily jako prostředek k dosažení požadavků pachatelů nebo poslušnosti obětí, zůstaly okrajovou záležitostí**. Není pochybnosti o tom, že tato okolnost zvyšuje latenci této trestné činnosti.
- Jednání a chování pachatelů působí sofistikovanějším dojmem, což potvrzovalo i využívání převážně lsti, zneužití závislosti nebo omylu. Z tohoto pohledu lze konstatovat, že trestná činnost obchodování s lidmi tak, jak byla zjišťována na území ČR, **je obdobná a vykazuje stejné rysy jako v ostatních členských státech EU a koreluje s aktuálními „evropskými“ trendy tohoto typu organizovaného**

-
- zadržování dokladů nebo jiných hodnotných věcí;
 - prodej osoby do vlastnictví jiného.

⁴ V tomto ohledu je pro zpracování této zprávy klíčové vycházet nejen z oficiálních statistik, ale též ze zobecněných informací např. NCOZ. Tento útvar má naprosto jedinečný vhled do celkové situace v oblasti obchodování s lidmi a je tak schopen do informace zahrnout i zobecněné poznatky o trestních věcech vyhledávaných ve smyslu zjištění skutků a podezřelých či z oblasti právní pomoci v rámci mezinárodní policejní spolupráce. Dalším relevantním zdrojem jsou nevládní organizace působící přímo v terénu.

⁵ Ostatními formami vykořisťování“ chápeme ty formy vykořisťování, které jsou uvedeny v § 168 TZ odst. 1 nebo 2 písm. b) k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z jeho těla, c) k službě v ozbrojených silách, a d) k otroctví nebo nevolnictví; popř. se může jednat o § 232a STZ odst. 1 nebo 2 písm. b) k otroctví nebo nevolnictví.

⁶ Jedná se o termín používaný NSZ, který pro účely této části zprávy přejímáme; v jiných materiálech je někdy používán též termín účelových, fingovaných nebo podvodných sňatků apod. („marriages of convenience“).

⁷ V této souvislosti považujeme za důležité zmínit materiál zaměřující se mj. na oblast obchodování s lidmi za účelem nuceného žebrání: Myria: 2016 Annual Report on Trafficking and smuggling of human beings, Beggars in the hands of traffickers, Brussels, October 2016, www.myria.be a dále výstupy projektu Hestia: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/eu-projects-and-funding/hestia-against-human-trafficking_en

⁸ V ČR lze tuto trestnou činnost subsumovat pod následující ustanovení TZ: § 164 neoprávněné odebrání tkání a orgánů, § 165 nedovolené nakládání s tkáněmi a orgány, § 166 odběr tkáně, orgánu a provedení transplantace za úplatu, § 167 nedovolené nakládání s lidským embryem a lidským genomem – u všech těchto trestných činů policejní statistiky i statistické výkazy MS shodně vykazaly v roce 2016 v celku shodně vždy 0 zjištěných a objasněných a spáchaných trestných činů. Pouze u § 164 byl vykázan 1 zjištěný, ale žádný objasněný trestný čin.

zločinu. Tento závěr vyplývá mimo jiné z informací získávaných v průběhu expertních jednání v rámci projektu EMPACT THB (European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats), která se konala pod záštitou EUROPOLU.

- Z pohledu **zemí původu obětí identifikovaných v ČR**, jako zdrojové byly v roce 2016 zaznamenány, stejně jako v předchozích letech, Rumunsko, Bulharsko, Ukrajina a Slovensko. La Strada zmiňuje v roce 2016 spolupráci s oběťmi z Maďarska, Slovenska, Filipín, Vietnamu a Thajska. Nelze však opomenout skutečnost, že obchodování jsou i čeští občané na území ČR. ČR zůstává i nadále zdrojovou zemí zejména pro Velkou Británii a Spolkovou republiku Německo, zmiňován byl případ obchodování s občany ČR v Portugalsku. Informace o občanech ČR obchodovaných v zahraničí jsou však i nadále přes snahu všech aktérů velmi kusé a roztržité.
- V roce 2016 bylo identifikováno dle policejních statistik celkem **38 obětí obchodování s lidmi**. Do **Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV** (dále také „Program“) bylo zařazeno celkem **14 pravděpodobných obětí** obchodování s lidmi z Rumunska, Bulharska, Ukrajiny, Slovenské republiky a ČR, kdy se v 5 případech jednalo o obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a v 9 případech se jednalo o vykořisťování pracovní.

2. TRENDY V OBLASTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI

- Stále platí, že nejčastějšími **formami obchodování s lidmi** v ČR je obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a ve statistických datech méně (v policejních statistikách v roce 2016 dokonce vůbec) se odrážející vykořisťování pracovní. Avšak vedená trestní řízení, Policií ČR zjištěné poznatky ze zájmového prostředí a mezinárodní policejní a justiční⁹ spolupráce v průběhu roku 2016 potvrdily nárůst případů, kdy **na území ČR došlo k cílenému vyhledávání žen ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí, s následným vylákáním ženy do ciziny pod záminkou uzavření sňatku za účelem obchodování s lidmi**. Tyto sňatky jsou označovány, jak je zmíněno již výše, jako tzv. „sňatky s výhodou“ (marriages of convenience) a bezesporu jde o nově vznikající a alarmující trend vykořisťování obětí.

⁹ Obdobně jako v minulosti je potřeba zmínit i Eurojust, respektive jeho aktivity zaměřené na potírání obchodování s lidmi. Boj proti obchodování s lidmi patří nadále mezi priority Eurojustu. České zastoupení v Eurojustu se aktivně účastní činnosti Týmu pro trestnou činnost související s nezákonným obchodováním, který se mimo jiné zabývá právě obchodováním s lidmi. Národní člen se i v roce 2016 nadále podílel na činnosti týmu pro nezákonné obchodování, kdy je zároveň předsedou tohoto týmu a kontaktním bodem Eurojustu pro obchodování s lidmi. Výrazně se angažoval na přípravě závěrečné zprávy v rámci projektu Eurojustu obchodování s lidmi pro léta 2012-2016. Zpráva byla schválena Kolegiem v lednu a je zveřejněna na stránkách Eurojustu (<http://www.eurojust.europa.eu/press/PressReleases/Pages/2017/2017-02-03.aspx>). Cílem projektu bylo zefektivnit potírání této trestné činnosti zvýšením výměny informací o vyšetřování obchodu s lidmi, zvýšením počtu vyšetřování této trestné činnosti, zlepšením koordinace a vzdělávání, zlepšením spolupráce s třetími státy, implementováním multidisciplinárních postupů a konečně zintenzivněním zajišťování výnosů z trestné činnosti. Výstupy závěrečné zprávy jsou založené primárně na analýze vybraných případů zpracovávaných Eurojustem. Zpráva poměrně přesně pojmenovává problémy potírání tohoto typu trestné činnosti. Přes některé dílčí neúspěchy se Eurojustu převážně podařilo naplnit stanovené cíle. Národní člen dále pravidelně zastupoval Eurojust při pracovních setkáních kontaktních bodů pro obchodování s lidmi agentur EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí. České zastoupení v Eurojustu asistovalo v roce 2016 při založení dvou společných vyšetřovacích týmů zaměřených na vyšetřování případů obchodování s lidmi. Činnost společných vyšetřovacích týmů (JIT) je třeba hodnotit jako významný nástroj justiční spolupráce při vyšetřování závažné organizované a přeshraniční trestné činnosti.

- I přes statistický nepoměr oblasti obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a dalších forem obchodování s lidmi, lze však na základě monitoringu, obdržených dat od členů MKS, partnerů v zahraničí¹⁰ či českých zastupitelských úřadů v cizině usuzovat, že **také problematika obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování potažmo pracovního vykořisťování samotného, je stále tématem srovnatelně aktuálním**¹¹. Zároveň je zřejmé, že obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování je jen tzv. špičkou ledovce a eskalací porušování

¹⁰ V této souvislosti upozorňujeme mj. na zprávu EUROPOL: Report on prosecuting THB for the purpose of labour exploitation, Haag, 2015; zpráva nabízí mj. indikátory obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování založené na zkušenostech orgánů činných v trestním řízení jednotlivých členských států EU.

¹¹ Např. La Strada v poskytnutých podkladech uvádí: „V sektorech, kde pracuje převaha migrantů a migrantek, byl nadále patrný trend zaměstnávání osob ze zemí EU přes agentury práce, které někdy působí i přeshraničně. Stoupl však také podíl osob ze třetích zemí, a to zejména z Ukrajiny. Pokud firma, agentura či zprostředkovatel působí na území zdrojového i cílového státu, pak zpravidla v zemi původu bývá uzavřena smlouva o zprostředkování práce či „proforma“ pracovní smlouva, která může obsahovat ustanovení, jež jsou v rozporu s českým právním prostředím. Zároveň podmínky slibované v této smlouvě bývají lepší, než jak je tomu po příjezdu do ČR, kde jsou zájemci a zájemkyně o práci za použití nejrůznějších nátlakových metod nuceni podepsat smlouvy pro ně výrazně nevýhodnější. V těchto smlouvách již zpravidla nebývají uvedena ustanovení (nejčastěji různé sankce), jež obsahovala původní smlouva a která by byla v ČR nezákonná. Tyto praktiky jsou užívány agenturami zaměstnávajícími jak osoby ze zemí mimo EU, tak osoby z členských států EU. V mnoha případech mají dané agentury povolení ke zprostředkování zaměstnání a těchto podvodů se dopouštějí opakovaně a dlouhodobě. Nejčastěji zaregistrovanými formami nábory byla inzerce a náborové kampaně agentur a zprostředkovatelů ve zdrojových zemích. Za potenciálně rizikový faktor lze považovat skutečnost, že mnoho nově příchozích ze států mimo EU jsou mladší muži a ženy, kteří postrádají větší zkušenost s prací v zahraničí, neznají mechanismy bezpečného hledání a změny práce a nemají zde žádné kontakty a sociální zázemí, popřípadě jsou odkázáni pouze na jednu osobu, s níž přicestovali. V tomto ohledu se jejich situace podobá stavu před zhruba dvaceti a více lety, kdy byla zejména ukrajinská komunita v ČR více izolovaná a odkázaná na služby poskytované pracovníkům tzv. klienty. Během období hospodářské konjunktury se sice riziko vykořisťování těchto osob může jevit jako relativně marginální, ale v případě recese hrozí prudké zhoršení situace velké skupiny osob a v kombinaci s jejich neinformovaností a závislostí na zprostředkovatelských strukturách také značný nárůst počtu obchodovaných osob.“

Také Diakonie uvádí: „Nejčastějšími problémy jsou vyplacení pouze části mzdy (v důsledku srážek za údajné škody způsobené zaměstnavateli, za ubytování nebo pracovní pomůcky), při ukončení pracovního poměru nevyplacení mzdy za poslední měsíc. Někdy se zaměstnanci setkávají s vyhrožováním fyzickým násilím za strany agentury v případě, že se snaží domoci svých práv. Občas bývá nedorozumění způsobeno pouze nedostatky v komunikaci nebo v důsledku jazykové bariéry. Pracovní smlouvy ve většině případů nejsou v souladu se Zákoníkem práce. Pokud je uzavřena standardní pracovní smlouva, obvykle obsahuje ustanovení, která Zákoník určitě nepovoluje. Nejčastěji jde o možnost okamžitého zrušení pracovního poměru i za prohrášky, které rozhodně nemohou být kvalifikovány jako porušení pracovních povinností zvláště hrubým způsobem (zaměstnavatel si jimi chce pojistit případné škody způsobené zaměstnancem na vybavení ubytovny, při výtržnostech apod.), údajné odcizení nářadí, materiálů. Častým jevem je pokutování zaměstnanců (stržení částky z platu) za údajné přestupky. Zaměstnavatelé se často hájí, že pokuta byla udělena za údajnou krádež materiálu nebo poškození vybavení podniku nebo ubytovny (což často nelze ověřit, výpovědi zaměstnance a zaměstnavatele bývají zcela protichůdné). Účtovány bývají také přemrštěné částky za ubytování a dopravu. Poměrně častou možností je práce zcela načerno, bez dokumentů, bez vydání výplatnic (max. na obálkách se mzdou bývá napsáno rukou, kolik bylo zaměstnanci strženo za jednotlivé služby a kolik činí jeho čistá mzda). Další zjištěné formy zaměstnávání byly Dohoda o pracovní činnosti a Dohoda o provedení práce. Jiným problémem je, že zahraniční pracovníci, kteří se dostali v ČR do potíží, zpravidla o negativních zkušenostech vůbec ve své domovské zemi neinformují (nechtějí přiznat vlastní neúspěch). Proto zájemci o práci mívají o situaci na pracovním trhu v ČR zkreslené představy, očekávají nerealistické mzdy a životní podmínky a zprávy o možných vážných rizicích neberou vážně. Převažující formou nábory jsou inzertní servery v zemi původu. Dále funguje předávání informace o pracovní nabídce mezi známými a přáteli. Velký podíl mají také sociální sítě a jednotlivé uživatelské skupiny na těchto sítích, zaměřené na práci v zahraničí. Běžným jevem je, že inzertní zprostředkovatel akceptuje z nových uchazečů pouze ty, kteří se nacházejí ve své domovské zemi a využijí dopravu objednanou zprostředkovatelem (např. zájemci, kteří se již na českém území nacházejí, nemají šanci k přijetí). Zprostředkovatel zřejmě chce mít uchazeče pod úplnou kontrolou a vybírat provize z veškerých služeb, které uchazeči poskytne (doprava, ubytování, aj.). Zprostředkování dopravy je součástí „lákové“ nabídky práce, kdy zájemce o práci v zahraničí dostane informace o dobře placené práci, v tomto případě v ČR, s výhodnou nabídkou úhrady nákladů na cestu do zvolené destinace. Dopravci se zprostředkovateli zaměstnání úzce spolupracují (ať už se jedná o oficiální dopravní společnosti, tak o neoficiální dopravce s mikrobusy). Zástupci náborářů operují i na autobusových nádražích, kde navazují přímo kontakt se zájemci o práci. Časté jsou situace, kdy zájemce o práci přijel do ČR, aniž by měl zaměstnání dohodnuto předem, případně mu byla pracovní pozice popsaná nepříliš jasně (ve výsledku mohl být pak uchazeč umístěn prakticky kdekoliv).“

práv v rámci „zaměstnávání“ cizinců.

- Na oblast pracovního vykořisťování je zaměřena priorita č. 4.1. Boj proti pracovnímu vykořisťování a postih pachatelů ve Strategii, zejména Strategií uložený úkol č. 1 Analýza nedostatků pracovně právních a trestně právních předpisů ve vztahu k jejich vlivu na vznik a postih vykořisťujících pracovních podmínek (gesce MPSV, spolugesce MV). V souvislosti s řešením bezpečnostní situace v některých průmyslových zónách, a jako reakce na neuspokojivou situaci související se zaměstnáváním cizinců v této oblasti, byl MV připraven materiál „**Opatření k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců**“, který byl dne 27. února 2017 schválen Vládou ČR. V tomto materiálu je mj. úkol č. D6: Předložit vládě ČR návrh legislativních řešení souvisejících se zaměstnáváním a ubytováním cizinců a to s termínem do 30. dubna 2017. V rámci tohoto úkolu bylo kromě jiného uloženo „v případě potřeby/vhodnosti je možné též předložit pozměňovací návrhy k již projednávaným relevantním právním předpisům v Parlamentu ČR“.
- Také v rámci kulatých stolů, které v roce 2015 a 2016 proběhly ve spolupráci OBPPK a SÚIP bylo konstatováno, že dochází k masivnímu **zneužívání institutu dohody o provedení práce** (dále „DPP“). Zaměstnavatelé využívají či lépe řečeno zneužívají skutečnosti, že v právním řádu absentuje povinnost informovat příslušné státní orgány o uzavření dohody o provedení práce, kdy rovněž neexistuje pro zaměstnavatele povinnost vést evidenci pracovní doby zaměstnanců. Při kontrolní činnosti jsou poté inspektorům práce ze strany zaměstnavatelům uváděny nepravdivé informace o délce vykonávaných prací a pracovní době, kdy však zároveň nepravdivost těchto informací není inspektorát práce coby kontrolní (správní) orgán schopen prokázat, a to z důvodu svých omezených pravomocí. Tento stav je dále umocňován tím, že se zaměstnanci (často se jedná o cizince) obávají o praktikách svých zaměstnavatelů otevřeně vypovídat. Dále je pozorováno využívání tzv. řetězení DDP, které s sebou přináší nezanedbatelné daňové úniky a je dalším ze způsobů obcházení platné právní úpravy zaměstnavateli.
- Dalším identifikovaným problémem je **skryté (podvodné) agenturní zaměstnávání**, které vede k obcházení právní regulace agentur práce. Povinné povolení ke zprostředkování zaměstnání („povolení k agenturnímu zaměstnávání“) je obchodními společnostmi obcházeno za pomoci uzavírání smluv o dílo a smluv nájemních. Konkrétně poté dochází k tomu, že zaměstnavatel, který potřebuje „outsourcovat“ svou výrobu neuzavře s agenturou práce smlouvu o dočasném přidělení zaměstnance, nýbrž pronajme část svých výrobních prostor (např. jednu pásovou linku) jiné obchodní společnosti, se kterou zároveň uzavře smlouvu o dílo, kdy tímto dílem je tedy výrobek, jež zaměstnavatel běžně produkuje v rámci svého předmětu podnikání nebo činnosti. Tímto jednáním dále dochází k obcházení povinnosti, která spočívá v zákazu agentury práce uzavírat se svými zaměstnanci dohody o provedení práce (§ 307a zákoníku práce), což vede k dalšímu oslabení práv zaměstnanců a vytváření vykořisťujících pracovních podmínek. K řešení nastíněného problému více v kapitole č. 9 – Legislativní změny a rozhodovací praxe soudů v případech obchodování s lidmi.
- V případech s podezřením na obchodování s lidmi za účelem užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, byl typickým způsobem páchaní model

z předchozích let. Jak orgány činné v trestním řízení, tak partnerské nevládní organizace potvrzují existenci přetrvávajícího **významného činitele, tzv. „agenturního zaměstnávání“**, případně související aktivity právnických osob, které mají povolení ze strany MPSV ke zprostředkování práce. Jako země původu zájemců o pracovní uplatnění, byly v roce 2016 nejčastěji zastoupeny státy z balkánského regionu, zejména Rumunsko, Bulharsko. V nezměněné míře byl zjišťován výskyt zaměstnáváných osob z Ukrajiny, nicméně zejména ve druhém pololetí 2016 se velmi často jednalo o držitele polských víz.

- Nadále byly opět jak P ČR, tak nevládními organizacemi působícími přímo v terénu zjišťovány informace o **zjednávání osob z rizikového prostředí (bezdomovců a dalších sociálně slabých jedinců) k práci, vykonávané na území Anglie**. Skutkový děj, k němuž došlo na území ČR, však v mnoha případech postrádal naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu, zejména znaků „použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužití omylu, tísně nebo závislosti“, protože osoby z takového prostředí budoucí podmínky práce a ubytování ve Velké Británii předem neznaly. Teprve po jejich příjezdu do různých měst ve Velké Británii, docházelo v některých případech k ubytování v rodinných domech, v nichž byly tyto osoby zamykány a hlídány, byly jim odebírány jejich osobní doklady za účelem vyřízení administrativních záležitostí na úřadech Velké Británie, v mnoha případech k jejich vrácení vůbec nedošlo. Pracovním prostředím pro takové osoby byly např. myčky automobilů, třídírny ovoce a zeleniny, drůbežárny a různé výrobní podniky. Pachatelé poškozeným při výplatě odebírali všechnu nebo drtivou část vydělané mzdy. Poškozené osoby byly často pod psychickým tlakem a v některých případech byly i fyzicky napadány a nuceny k popsánému způsobu života.
- Jedná se o pokračující trend, kdy současně dochází na území Velké Británie ke zneužívání sociálních dávek a k úvěrovým podvodům. V této oblasti nelegálních aktivit a trestné činnosti se angažovala především romská komunita z ČR a SR.
- V reakci na rozšíření výše popisovaného jednání označovaného jako „sňatky s výhodou“ v rámci EU, připravila Evropská komise příručku s názvem **„Handbook on addressing the issue of alleged marriages of convenience between EU citizens and non-EU nationals in the context of EU law on free movement of EU citizens“**. Tato příručka považuje za vysoce alarmující, že sňatky s výhodou, v sobě velmi často zahrnují definiční znaky skutkové podstaty obchodování s lidmi a odkazuje na pravidla Evropské unie, která se použijí v případě, že sňatky zahrnují prvky obchodování s lidmi. Konkrétně je odkazováno na *Směrnici Evropského parlamentu a rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a ochraně obětí*, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV (dále jen „směrnice 2011/36/EU“) a uvádí, že „sňatky s výhodou jsou typicky obchodováním s lidmi (např. ženy přivezené do některé země EU a zde přinuceny k uzavření sňatku), dále organizované skupiny mohou využít i zranitelného postavení či nevýhodné situace EU „nevěsty“ (jako je chudoba, mimořádné dluhy, bezdomovectví, zneužívání drog, nezaměstnanost nebo psychologická zranitelnost)“.
- Vzhledem k tomu, že mezi osoby, od nichž byla směřována „poptávka“ po ženách z ČR, patřili zejména státní příslušníci Bangladéše, Pákistánu a Afghánistánu, souvisí tento trend v obchodování s lidmi **úzce s problematikou pohybu a pobytu osob**

třetích zemí ve státech EU, které jsou v současné době rizikové i z hlediska terorismu. K organizování tohoto jednání docházelo zejména na území Velké Británie a Irska, podíleli se na něm rovněž státní příslušníci ČR žijící v těchto státech.

- Stejně tak nadále platí, že z hlediska dlouhodobé poptávky i nabídky je regionální výskyt **sexuálního vykořisťování** velmi blízký oblastem, kde se daří i prostituci dobrovolné; z tohoto důvodu je v této Zprávě pravidelně krátce mapována i prostituční scéna v ČR.
- I na poli „**dobrovolné prostituce**“ platí, že nebyly zaznamenány rovněž podstatné změny. I v roce 2016 bylo typickou formou poskytování sexuálních služeb v prostředí nočních erotických klubů, poskytování sexuálních služeb v tzv. „privátech“, popř. eskortní servis. Pouliční prostituce je dlouhodobě na ústupu a lze ji zaznamenat jen v menší míře a v konkrétních lokalitách, přičemž sociální a vzdělanostní úroveň pouličních prostitutek je na nejnižším stupínku. Ve značné míře se jedná o nejrizikovější prostitutky ve smyslu zdravotním a hygienickým, užívající omamné a psychotropní látky. Počty nočních erotických klubů zůstávají na stejných početních stavech, zejména v příhraničí se jejich počet stále snižuje. Oproti tomu zůstalo na stejné nebo mírně se zvyšující kvantitativní úrovni poskytování sexuálních služeb za úplatu v privátních bytech. Ceny za služby v privátních bytech byly výrazně nižší než v nočních erotických klubech, což je logickým vyústěním porovnání faktorů přímých nákladů na provoz a počty klientů.
- P ČR zjištěné skutečnosti rovněž potvrzují informace, že v důsledku velkého množství osob poskytujících sexuální služby se jedná téměř ve všech případech o prostituci dobrovolnou. Velké množství osob se aktivně nabízí jako „příležitostné“ prostitutky a reaguje na nabídku práce v erotice, prezentovanou v tiskovinách nebo na internetu.
- Také z informací poskytnutých MS a NSZ vyplývá, že počet obžalovaných osob (celkem 19 v roce 2016 oproti 18 v roce 2015) i pravomocně odsouzených osob (celkem 7 v roce 2016 oproti 19 v roce 2015) pro trestný čin obchodování s lidmi zůstal i v roce 2016 nadále velice nízký. Příčiny tohoto stavu tkví zřejmě v tom, že míra oznamování těchto jednání je nízká a přetrvávají problémy s prokazováním této formy kriminality, je obtížné nalézt dostatečně věrohodné svědky i zajistit další potřebné důkazy.
- **Ze zpráv o činnosti státního zastupitelství z let 2009 až 2015 je patrné, že trestný čin obchodování s lidmi zůstává i nadále v popředí zájmu orgánů činných v trestním řízení.** Shoda panuje v tom, že obchod s lidmi je charakterizován třemi základními znaky, a to transportem na území ČR, donucením k výkonu práce a s tímto spojeným vykořisťováním. Obtížné je však prokázat zejména vědomost obchodovaných osob o budoucích podmínkách své existence v místě určení. **Specifikem těchto trestních věcí je taktéž skutečnost, že poškození jsou vůči orgánům činným v trestním řízení velmi nedůvěřiví a ve svých výpovědích opatrní. Předmětná trestná činnost nepochybně vykazuje velmi vysokou míru latence, umocňovaná je též problematickým, resp. zranitelným postavením obětí, které nejsou vždy ochotny (z důvodu obecně známých - jazyková bariéra, neznámé prostředí, sociální provázanost, strach ze msty na nich samotných nebo na rodinných příslušnících) spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení, přičemž je tato spolupráce**

problematická zejména i v pozdějších fázích „formalizovaného“ trestního řízení. Zřejmě více než u jiných typů kriminality je tu možno hovořit o důkazní nouzi, ať už na počátku samotného trestního řízení (či těsně před jeho „spuštěním“) nebo na jeho výsledném konci.

- Ze statistiky MS dále vyplývá, že v roce 2016 došlo k významnému poklesu odsouzených osob pro trestný čin obchodování s lidmi (odsouzeno celkem 8 osob oproti 19 osobám v roce 2015). Z dlouhodobějšího hlediska lze z údajů MS vysledovat **trend pozvolné změny poměru nepodmíněně odsouzených (6) vůči podmíněně odsouzeným osobám (2)** – soudy přistupují častěji k uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody.
- **Pro rok 2017 lze očekávat přetrvání trendů v oblasti obchodování a vykořisťování občanů z ČR a Slovenské republiky ve Velké Británii.** Jedná se o nucenou práci u mužů, kteří jsou lákáni na dobré pracovní podmínky do Velké Británie. Další skupinou jsou ženy z ČR a Slovenské republiky, které jsou svými známými či rodinnými příslušníky nuceny ke sňatkům do Velké Británie či Irska. Pro rok 2017 také očekáváme nárůst osob z EU přijíždějících do ČR za sezónními pracemi.
- V oblasti obchodování s lidmi **není předpoklad zásadních změn ve způsobu a formách páchaní této trestné činnosti.** Obchodování s lidmi za účelem sexuálního zneužívání nebo obtěžování, nebo užití k prostituci, páchané organizovanými skupinami, bude zřejmě opět doménou romské populace. Lze předpokládat i vysoký počet rumunských státních příslušníků zabývajících se touto trestnou činností a to i z důvodu, že tato země je součástí Evropské unie a pro jejich občany platí volný pohyb. Rumunsko patří v rámci zemí EU mezi výrazné zdrojové země.
- Pravděpodobně bude pokračovat **trend v zaměření zprostředkovatelů práce na občany EU,** majících volný vstup na pracovní trh v ČR, kdy k jejich zaměstnávání pak postačuje u orgánu státní správy pouze ohlašovací povinnost a není nutné řešit vízové záležitosti. Jednat se bude zejména o občany z Rumunska a Bulharska, kteří mají nízké sociální zázemí a jen obtížně v cizině komunikují, čímž vznikají jejich problémy a to obzvláště pokud jde o pracovněprávní vztahy, ve kterých pak mívají ve většině případů nevýhodné postavení.
- **V oblasti prostituce je předpoklad, že forma poskytování sexuálních služeb v nočních podnicích a privátních bytech zůstane beze změny.** Důležitým faktorem bude růst ekonomiky a poptávka po těchto službách. Současná situace v této oblasti ukazuje na setrvalý stav. V provozu se udrží jen ty podniky, které jsou majetkem provozovatele a nabízejí buď exkluzivní sexuální služby, nebo přijatelnou nízkou cenu.

3. KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

3.1 Počet zjištěných trestných činů

Za posledních deset let se pohybuje počet jak **zjištěných**¹², tak **objasněných trestných činů** obchodování s lidmi v řádu desítek. Ze statistických údajů vyplývá, že zatímco po roce 2000 došlo k útlumu, od roku 2010 dochází k nárůstu jak zjištěných, tak objasněných trestných činů; pouze v roce 2015 nastal určitý propad v počtu objasněných (i dodatečně) trestných činů.

V roce 2016 byl v porovnání s rokem 2015 zaznamenán nárůst v počtu zjištěných i objasněných trestných činů obchodování s lidmi a to opět na úroveň z let 2010 až 2014. Lze se jen domnívat, že určitým faktorem, který má na situaci v oblasti obchodování s lidmi vliv, je zhoršování socioekonomické či bezpečnostní situace v zemích původu obětí.

V roce 2016 bylo v ČR **zjištěno P ČR celkem 22 případů** (18 v roce 2015) trestného činu obchodování s lidmi; dále v roce 2016 bylo 15 případů objasněno (7 v roce 2015) a další 2 případy byly objasněny dodatečně (tj. celkem včetně dodatečné objasněnosti bylo v roce 2016 **objasněno 17 případů**). Jak již bylo řečeno výše, ve všech uvedených hodnotách se jedná o nárůst; v počtu objasněných dokonce více než o polovinu případů.

Zajímavostí také je, že **podnět k trestnímu řízení**, tedy informace významné pro trestní řízení, nebo zásadní informace, na jejichž základě bylo zahájeno trestní řízení, vzešel v roce 2016 v celkem **7 případech od veřejnosti**; v dalších případech se jednalo zejména o policejní útvary (Národní centrála proti organizovanému zločinu¹³ SKPV PČR – dále jen „NCOZ“ v 12 případech, jiné policejní útvary ve 4 případech).

3.2. Pachatelé v trestním řízení

Podíl cizinců na páčání této trestné činnosti se prakticky nezměnil. Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Rumunska a Slovenska. V případech, kdy byli pachatelé předmětných trestných činů cizí státní příslušníci, jednalo se často o cizince etablované v ČR, kteří trestnou činnost páchali společně s občany ČR. Lze konstatovat, že státní příslušnost, respektive země původu pachatelů, je do značné míry shodná se státní příslušností obětí obchodování s lidmi.

V roce 2016 došlo k významnému nárůstu **osob vyšetřovaných PČR – jednalo se celkem o 23 osob** (12 osob v roce 2015), z toho 6 žen a 17 mužů (celkem 1 cizinec, občan SK). Z těchto 23 osob se jednalo celkem **o 9 recidivistů** (pouze 2 v roce 2015). Většina pachatelů opět jako v roce 2015 spadala do věkové hranice 30 let a výše (11 osob), ve věkové skupině 15-18 let byly 3 osoby, ve věkové skupině 18-30 let se nachází 9 osob. Ani v jednom případě se nejednalo o osobu mladší 15 let.

Ve všech případech výše uvedených osob se jednalo o podezření na obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování (viz tabulková část, tabulka č. 1a).

¹² Zjištěné trestné činy představují pojem z kriminálních statistik: znamená to, že byly zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, byla stanovena trestně-právní kvalifikace a zahájeny úkony v trestním řízení.

¹³ V rámci reorganizace došlo s účinností od 1. srpna 2016 ke sloučení tehdejšího Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV P ČR (dále jen „ÚOOZ“) a Útvaru pro odhalování korupce a finanční kriminality SKPV P ČR v nový NCOZ. Vyčlenění konkrétních pracovníků na problematiku obchodování s lidmi, jako garantů za aktivity na potírání této trestné činnosti zůstalo v roce 2016 na útvaru dodrženo, a to jak na odboru obchodu s lidmi a nelegální migrace, tak na jednotlivých expoziturách. Několik služebních míst bylo uvolněno v důsledku přechodu policistů na jinou součást P ČR nebo odchodu ze služebního poměru. Takto uvolněná systemizovaná pracovní místa byla obsazována cestou výběrových řízení.

Dle údajů evidovaných MS bylo v roce 2016 **zaznamenáno celkem 19 trestných činů obchodování s lidmi dle ustanovení § 168 TZ (v roce 2015 pouze 9), pro které bylo obžalováno také celkem 19 osob** (viz tabulková část, tabulka č. 2a).

Odsouzeno bylo za celkem 11 trestných činů celkem 8 osob (oproti 7 osobám v roce 2015); z toho jedna ještě pro trestný čin obchodování s lidmi dle ustanovení § 232a STZ. Z celkem 8 odsouzených osob, byly 2 osoby odsouzeny k podmíněným trestům odnětí svobody a 6 k trestům nepodmíněným (v rozpětí 1-5 let 2 osobám, 5-15 let 4 osobám). Ani v jednom z případů nebylo upuštěno od potrestání. Dále ze statistik poskytnutých MS vyplývá, že celkem 4 oběti byly dětmi, tedy osobami mladšími 18 let¹⁴ (viz tabulková část, tabulky č. 2c, 2d a 2e).

Obecně lze konstatovat, že ačkoliv např. v letech 2011, 2013 a 2015 vykázaly statistiky MS určitý nárůst počtu odsouzených pachatelů trestných činů obchodování s lidmi (v každém ze zmiňovaných roků to bylo shodně 19 osob), v roce 2016 došlo k mírnému propadu; z této skutečnosti, s ohledem na v úvodu uvedená specifika obchodování s lidmi ve spojení s nízkou vypovídající hodnotou vykazovaných číselných řad, nelze hodnotit či jakkoliv z nich usuzovat na trend odklonu pachatelů od páčání této trestné činnosti ani činit jiné relevantní závěry.

3.3 Vybrané kazuistiky

3.3.1 Sexuální vykořisťování

Pro lepší představu o aktuálním modu operandi níže nabízíme stručný popis vybraných případů.

Expozitura NCOZ SKPV Brno zahájila v roce 2016 v trestních spisech pod krycím názvem „PRATR“ a „PRATR I“ trestní stíhání 4 osob pro trestné činy obchodování s lidmi za účelem užití k prostituci, kuplířství a výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií. Obviněné osoby romského původu od přesně nezjištěné doby, v průběhu roku 2016 na území města Brna vyhledávaly jak osoby starší 18 let, tak i osoby mladistvé, které byly ve většině případů na útěku z výchovných ústavů. Tyto osoby následně zjednaly nebo přiměly k provozování prostituce a za tímto účelem je dopravovaly na území Rakouské republiky do Vídně. Takto zjednané a dopravené dívky byly nuceny obviněným předávat všechny prostituci vydělané peníze, nebo alespoň jejich podstatnou část. V několika případech byly mladistvé dívky obviněnými foceny nahé v různých sexuálně podbízivých polohách a takto pořízené fotografie obvinění umísťovali na veřejně přístupné webové portály za účelem nabízení sexuálních služeb.

Odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace NCOZ SKPV v listopadu 2016 provedl s Brigádou pro boj s organizovaným zločinem (D.I.I.C.O.T.) v rámci společného vyšetřovacího týmu pod názvem **LEON/CABARET** v Praze a v Rumunsku realizaci pachatelů obchodování s lidmi za účelem užití k prostituci. Od roku 2014 na území ČR a Rumunska, působila organizovaná skupina pachatelů rumunských státních příslušníků, kteří zpravidla s využitím lsti zjednali dívky, zejména z oblasti Dambovita v Rumunsku, a pod příslibem zajištění lukrativní práce v zahraničí je dopravili do Prahy, kde je následně za zneužití jejich závislosti přiměli k prostituci ve vybraných nočních podnicích. V rámci realizace byly v Praze provedeny domovní prohlídky, bylo vyslechnuto 9 osob (svědci a potencionální oběti). V Rumunsku bylo zadrženo 8 podezřelých, kteří byli umístěni do vazby. Na základě provedeného finančního šetření bylo zjištěno, že dívky za období od 1. 1. 2015 do 5. 10. 2016 zaslaly do Rumunska prostřednictvím různých peněžních společností nejméně 86.950,- Euro, 2.260,-USD a 1.639.462,- Kč získaných prostitucí.

¹⁴ § 126 TZ – „Dítětem se rozumí osoba mladší 18 let, pokud TZ nestanoví jinak.“

Paní M. se na nevládní organizaci obrátila na konci srpna 2016 v podvečerních hodinách. Stála se svým šestiletým synem ve městě v západních Čechách, smrákalo se a neměla kde strávit noc. V krátkosti popsala svou situaci a útěk od druhu. Podařilo se rychle zareagovat a paní M. byla ubytovaná ještě ten večer. Paní M. má od dětství diagnostikovanou vrozenou nedoslýchavost, jeden z jejích dvou synů diagnosu onemocnění spadajícího do těžké mentální retardace. S přítelem měli finanční problémy, nakonec byla paní M. přítelem donucena násilím k prostituci. Tak to pokračovalo dál, nepravdělně. Příklad nutil paní M. k prostituci, peníze propíjel a doma ji bil a zamykal. Peníze propil, prohrál na automatech nebo koupil nové auto. Na nájem nebylo tak jako tak. Byl přesvědčený, že jí prostituce baví a údajně žárlil, tak vysvětloval to, že ji zbil pokaždé, když ji přivezl zpět domů. Zamykal ji, nikam ji nepouštěl samotnou, ani po prosbě ji nenechal vyřídit doktory, školu a školku pro oba syny, ani ji nenechal vyřídit vše potřebné na sociálním odboru. Po jednom z incidentů zavolala paní M. policii. Policie přijela, řešila přes telefon umístění dětí, nikde bohužel místo nebylo, tak paní M. poradili, že má zůstat v bytě do rána a vyřešit to až druhý den. Policisté sice druhu odvezli na záchytku, ale on se vrátil dřív, než paní M. stačila odejít na úřad. Moc dobře věděl, že přijde kontrola z OSPOD, tak jen vyhrožoval, že paní M. podřízne, jestli cokoli řekne. Bála se. Před sociální pracovníci proto vše popřela a obvinění stáhla. Odemčené dveře nechal druh ještě jednou, při stěhování. Paní M. rychle sbalila věci a odešla s dětmi za sociální pracovníci na úřad. Tam moc nevěděli, co s paní M. a zavolali proto jejího druhu. Druh hovořil s vedoucí a dohodli se, že si mladšího synka nechá v péči, že má na rozdíl od paní M. byt. Sociální pracovníci mu věřili, na dítě má právo. Paní M. nabídli, že jí pomůžou najít ubytování pro ni a staršího syna. Zatím má jít do bytu. Objevil se za pár minut u dveří. Vyhrožoval jí. Nemlátil ji, protože soc. pracovníci měli chodit na kontroly. Vzala obvinění zpět, bála se. Vyhrožoval, že ji jinak nožem propíchne hrdlo. Sprostě jí nadával, ponižoval ji. Celou dobu byla paní M. ve velké depresi a stresu, málo spala, málo jedla. Zhubla 12 kg za půl roku. V srpnu roku 2016, po větší hádce poslal druh paní M. provozovat prostituci bez prezervativu. Ten den si řekla, že tomu prvnímu Němci, který mi zastaví, řekne, aby ji vysadil někam, kde je vlakové nádraží. Udělala to tak. Dostala se až do města, kde nejdříve šla na OSPOD, tam už nikdo nebyl, poté do sociální organizace, kterou znala, ale tam už taky nebyl nikdo přítomný. Jela proto za sourozenci, bratrem a sestrou, kterým se svěřila. Ti ji přemluvili, aby šla na policii, doprovodili ji. Vyslýchali ji jeden den a poté ještě další den ráno. A poté ještě ten den odpoledne. Děti byli převzít sociální pracovníci u druhu doma. Mladšího syna však měl zapsaného v rodném listě. Proto ho sociální pracovníci druhovi nechali a paní M. předali jen staršího synka. Vzalo jí to. Měla o něj strach. Několik dní přespávala v noclehárně na Naděži i se synem a hledala ubytování po různých azylových domech, ale bezúspěšně. Když šla do nevládní organizace pro jídlo, dali jí kontakt na partnerskou nevládní organizaci. Paní M. zavolala a ještě ten den dorazila do Poradny Magdala a poté byla ubytována v azylovém domě s utajeným pobytem. Paní M. za pomoci Poradny Magdala podala žalobu na popření otcovství a návrh na svěřením dítěte do péče. Podařilo se jí dostat zpět svého mladšího syna, stabilizovat svou situaci a navázat zpět přátelský vztah s otcem dětí. Ze začátku pobytu v azylovém domě zjistila, že je těhotná s druhem. Vyrovnávala se s tím těžce, uvažovala o umělém přerušování těhotenství. Rozhodla se dítě si nechat. Těhotenství je ale rizikové, byla dokonce na několik dní hospitalizovaná v nemocnici. Paní M. byla také zařazena do Programu. Paní M. se také podrobila znaleckým posudkům a byl u ní prokázán tzv. syndrom týrané ženy. Následek z tohoto vztahu má i ve formě vytetovaného jména druhu. Na odstranění nemá prostředky. V současné době čeká na soud, který by prokázal, že šlo o nucenou prostituci.

Zaměstnanci SUZ v přijímacím středisku Zastávka u Brna identifikovali **v prosinci 2016 pravděpodobnou oběť obchodování s lidmi, klientku z Nigérie**, která byla nucena v Itálii k prostituci a následně byla do ČR převezena kamionem. V ČR jí bylo nabídnuto, že by mohla dluh splatit opět prostitucí. Negramotná klientka tvrdila, že si prostituci vydělávat už nechce. Po přemístění do pobytového střediska v Kostelci nad Orlicí odešla na dlouhodobé opuštění. Informace o tomto případě byly neprodleně předány. SUZ jako ohroženou vnímá cílovou skupinu žen z Nigérie.

3.3.2 Pracovní vykořisťování a jiné formy vykořisťování

V rámci této části zprávy byla jako ilustrativní zvolena pravomocně rozhodnutá kauza, v níž byl vynesena odsuzující rozsudek, a také několik kazuistik poskytnutých pro tuto zprávu nevládními organizacemi. První níže uvedený případ je zajímavý tím, že se jednalo o formu vnitrostátního obchodování s lidmi a schéma případu se do jisté míry liší od „klasických obchodovacích“ kauz. Příklad byl kvalifikován dle ustanovení § 168 odst. 2 písm. e) TZ, tedy jako obchodování s lidmi za účelem nucené práce a jiných forem vykořisťování s tím, že jako prostředku donucení bylo použito pohrůžky jiné těžké újmy, zneužívaje tísně a závislosti oběti. Pachatel byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody na 2 roky s 3 letou podmínkou a zároveň mu byla uložena povinnost náhrady nemajetkové újmy oběti (poškozenému).

Skutkové okolnosti případu byly následující: Odsouzený zneužíval submisivních vlastností svého obchodního společníka, kdy si za pomoci různých absurdních sázek či smyšlených pochybení vynutil u něj podpis směnky na částku 20 mil. Kč. Podepsanou směnku poté využíval k dalším výhrůžkám a nátlaku – mimo jiné k podpisu smlouvy o budoucí koupi rodinného domku jeho rodičů či k převodu obchodního podílu za 1 Kč. Z obchodního společníka se tak postupem času stal osobní sluha, který bezplatně vykonával pro odsouzeného práce různého druhu – v obchodní společnosti, v domácnosti (venčení psů, objednávání dámské společnosti) či na zahradě. Odsouzený rovněž zavedl systém sankcí za nesplnění uloženého úkolu, a to i sankce peněžité povahy. U oběti se vyvinula posttraumatická stresová porucha v mírné formě.

Jak již bylo zmíněno v úvodu této zprávy, v policejních statistikách za rok 2016 se neobjevily žádné případy obchodování s lidmi za účelem pracovního či jiných forem vykořisťování. Níže proto uvádíme kazuistiky poskytnuté nevládními organizacemi. V uvedených případech nelze bez prostudování spisů a dostupných důkazů konstatovat, že se jedná o případy obchodování s lidmi splňující požadavky platné legislativy pro takovou kvalifikaci prováděnou výhradně orgány činnými v trestním řízení. Nicméně se domníváme, že lze tyto případy využít jak k dokreslení situace „zranitelného“ postavení cizinců pracujících v ČR a poměrně častých praktik jejich „zaměstnavatelů“, tak situací nazývaných jako „sňatky s výhodou“.

Paní L. je žena ze Slovenska. Má čtyři děti, které jsou svěřené do péče její matka, žijící na Slovensku. Další dvě děti jsou v pěstounské péči. V současné době je paní L. v 8. měsíci těhotenství. Paní L. má další dvě setry, jednu o 2 roky mladší a druhou mladší o 4 roky. Matka je závislá na alkoholu. O otci paní L. nemluví. V 18. letech paní L. opustila výchovný ústav, kde byla umístěna a vrátila se zpět k matce. Její rodina žije v maringotce, bez hygienického zázemí, bez vody a ve špíně. Paní L. má ze své matky strach, neodporovala ji, protože ji dříve bila a týrala. Matka paní L. oznámila, že pojedje do Londýna. Paní L. se bála odporovat, tak jela do Londýna autobusem. Matka za to dostala peníze, což sdělila později paní L. V Londýně ji na nástupišti čekal mladší muž arabského původu. Paní L. se od něj dozvěděla, že ji koupil přes slovenského Roma, který pak předal její matce peníze. V Londýně s ním žila 1,5 roku, měli svatbu na úradě, pán se o ni staral, dobře ji živil i šatil. Paní L. byla v domácnosti. Dohodli se, že paní L. pojedje navštívit rodiče na Slovenskou. Po příjezdu ji matka vzala všechny peníze, šperky i mobilní telefon, co dostala od manžela. Na Slovensku u rodiny byla asi týden. Potom ji manžel poslat peníze na letenku zpět do Londýna. Když manžel po příjezdu zjistil, že paní L. nemá snubní prsten, šperky a další věci, které jí dal, tak jí řekl, že jejich manželství končí a má jet domů. Paní L. odjela do České republiky. V Praze žila asi 6let. Snažila se brigádně pracovat, za pomoci různých sociálních služeb. Na jaře roku 2016 přijela paní L. domů na Slovensko. Matka se k paní L. chovala velmi hrubě. Bila ji a chtěla, aby domů nosila peníze. Brala jí věci a prodávala je. Dohodla spolu s jedním mužem, že paní L. prodá nějakému muži z Pákistánu za účelem sňatku. Žít bude v Irsku. Matka paní L. se chlubila tím, že za to dostane 200 euro a nutila paní L., aby si ho vzala. Řekla jí, že pokud si ho nevezme, bude muset ty peníze zaplatit ona sama. Paní L.

uvádí, že peníze si matka rozdělila s mužem, se kterým to domlouvala. Tento muž ji odvedl na autobus a odtud jela do Velké Británie, kde ji vyzvedli příbuzní tohoto muže a u nich přenocovala. Ráno ji odvezli na letiště a dohlédli na to, aby odletěla do Irska. Matka jí s sebou nic nedala, měla jen roztrhané oblečení. V Irsku na letišti na paní L. čekal muž z Pakistánu. Vzal ji k sobě domů. Hned po příjezdu jí sebral všechny doklady, včetně rodného listu. Měli malou svatbu, bylo tam pár přátel toho muže a oddávající. Bydleli sami u něj v domě. Byl na ni zlý, agresivní a nedával jí žádné peníze. Nikam nemohla chodit, stále ji hlídal, kontroloval. Nevěděla, jak se dostat do města a ani neuměla jazyk. Nemohla opustit dům bez něj. Byla tam asi 5 měsíců. Zjistila, že je těhotná. V létě začala docházet na gynekologii na prohlídky. Na třetí prohlídku v září 2016 ji odvezl kamarád manžela, který čekal v autě před nemocnicí. V nemocnici narazila na pracovníci nemocnice, která uměla česky. Této paní mohla konečně všechno říct. Řekla jí, jak byla prodána Pákistánci a jak se k ní chová. Tato paní to poté přeložila do angličtiny lékařům, kteří zavolali policii. Za asistence policie vyzvedla doklady v domě, kde s mužem žila a poté ji odvezli na krizový pobyt do Dublinu, kde byla několik dní. Dali jí oblečení a zaplatili letenku zpět do ČR. Z Anglie se vrátila na podzim roku 2016. Po příletu zpět do ČR byla několik dní na ulici, než požádala v Armádě Spásy o pomoc. Ti ji zkontaktovali se specializovanou nevládní organizací. Byla ubytována v azylovém domě s utajenou adresou, byla jí poskytnuta potravinová pomoc a hygiena. Paní L. ze začátku spolupráce působila zmateně, nepamatovala si data ani podrobnosti situace, při pozdějším dotazování a ujasňování se podařilo dát společně s paní L. její příběh dohromady. Byla v 7. měsíci těhotenství, poslední kontrolu u lékaře absolvovala naposledy v Dublinu, s sebou měla těhotenský průkaz. V ČR již měla propadlé pojištění. Z tohoto důvodu bylo nutné hradit všechny kontroly paní L. v nemocnici. Paní L. neměla žádné vyšetření za sebou. Povedlo se, aby ji registrovali v nemocnici k porodu a tam chodila na všechna vyšetření. Z vyšetření bylo zjištěno, že paní L. má rizikovou formu těhotenství. Dále bylo nutné dorešit její zdravotní pojištění a vyřídit řadu dalších dokladů. Ze začátku se paní L. neorientovala v místě, kde bydlela, několikrát se ztratila na sídlišti a nebyla schopna bez asistence dojít zpět do azylového domu. Z tohoto důvodu s paní L. chodila na nákupy potravin a další pochůzky pracovnice, která ji postupně cestu učila. Paní L. ke konci pobytu již byla schopna samostatně chodit na nákupy, při vyřizování úředních záležitostí byla podpora pracovníků stále nutná. Paní L. nerozuměla pracovníkům na úřadě, nevěděla, co po ní pracovníci chtějí. Paní L. zvládala běžné úkony v rámci sebeobsluhy, komunikace s úřady byla velmi složitá. Pro paní L. se podařilo vyjednat pobyt v azylovém domě, kde je maminkám poskytována větší podpora i v rámci výchovy dítěte. Paní L. těsně před Vánoci porodila na začátku 9. měsíce chlapečka a je stále ubytovaná v azylovém domě.

Muž z Bulharska se obrátil na jaře 2016 se žádostí o pomoc telefonicky pracovníky nevládní organizace. Do ČR přijel na podzim 2015, vystřídal celkem 3 pracovní místa. Očekával, že dostane doplatek mzdy od pracovní agentury (jméno si nepamatuje, smlouvu vyhodil), pod kterou pracoval před cca 3 týdny v továrně; v místě byl také ubytovaný. Důvod ukončení pracovní smlouvy nezná, dle jeho slov se ho zastal bulharský koordinátor, jinak by ho propustili už dříve (alespoň tak mu to dotyčný koordinátor vysvětlil). Kontakt má pouze na tohoto koordinátora. Jeho primární zakázkou bylo pomoci mu s návratem do Bulharska. Náklady na cestu si uhradí (jak předpokládá) z peněz, které mu budou vyplaceny v řádném výplatním termínu, tj. 25. dne následujícího měsíce. Protože klient neměl žádné finanční prostředky, ani možnost jiného ubytování, byl mu po příjezdu do Prahy zajištěn pobyt v azylovém domě. Společným úsilím se podařilo najít pracovní agenturu a kontaktovat relevantního pracovníka. Agentura uznala klientovy požadavky a byla domluvena společná schůzka ve výplatním termínu v sídle agentury v Praze. Účetní následně předal klientovi doplatek mzdy. Částka dle sdělení klienta souhlasila s jeho evidencí odpracovaných hodin. Klient se rozhodl intenzivně hledat možnost zaměstnání. Našel si několik kontaktů, např. společně s dalším klientem azylového domu se domluvili, že navštíví v Praze na Florenci vytipovanou zprostředkovatelku práce. Dále se rozhodl se, že z vyplacených peněz si dá stranou 3000,- Kč na neočekávané výdaje (např. na jízdenku do Bulharska). Opravdu navštívil zprostředkovatelku práce, jistou paní na Florenci, ale neudělala na něj dobrý dojem, např. požadovala 30 € za zřízení bankovního účtu, který je podle ní nezbytný,

pokud by měla klientovi zajistit práci. Rozhodl se, že jejich služeb nevyužije. Nakonec se ve spolupráci s pracovníky nevládní organizace, podařilo muži najít jinou pracovní nabídku agentury; po delším časovém odstupu po nástupu muže do práce byl kontaktován terénními pracovníky nevládní organizace, kterým potvrdil, že je spokojenost jak s pracovními podmínkami, tak s pomocí, které se mu předtím dostalo ze strany nevládní organizace.

Na kontaktní telefon **bulharsky hovořícího pracovníka se ozvala žena pracující v Praze.** Kontakt získala od jiného klienta krizové pomoci, rodinného známého. Na společné schůzce se pracovník dozvěděl následující příběh. Klientka spolu s přítelkyní pracovaly jako prodavačky v obchodě s obuví a koženou galanterií v Praze nejprve pro jednu firmu, která jim uhradila mzdu vždy bez problému. Od prosince 2015 byly obě převedeny na pracovní smlouvu u nové firmy, kde pracovaly cca do pol. února 2016, kdy odešly, a to z důvodu nevyplacení mzdy od prosince. Tj. za prosinec 2015 ani leden a únor 2016 nedostaly vyplacenou mzdu ani žádnou zálohu, ale mají k dispozici Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti, které vystavila účetní nové firmy, a to za období prosinec 2015 a leden, únor 2016. Minimálně tuto částku nyní nárokují. Byly předány kopie dokladů - pracovní smlouvy novou firmou od 1. 12. 2015, spolu se smlouvou o mzdě. Práci jim sjednávala jistá paní z Bulharska, která jim přinesla také k podpisu nové smlouvy v prosinci minulého roku. Nikoho jiného z firmy neznají a nemají žádný kontakt. Bylo domluveno, že na příští schůzce stanovíme společný postup. Klientka navrhla, že zkontaktuje ještě 3 spolupracovníci, která údajně také nedostala vyplacené peníze. Na další konzultaci byla připravena předžalobní výzva, určená do rukou jednatelky firmy, s vyčíslením celkového dluhu. Bylo domluveno, že klientka odešle tuto výzvu k zaplacení mzdy, doporučeně na adresu sídla dotyčné firmy. Za další 3 týdny se klientka ozvala s tím, že jí i kamarádku kontaktovala paní jednatelka, souhlasila s jejich požadavky a zaslala jim na účet dlužnou mzdu v plné výši. Klientka poděkovala za pomoc a podporu ze strany nevládní organizace.

3.4 Oběti obchodování s lidmi

- **ČR jako země cílová**

3.4.1 Oběti v trestním řízení

V této podkapitole uváděné informace o obětech trestné činnosti vycházejí z převážné části z Evidenčně statistického systému kriminality (dále také „ESSK“). Je důležité zdůraznit, že termín oběť nepředstavuje totéž co poškozený dle trestněprávní úpravy, ale jedná se o kategorii vytvořenou pro účely policejních statistik.¹⁵

Dle policejních statistik bylo v roce 2016 P ČR identifikováno **celkem 38 obětí** obchodování s lidmi (v roce 2015 celkem 50); z tohoto počtu byly celkem 2 oběti ve věku do 15 let, 6 obětí ve věku 15-17 let a největší skupinu obětí tvořily osoby ve věku 18-30 let. Jedna oběť byla věku 31-40 let.

U všech 38 obětí se jednalo o oběti obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování; celkem 4 z obětí uvedly, že jsou „chovanci dětských domovů“

¹⁵ Oběť se vyžaduje u násilné, mravnostní a vybrané majetkové kriminality (př. kapesní krádež).

3.4.2 Pravděpodobné oběti a Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi

V rámci **Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV¹⁶**, jenž je určen pro oběti obchodování s lidmi starším 18 let, tzn. pro občany EU obchodované na území ČR, pro občany třetí země obchodované na území ČR a pro občany ČR obchodované na území ČR, či v zahraničí, bylo zařazeno **celkem 14 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi.**¹⁷ Oproti roku 2015, kdy byly zařazeny 4 oběti, se jedná o nárůst. Jednalo se oběti z Rumunska (7), Bulharska (1), Ukrajiny (2), ČR (2) a SR (2). **V celkem 9 případech se jednalo o vykořisťování pracovní a v 5 případech se jednalo o obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování.** Z celkem 14 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi bylo **6 žen a 8 mužů** (viz tabulková část, tabulky č. 4a a 4b).

Také ze statistik Programu za uplynulá období vyplývá, že nejčastějšími **formami** obchodování s lidmi na území ČR je obchodování s lidmi za účelem pracovního a sexuálního vykořisťování. Ostatní formy obchodování s lidmi nebyly statisticky v Programu zaznamenány. Dále lze konstatovat, že v posledních čtyřech letech převažují oběti ze zemí EU, obchodované za účelem pracovního vykořisťování.

Celkem bylo od roku 2003 zařazeno do Programu **204** pravděpodobných obětí obchodování s lidmi.

Věková kategorie obětí v Programu se pohybovala **mezi 20 až 49 lety**. Obětem v Programu bylo poskytováno ubytování, psychosociální služby, zdravotní služby, služby tlumočení, právní asistence a služby advokáta. Důraz byl také kladen na asistenci při vyhledávání zaměstnání.

Všechny oběti zařazené do Programu **souhlasily s předáním podnětů na prošetření jejich případů na příslušný útvar PČR.**

Prostřednictvím **Programu dobrovolných návratů, který je součástí Programu,** byly realizovány v roce 2016 celkem **2 dobrovolné návraty**, a to zpět do země původu. Celkem bylo od roku 2003 realizováno **celkem 96 dobrovolných návratů, z toho 23 zpět do ČR.**

- **ČR jako země zdrojová**

Informace o obětech obchodování s lidmi původem z ČR jsou kusé a pocházejí z několika zdrojů, proto je rozhodně nelze označit za komplexní. Jednak se jedná o informace od P ČR a informace o občanech ČR, kterým byla poskytnuta pomoc v rámci Programu. Dále se jedná o informace shromážděné zpracovateli této zprávy ve spolupráci s MZV18 od zahraničních partnerů a informace od partnerských nevládních organizací. Je

¹⁶ Více o Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV najdete na stránkách MV <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-pomoc-obetem.aspx>.

¹⁷ Statistické údaje v tabulce neodráží celkovou situaci v oblasti obchodování s lidmi v České republice. Program je nutné vnímat jako jedno z možných opatření pro oběti obchodování s lidmi.

¹⁸ Stejně jako v minulém roce, z hlediska působnosti MZV, nenaznala problematika obchodování s lidmi v uplynulém roce zásadních změn a velké změny nelze očekávat ani do budoucna. ZÚ jsou o konkrétních případech informovány pouze výjimečně, zejména pak formou řešení konzulárních případů občanů ČR v zahraničí, kdy nejčastější zaznamenanou formou obchodování s lidmi ze strany ZÚ bylo pracovní a sexuální vykořisťování. Čeští občané jsou jak oběťmi této trestné činnosti, tak jejími pachatelí. Stejně jako v uplynulých letech i v roce 2016 nadále platí, že ZÚ v zahraničí se s případy podezření na obchod s lidmi setkávají zpravidla v rámci vlastní činnosti při výkonu konzulárních funkcí. Nejčastější formou pomoci, kterou ZÚ postiženému občanovi ČR zajišťují (na základě jeho žádosti) je pomoc v nouzi, asistence při jednání s místními úřady a vystavení náhradního cestovního dokladu k návratu do ČR. Zjištěné případy obchodování s lidmi, případně podezření na obchodování s lidmi, jsou obvykle řešeny v kooperaci s ostatními složkami mezinárodní policejní spolupráce. Pokud jsou ZÚ příslušnými úřady státní správy přijímacího státu informovány o případech

důležité brát v potaz fakt, že se jedná o poznatky různé povahy, tedy i o případy, které nakonec nemusely být jako obchodování s lidmi dále řešeny příslušnými OČTŘ.

Máme za to, že nejsou podstatná ani tak statistická data, která mají z výše uvedených důvodů pro svou roztržitost nízkou vypovídající hodnotu, ale budeme se zde věnovat spíše dalším podstatným informacím, jako např. způsobu nábora českých obětí obchodování s lidmi či způsobům jejich donucení a vykořisťování. Z dostupných informací vyplývá, že přetrvává trend nárůstu počtu obětí obchodovaných do Velké Británie, jedna oběť byla zaznamenána též policií v Německu¹⁹ a dvě v Portugalsku.²⁰

Informaci, se kterou bude nutné detailněji pracovat i v příštím roce, poskytl za rok 2016 **ZÚ Lucemburk**. Uvádí, že přestože nebyl ZÚ Lucemburk evidován ani registrován žádný případ, který by odpovídal definici obchodování s lidmi, a to ani s ČR jako zdrojovou, ani jako cílovou zemí, uvádí ZÚ Lucemburk v oblasti „pracovního vykořisťování“, že se na ZÚ „čas od času hlásí občané, kteří v dobré víře začali pracovat u zaměstnavatele (často jugoslávského původu), který následně nevyplácí výplatu. Většinou se ukáže, že takoví občané nemají ani podepsanou pracovní smlouvu, ani legální pobyt. Totéž se týká menšího počtu prostituujících žen, které však sem přijely s plným vědomím i s akceptací své pracovní náplně. S ohledem na to, že se obě kategorie občanů do své situace dostávají z vlastní iniciativy a dobrovolně, jsou ze strany ZÚ vybaveny cestovními doklady a mohou v případě, že by si tak přály, území Švýcarska nebo Lichtenštejnska opustit, nepovažujeme je za předmět obchodování s lidmi.“

Dle sdělení **ZÚ v Paříži**²¹ v roce 2016 zaznamenalo Generální ředitelství francouzské policie v roce 2016 jeden případ nabízení sexuálních služeb ze strany české prostitutky²² a jeden případ oběti závažnějšího případu kuplířství. V krátkém komentáři francouzská

vykazujících znaky obchodování s lidmi, jsou takovéto informace neprodleně předávány dále příslušným úřadům ČR, včetně MV.

¹⁹ Zajímavou informaci v této souvislosti poskytl **Generální konzulát ČR v Mnichově**, který zaznamenal v roce 2016 jeden případ občanky ČR, která byla zadržena v dubnu 2016 na základě příkazu k zatčení vydaného Státním zastupitelstvím Mnichov a umístěna do vyšetřovací vazby z důvodu podezření z trestného činu obchodování s lidmi za účelem nabídky k sexuálním službám, podvod a vydírání. Další detailnější informace k této kauze nejsou aktuálně k dispozici.

²⁰ Taktéž dle informace od **ZÚ Lisabon**, dle kterého podle statistických údajů poskytnutých Střediskem pro boj proti obchodování s lidmi (platných k 22. listopadu 2016) byly v Portugalsku v tomto roce zaznamenány **2 případy obětí obchodování s lidmi s českým občanstvím**. Oba případy byly hlášeny nevládními organizacemi či jinými subjekty, přičemž jeden nese (po vyhodnocení situace oběti) status „Nepotvrzeno“ a status druhého případu je „Evidováno NGO“, tj. existují indicie o kriminální činnosti. Ani jeden z případů však nebyl nahlášen portugalské policii ani ZÚ Lisabon. Středisko pro boj proti obchodování s lidmi nemohlo z důvodu statistické důvěrnosti poskytnout více informací o oběti se statusem „Evidováno NGO“. ZÚ Lisabon byl nicméně informován o tom, že této oběti byla nabídnuta pomoc.

²¹ Dne 10. 3. 2016 zveřejnila Národní poradní komise pro lidská práva první hodnotící zprávu v oblasti boje proti obchodování s lidmi a jejich vykořisťování. Plná verze zprávy Národní poradní komise pro lidská práva je k dispozici ke stažení v odkazu: http://www.cncdh.fr/sites/default/files/cncdh_traite_des_etres_humains_vdef.pdf Jedná se o rozsáhlý materiál čítající téměř 400 stran. Zpráva zdůrazňuje naprostou nezbytnost podpory tohoto boje a je vůči francouzským orgánům velmi kritická. Kritika začíná již u metodiky sběru a vyhodnocování statistických údajů o obchodování s lidmi. ČR je uvedena ve statistické tabulce na str. 109, kde jsou uvedeny přehledy osob odsouzených ve Francii v letech 2009 až 2013. Z přehledu je patrné, že i když bylo ve Francii v uvedeném období odsouzeno 19 občanů ČR, žádný z nich nebyl odsouzen pro trestný čin obchodování s lidmi. Za zmínku též stojí, že zpráva zdůrazňuje myšlenku, že současná migrační vlna a obchodování s lidmi jsou dva odlišné fenomény. Ilegální migrace je trestný čin proti pobytovému režimu státu a jejím základním rysem je dobrovolnost, kdy iniciativa je na straně migrující osoby. Obchodování s lidmi znamená porušování práv oběti proti její vůli. Souvislost obou jevů je dána jen tím, že se běženci vzhledem ke své zranitelnosti mohou oběťmi snadněji stát. Na osoby, které prostituci provozují, zákon nyní nahlíží v daleko větší míře jako na oběti. Kladen je proto důraz na vytvoření podmínek, aby prostituující osoby mohly ze systému obchodování s lidmi uniknout. Byl též zrušen trestný čin nabízení sexuálních služeb na veřejném místě (racolage). Naopak stihán může být nyní klient, který si sexuální služby kupuje. Za to je možno uložit pokutu až 1500 EUR (v případě recidivy až 3750 EUR). Nepodařilo se však prosadit ustanovení umožňující blokovat webové stránky s obsahem odporujícím francouzským zákonům, které jsou provozovány v zahraničí.

²² Je však možné, že se jedná o stejný případ jako v roce 2015.

policie konstatuje, že ČR nepředstavuje pro FR zdrojovou zemi prostituce ani zemi, ze které je prostituce podporována, či zemi, přes kterou by docházelo k tranzitu. Francouzské orgány ani v roce 2016 nezaregistrovaly žádný případ oběti obchodování s lidmi, která by do schengenského prostoru přicestovala z třetí země na základě českého víza.

V průběhu roku 2016 nekontaktoval ZÚ Paříž žádný český ani francouzský orgán ve věci konkrétního případu, při kterém mělo dojít k obchodování s lidmi. S žádným takovým případem se ZÚ nesešel ani při výkonu vlastní činnosti. I když během roku 2016 ZÚ Paříž zaznamenal dva případy převaděčství do Velké Británie, nedisponuje ZÚ poznatky, které by nasvědčovaly tomu, že se v této souvislosti jednalo o případy obchodování s lidmi.

Detailní informace poskytl **ZÚ Podgorica v Černé Hoře**, který ale za rok 2016 neevidoval žádný případ či oběť obchodování s lidmi. Informaci zde jako příklad dobré praxe.²³

Také organizace **La Strada informovala**, že zaznamenala stoupající trend, kdy zejména obchodované ženy jsou do zahraničí nejčastěji naborovány ze strany přátel, známých či rodinných příslušníků. Ve 2 případech referovaných organizací La Strada se jednalo o nábor matkou, dále několik žen využilo nabídky z inzerátu. Také někteří z obchodovaných mužů se rozhodli využít nabídky svých známých či rodinných příslušníků k zaměstnání ve Velké Británii. Další oběti byly naborovány přímo prostřednictvím inzerátů, u 3 mužů došlo k náboru neznámou osobou v okolí bezdomoveckých organizací.

Organizace La Strada **zaznamenala trend nucených sňatků u žen z ČR či Slovenské republiky (celkem 4 případy)**. Ve všech případech se jednalo o nucený sňatek na území Velké Británie a Irska. V roce 2016 se u mužů vykořisťovaných ve Velké Británii nejčastěji jednalo o práci v domácnosti v kombinaci se zaměstnáním v obchodě, potravinářském průmyslu, třídění odpadů či práci ve skladu. Nejčastějšími způsoby donucení vykořisťovaných ve Velké Británii bylo odebírání dokladů, omezování osobní svobody, odpírání stravy; docházelo také k psychickému nátlaku a fyzickým trestům.

Závěrem lze shrnout, že ačkoli registrované počty obětí obchodování s lidmi z ČR nedosahují ani v roce 2016 vysokých čísel, dle informací partnerů i NCOZ je vysoce pravděpodobné, že problém bude rozsáhlejší. Problematická je typická latence této formy kriminality, stejně jako identifikace a reportování obětí z Velké Británie.

²³ ZÚ Podgorica je v příležitostném ad hoc styku nejen s mezinárodními organizacemi činnými v dané oblasti (především IOM či UNHCR) ale i s místní vládní kanceláří pro boj s trafficking-em vč. černohorského rezortu vnitra. S představiteli všech relevantních subjektů vč. konzulární služby MZV ME již od doby vzniku ZÚ Podgorica existuje neformální dohoda, že v případě registrace jakéhokoliv případu obchodování s lidmi ve vztahu k ČR bude ZÚ obratem informován. Při všech jednáních, která v minulosti proběhla, také zaznělo, že černohorská strana v případě jakéhokoliv zapojení občana ČR do obchodování s lidmi bude o této skutečnosti obratem informovat ZÚ Podgorica. Spolupráci lze i v této oblasti označit za operativní a tradičně výbornou. Obecně a spíše jen v teoretické úrovni lze prozatím předpokládat možnost potenciálních případů např. sexuálního vykořisťování a především prostituce, zejména během období letní turistické sezóny. I v souvislosti s přípravou této informace ZÚ vycházel z kvalifikovaných odhadů, informací z médií i z dalších dostupných poznatků. Již dříve byly v této oblasti kontaktovány dále uvedené instituce: IOM (*International Organization for Migration*, www.iom.me), místní kancelář UNHCR i vládní úřad pro boj proti obchodování s lidmi (*Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima*, www.antitrafficking.gov.me, Zoran Ulama, šéf kanceláře, *Office of the National Coordinator for Fight against Trafficking in Human Beings*). Při posledním setkání již opakovaně zaznělo, že v Černé Hoře největší problém již delší dobu představuje žebrání dětí (mnohdy s romským původem). Podobně jako v poslední zprávě s danou problematikou můžeme zopakovat, že v **případě prognózy vývoje** situace v oblasti obchodování s lidmi během letošního roku 2016 se prozatím nečekají žádné větší a zásadnější posuny.

3.5 Oběti obchodování s lidmi a sociální služby

System sociálních služeb v ČR je upraven zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“). Tento zákon upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím jednotlivých druhů sociálních služeb, podmínky nároku na výplatu příspěvku na péči, podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb²⁴ atd.

Podle zákona o sociálních službách je možné poskytovat sociální služby jen na základě registrace u místně příslušného krajského úřadu. Seznam registrovaných poskytovatelů sociálních služeb je veřejně přístupný v registru poskytovatelů sociálních služeb (dále jen „registr“) na webové adrese <http://iregistr.mpsv.cz/socreg/>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí dlouhodobě podporuje, v rámci dotačního řízení na podporu poskytování sociálních služeb (sociální služby jsou subjekty registrované na základě § 78 zákona o sociálních službách, organizace, které poskytují sociální služby převážně cílové skupině „oběti obchodu s lidmi“. Lze tedy říci, že tyto organizace (Obecně prospěšná společnost La Strada Česká republika a církevní organizace Diakonie ČCE) se na pomoc této skupině osob specializují. Dotační podpora těmto organizacím ze strany MPSV za rok 2016 je tabulkami 6a a 6b v tabulkové části. Registrované organizace poskytují služby klientům bez ohledu na věk, čili mezi jejich klienty mohou být i osoby mladší 18 let, které jsou oběťmi obchodu s lidmi. Z tabulky 6a vyplývá, že celkem tyto organizace v roce 2016 obdržely dotace ve výši **8 574 103,- Kč**.

Dále je třeba zmínit, že sociální služby mohou být poskytovány i jinými subjekty, než neziskovými organizacemi. Ačkoliv mezi poskytovateli služeb zaměřených na cílovou skupinu oběti obchodu s lidmi jsou převážně církevní a náboženské společnosti a obecně prospěšné společnosti, vyskytují se mezi nimi např. i příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem a některé další.

3.6 Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také „cizinecký zákon“) stanoví podmínky vstupu cizince na území ČR (dále také „území“) a vycestování cizince z území, stanoví podmínky pobytu cizince na území a vymezuje působnost PČR, MV a MZV v této oblasti státní správy. Ustanovení § 42 konkrétně stanoví podmínky, za kterých MV na základě žádosti cizince vydá povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území.

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území vydá MV na žádost cizinci, který je pravděpodobnou obětí trestného činu obchodování s lidmi, nebo osobou, pro kterou bylo organizováno anebo umožněno nedovolené překročení státní hranice, nebo osobou, které bylo napomáháno k neoprávněnému pobytu na území, jejíž svědectví je významné pro odhalení pachatele nebo organizované skupiny zabývající se organizováním anebo umožněním nedovoleného překročení státní hranice nebo napomáháním k neoprávněnému pobytu na území za podmínky, že spolupracuje s orgány činnými v trestním řízení na trestním řízení vedeném o podezření ze spáchání tohoto trestného činu a nespupracuje s podezřelým ze spáchání tohoto trestného činu.

²⁴ Sociální služby zahrnují sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Sociální služby se poskytují jako služby pobytové, ambulantní nebo terénní.

MV vydá také na základě žádosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území, a sice cizinci, jehož spolupráce s OČTŘ je významná pro předejití, odhalení, prověřování anebo vyšetřování zločinu nebo jiného úmyslného trestného činu, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, za podmínky, že spolupracuje s OČTŘ a nespolupracuje s podezřelým ze spáchání tohoto trestného činu.

Odbor azylové a migrační politiky MV jako správní orgán v rámci vedené statistiky nerozlišuje statut oběti trestného činu obchodování s lidmi v intencích trestně právní normy, neboť tato skutečnost je pro potřeby správního řízení irelevantní. Dále je též nutné opakovaně upozornit na skutečnost, že níže uvedený přehled není směrodatný pro jednoznačné rozlišení počtu svědků – „osob obchodovaných“ a počtu svědků „osob, kterým bylo napomoženo k nedovolenému přistěhovalectví“, neboť se tyto statuty mohou v závislostech na okolnostech případu prolínat. Totéž platí pro další kategorii oprávněných osob, o kterou bylo ustanovení § 42e rozšířeno k 1. 1. 2011, a sice cizinců, jejichž spolupráce s OČTŘ je významná pro předejití, odhalení nebo vyšetřování zločinu, nebo jiného úmyslného trestného činu, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.

Z celkového uvedeného počtu bylo správní řízení vedeno ve 3 případech se státními příslušníky Vietnamu, dále s občany Ukrajiny, Pákistánu a Ruské federace. **Z uvedeného celkového počtu 11 řízení byla 4 řízení vedena se ženami a 7 s muži** (viz tabulková část, tabulka č. 4e).

Jeden občan Alžírsko získal v roce 2016 trvalý pobyt po úspěšném ukončení spolupráce s OČTŘ a dlouhodobého pobytu za účelem ochrany.

3.7 Případy obchodování s lidmi a finanční šetření

Dle informací **NCOZ** je oblast finančního šetření v rámci trestního řízení na úseku obchodování s lidmi srovnatelná s předchozím obdobím. Dohledání výnosů z trestné činnosti je problematické v důsledku jednání a chování pachatelů. Naprostá většina podezřelých/pachatelů této trestné činnosti využívá hotovostních finančních operací, nevyužívá bezhotovostních operací prostřednictvím bankovních převodů a služeb. Fakticky je pak v těchto případech následně zajištěn vyšší objem finančních prostředků v hotovosti zejména při domovních prohlídkách, než za pomoci dalších zajišťovacích institutů dle příslušných ustanovení trestního řádu (nejčastěji jde o zajištění finančních prostředků na účtu banky).

V rámci zajišťování se daný útvar setkává s problémy, kdy nemovitosti, ve kterých se provozuje noční podnik, již nepatří pachatelům, ale společností, které pachatelé ovládají přes bílé koně a pachatelům je pouze pronajímají. Tím se brání zajištění těchto nemovitostí. Rovněž nelze přesně vyčíslit výnos z trestné činnosti, jelikož oběti trestných činů obchodování s lidmi a kuplířství ve většině případů nevypovídají, případně si již nepamatují, kolik finančních prostředků na nich pachatelé vydělali.

V rámci ÚOOZ SKPV a následně NCOZ SKPV (od 1. srpna 2016) byla v roce 2016 na základě vedených trestních řízení pro trestný čin kuplířství a obchodování s lidmi zajištěna **finanční částka 150.000,- Kč v hotovosti**, jako výnos z trestné činnosti byly **zajištěny pozemky v hodnotě 580.000,- Kč**.

4. SOUVISEJÍCÍ TRESTNÁ ČINNOST A DOPROVODNÉ JEVY

4.1 Situace v oblasti prostituce

Jelikož obchod s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování úzce souvisí s výskytem prostituce, MV se dlouhodobě zabývá monitoringem také tohoto jevu. V této souvislosti je sledován i vývoj v oblasti trestného činu kuplířství. Monitoring situace na prostituční scéně v ČR vychází z několika zdrojů, a to zejména z reportovaných poznatků P ČR a obecní policie a neopomenutelnou roli zde zastává také organizace ROZKOŠ bez RIZIKA, o. s. (dále také „R-R“), která se na tuto oblast specializuje.

Ani dle informací poskytnutých P ČR prostituční scéna rovněž nezaznamenala podstatné změny. I v roce 2016 bylo typickou formou poskytování sexuálních služeb v prostředí nočních erotických klubů, poskytování sexuálních služeb v tzv. „privátech“, popř. eskortní servis. Pouliční prostituce je dlouhodobě na ústupu a lze ji zaznamenat jen v menší míře a v konkrétních lokalitách, přičemž sociální a vzdělanostní úroveň pouličních prostitutek je na nejnižším stupínku. Ve značné míře se jedná o nejrizikovější prostitutky ve smyslu zdravotním a hygienickým, užívající omamné a psychotropní látky. Počty nočních erotických klubů zůstávají na stejných početních stavech, zejména v příhraničí se jejich počet stále snižuje. Oproti tomu zůstalo na stejné nebo mírně se zvyšující kvantitativní úrovni poskytování sexuálních služeb za úplaty v privátních bytech. Ceny za služby v privátních bytech byly výrazně nižší než v nočních erotických klubech, což je logickým vyústěním porovnání faktorů přímých nákladů na provoz a počty klientů.

Zjištěné skutečnosti rovněž potvrzují informace, že **v důsledku velkého množství osob poskytujících sexuální služby se jedná téměř ve všech případech o prostituci dobrovolnou**. Velké množství osob se aktivně nabízí jako „příležitostné“ prostitutky a reaguje na nabídku práce v erotice, prezentovanou v tiskovinách nebo na internetu. Z prováděných šetření je zřejmé, že prostituci se věnuje široká škála osob ve smyslu sociálních, věkových, vzdělanostních vrstev. V roce 2016 byly v rámci prováděných kontrolních akcí zjišťovány jako prostitutky **převážně ženy české a slovenské státní příslušnosti**.

V příhraničí Jihočeského kraje, zejména v oblasti Dolního Dvořiště, Českých Velenic a Strážného byl **zaznamenán přesun dívek z pouliční prostituce do nočních klubů, případně do privátních bytů, kde ji nadále provozovaly**. Dílčím faktorem, který ovlivnil tento přesun, bylo mimo jiné, působení bezpečnostních agentur, najatých ze strany některých obcí. Došlo k přílivu dívek z Rumunska, jehož občané mají v souvislosti s členstvím v EU usnadněno cestování a pobyt na území dalších členských států. Rovněž se **zvýšil výskyt dívek z Ukrajiny, cestujících na polská víza**. Vzhledem ke struktuře dívek v prostitučním prostředí (romská komunita, sociálně a vzdělanostně slabé), je toto **prostředí rizikové i výskytem omamných a psychotropních látek**. Počet nočních klubů v Plzeňském a Karlovarském kraji se mírně snížil a fungují hlavně dlouhodobě zavedené podniky. Obdobná situace je i v Ústeckém kraji, přičemž právě příhraničí se SRN bylo dlouhodobě postiženo vysokou nabídkou a poptávkou po prostitučních službách.

V příhraničních oblastech Jihomoravského kraje, zejména v okolí Znojma, tvořili klientelu nočních podniků do značné míry cizinci. Mezi návštěvníky nočních podniků byl zaznamenán **mírný nárůst klientů příjezdících z Rakouska. Jednalo se o občany Turecka, Sýrie, Afghánistánu, Iráku a Pákistánu, kteří byli většinou žadateli o některý z druhů pobytů na území Rakouska a tuto zemi nesměli opustit**. Z důvodů zvýšeného počtu hraničních kontrol cizinecké policie při cestě na území ČR využívali menší hraniční přechody, kde kontroly prováděny nebyly.

V oblasti dobrovolné prostituce, tedy konsensuálního poskytování sexuálních služeb za úplatu, má naprosto jedinečný vzhled do situace na prostituční scéně nevládní organizace

R-R. Níže uvádíme část informací, které jsme pro účely vypracování zprávy od této nevládní organizace získali.

Organizace R-R se **průběžně setkává s trendem uzavírání nočních klubů** (např. z důvodu policejní razie, či v důsledku změny provozního personálu), **u některých naopak s jejich znovuotevřením**. Dlouhodobě pozoruje pokles počtu žen v nočních klubech a jejich přesun do tzv. privátní scény. K poklesu žen dobrovolně nabízejících sexuální služby došlo také v řadě lokalit, kde je nabídka sexuálních služeb vyhláškou zakázána (např. v Jihočeském kraji, Středočeském kraji a na území Hlavního města Prahy). V některých lokalitách ženy zůstávají na venkovních stanovištích, ale přesunuly se např. do jiné městské části či změnily své pracovní strategie (nestojí na okraji cesty a nestopují, ale více se procházejí, či čekají v přilehlých barech), což organizaci R-R komplikuje jejich vyhledávání a poskytování komplexních služeb.

Národnostní složení klientek organizace R-R je velmi pestré, ale příliš se neliší svým zastoupením v jednotlivých krajích. Nejčastěji se jedná o ženy z ČR a dále o cizinky původem ze Slovenska, Ukrajiny, Rumunska, Bulharska, a v omezené míře ze Zambie, Chorvatska, Běloruska, Koreje, Moldávie a Ruska, Nigérie, Filipín či Maďarska. Je patrná větší proměnlivost národnostního složení klientely terénního programu a mírný nárůst sexuálních pracovníků - migrantek, které v roce 2016 tvořily kolem 18% všech klientek organizace. Nejvíce migrantek je dle zjištění organizace R-R v Jihočeském a Ústeckém kraji.

V rámci poskytování služeb R-R klientům a klientkám se pracovníci organizace s působením nezletilých osob v sexbyznysu neseťkaly. Upozornění na dětskou prostituci organizace R-R však zaznamenala prostřednictvím neziskové organizace Člověk v tísni, která o této problematice v Ústeckém kraji, především v sociálně vyloučené lokalitě Předlice. Během monitoringu pouliční scény v této lokalitě se tato domněnka však nepotvrdila. Při pohybu po ulici se pracovníci organizace R-R některé ženy vyhýbají, důvodem může být právě neplozetost a nedůvěra k institucím. Přestože se organizace v žádném z krajů s dětskou prostitucí neseťkala, soustavně se snaží spolupracovat i s PČR a neziskovými organizacemi, protože se domnívá, že pokud je v klubech či kdekoli jinde žena mladší 18 let, tak je jí v kontaktu s organizací R-R ze strany organizátorů prostituce zabráněno.

Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí

V případě trestného činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí (§ 190 TZ), byl v roce 2016 zjištěn a objasněn **1 trestný čin, pro který byla vyšetřována a stíhána 1 osoba**. V rámci sledování vývoje této trestné činnosti od roku 2010 se sice jedná spíše o nižší, nicméně ne výjimečný stav (viz tabulková část, tabulka č. 3b).

Dle údajů poskytnutých MS v roce 2016 nebyla odsouzena za trestný čin **prostituce ohrožující mravní vývoj dětí** § 190 TZ žádná osoba (viz tabulková část, tabulka č. 3f).

Vývoj v oblasti regulace prostituce

Právní úprava v oblasti regulace prostituce **nenaznala ani za rok 2016 zásadních změn**. ČR prostituci nikterak nereguluje a v zásadě ani netrestá - trestně právně se zaměřuje na postih některých protiprávních jednání, která s prostitucí souvisejí. Přesto však v ČR v posledních letech opět identifikujeme pokusy o regulování prostituce. V roce 2013 došlo k předložení hned 2 návrhů. Prepracovaný návrh Magistrátu hlavního města Prahy, který byl schválen pražským zastupitelstvem v červnu 2013, byl vládou zamítnut v srpnu 2013. Druhý návrh zákona o toleranci prostituce, předložený v poměrně minimalistické podobě po vzoru německého spolkového zákona o prostituci byl také zamítnut.

Již 30. ledna 2014 předložilo zastupitelstvo hlavního města Prahy sněmovně **návrh zákona na regulaci prostituce**, který je stále (1. čtvrtletí roku 2017) po zamítavém stanovisku petičního výboru ve druhém čtení. Neziskové organizace se k tomuto návrhu vyjádřily velmi kriticky a upozorňovaly na negativní dopady na bezpečnost a celkovou situaci osob pracujících v sex-byznysu.

Vývoj v rámci **EU** lze dlouhodobě kategorizovat na tři proudy: státy regulující prostituci (viz např. Německo, Rakousko), státy které oblast prostituce neregulují a v neposlední řadě státy prosazující tzv. „švédský model“ (viz Švédsko, Island, Norsko), jenž spočívá v kriminalizaci klientely prostituujících osob.

4.2 Situace v oblasti trestného činu kuplířství

Policejní statistiky vykazují v roce 2016 **celkem 36 zjištěných trestných činů kuplířství** dle ustanovení § 189 TZ. V roce 2016 bylo objasněno celkem 33 případů, stíháno a vyšetřováno bylo 35 osob (viz tabulková část, tabulka č. 1d).

Z informace poskytnuté MS je patrné, že v roce 2016 došlo, v porovnání s lety 2014 a 2015, k určitému poklesu v počtu jak zaznamenaných případů, tak obžalovaných osob za trestný čin kuplířství dle ustanovení § 189 TZ (dříve § 204 STZ), konkrétně bylo zaznamenáno 72 trestných činů (82 v roce 2015) a obžalováno bylo 53 osob (73 osob v roce 2015 (viz tabulková část, tabulka č. 2b)

MS eviduje za rok 2016 celkem **57 pravomocně odsouzených osob (z toho jedna osoba ještě pro trestný čin dle ustanovení § 204 STZ) pro celkem 61 trestných činů**. Trend ve vztahu k uloženým trestům zůstal i v roce 2016 nezměněný, kdy podmíněné tresty převyšují (45) nad nepodmíněnými (9). Nejčastější trestní sazba u nepodmíněně uložených trestů odnětí svobody se pohybuje v rozmezí 1-5 let (celkem 6 osob), dva tresty byly uloženy v rozmezí 5-15 let. Oběťmi trestného činu kuplířství jsou nejčastěji ženy (celkem 13 vykázaných osob), ve 3 případech se staly oběťmi děti (viz tabulková část, tabulka č. 2d).

4.3 Situace v oblasti neoprávněného zaměstnávání cizinců

TZ zavedl s účinností od 1. ledna 2010 trestný čin **neoprávněné zaměstnávání cizinců** (§ 342 TZ). V roce 2016 **bylo zjištěno celkem 6 trestných činů neoprávněného zaměstnávání cizinců**, přičemž stíhány a vyšetřovány byly stejně jako v roce 2015 celkem 2 osoby (tabulka č. 5c). V souvislosti s tímto trestným činem je třeba uvést, že jeho aplikace vzhledem k realitě v pracovním právním prostředí značně limitováno, a to zejména z toho důvodu, že toto ustanovení je vázáno na nelegální pobyt vykořisťované osoby a je tedy aplikovatelný jen ve vztahu k občanům tzv. třetích zemí.

Kontrolní a související činnost v gesci MPSV

Pracovní vykořisťování může úzce souviset se špatnými pracovními podmínkami, či s fenoménem nelegálního zaměstnávání. Významným hráčem v této oblasti je **Meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců (dále jen „MOPNZC“)**, jehož gestorem je MPSV (o jeho aktivitách více v části věnované prevenci) a slouží jako platforma pro koordinaci veškeré činnosti v této oblasti. Důležitým aspektem je monitoring ze strany inspektorátů práce, které případy porušování předpisů v oblasti zaměstnanosti mohou odhalovat, jelikož jsou profesionály v tzv. první linii, což vyplývá také ze směrnice 2011/36/EU.

Již od 1. 1. 2012 převzal Státní úřad inspekce práce (dále jen „SÚIP“) od Úřadu práce ČR kontrolní činnost v oblasti **dodržování ustanovení zákona č. 435/2004 Sb.**,

o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o zaměstnanosti“). Kromě svých dosavadních pravomocí vykonává od roku 2012 SÚIP i **kontrolní činnost v oblasti, která upravuje mimo jiné podmínky výkonu práce zahraničními občany na území ČR.**

Státní úřad inspekce práce v roce 2016 provedl souhrnně ve všech oblastech své kontrolní činnosti **26 620 kontrol. Z tohoto počtu bylo 9 308 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnávání.**

Z celkového počtu 2 290 zjištěných nelegálně zaměstnaných osob se v 760 případech jednalo o občany ČR, **ve 193 případech se jednalo o občany EU a v 1 337 případech o cizince – tedy občany třetích zemí. V porovnání s rokem 2015 byl zaznamenán nárůst počtu nelegálně zaměstnávaných cizinců – občanů třetích zemí.**

Kromě nedostatků v oblasti nelegálního zaměstnávání bylo při kontrolách zaměřených na tuto oblast zjištěno **1 645 nedostatků v oblasti pracovněprávních a dále 2 075 nedostatků v oblasti kontroly zaměstnanosti.**

Přehled o počtu provedených kontrol nelegálního zaměstnávání a počtu zjištěných osob (viz tabulková část, tabulka č. 5b). Za porušení právních předpisů v souvislosti s kontrolami nelegálního zaměstnávání bylo v roce 2016 uloženo celkem **714 pokut v celkové výši 73 152 500 Kč.**

Představu o počtu a výši pokut za vybrané správní delikty zákona o zaměstnanosti uložených v roce 2016 dále nabízejí tabulky v tabulkové části (viz tabulková část, tabulky č. 5c a 5d).

Kontrolní činnost je často **realizovaná na základě podnětu ke kontrole.** V roce 2016 obdržel Státní úřad inspekce práce **celkem 7 351 podnětů ke kontrole.** Do oblasti **nelegálního zaměstnávání v roce 2016 směřovalo 2 254 z nich, 4 915 podnětů směřovalo do oblasti pracovních vztahů a podmínek a 876 podnětů do oblastí bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,** přičemž některá podání obsahovala podněty ke kontrolám ve více oblastech zároveň.

Podněty poukazující na nelegální zaměstnávání upozorňovaly v 1 702 případech na podezření z nelegální práce občanů ČR, v 306 případech upozorňovaly na nelegální práci občanů jiných států EU a v **449 případech na nelegální práci cizinců – občanů třetích zemí.** Některé podněty upozorňovaly na více těchto jevů současně.

Na základě přijatých podnětů bylo provedeno celkem 5 664 kontrol, z nichž 1 460 bylo provedeno v oblasti nelegálního zaměstnávání.

Stále častěji se při kontrolní činnosti můžeme setkávat se zneužíváním institutu agenturního zaměstnávání. Také z tohoto důvodu byla mezi jedny z mimořádných kontrolních akcí zaměřených na kontrolu nelegálního zaměstnávání zařazena kontrola zprostředkování zaměstnání bez povolení. Kontrolám agenturního zaměstnávání, tedy kontrolám agentur práce a uživatelů, se Státní úřad inspekce práce ve své kontrolní činnosti věnuje dlouhodobě.

V roce 2016 bylo provedeno celkem 399 kontrol zaměřených na dodržování povinnosti při agenturním zaměstnávání a 277 kontrol zaměřených na odhalování nezákonného zprostředkování zaměstnání. Celkem bylo zkontrolováno 535 subjektů. V rámci těchto kontrol bylo zjištěno 1 098 nedostatků, z toho v oblasti samotného agenturního zaměstnávání 375 nedostatků, dále bylo zjištěno 91 nelegálně zaměstnaných osob a u 121 subjektů bylo zjištěno zprostředkování zaměstnání bez povolení ke zprostředkování zaměstnání. Dalších 54 takových subjektů bylo zjištěno při další kontrolní činnosti orgánů inspekce práce. Celkem tedy bylo v roce 2016 zjištěno 175 subjektů zprostředkovávajících zaměstnání bez povolení.

Za porušení právních předpisů v oblasti agenturního zaměstnávání a povinností v oblasti zprostředkování zaměstnání bylo k 31. 12. 2016 uloženo orgány inspekce **práce 310 pokut v celkové výši 15 658 500 Kč.**

Stanoviska MV v rámci řízení o vydání povolení ke zprostředkování zaměstnání

MV vydává závazná stanoviska v souladu s § 60a zákona o zaměstnanosti na základě žádostí generálního ředitelství Úřadu práce. MV při vydávání závazného stanoviska posuzuje udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání z hlediska ochrany veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany práv třetích osob. MV vyhodnocuje informace získané ze zdrojů P ČR a zpravodajských služeb. Zaměřuje se na ověření existence žádajících právnických a fyzických osob v místě jejich sídla a pracoviště a na zjištění trestněprávní bezúhonnosti jednatelů a odpovědných osob.

Od ledna 2016 přešla agenda vydávání závazných stanovisek k žádostem o zprostředkování zaměstnání na OBPPK, oddělení obecní policie, zbraní a dopravního inženýrství. Na začátku roku 2016 došlo k úpravě postupu pro vydávání závazných stanovisek, k jeho zjednodušení a zefektivnění.

V roce 2016 zpracovalo MV celkem 1119 žádostí. Z toho 47 žádostí podaly fyzické osoby, 1072 šetření se týkalo osob právnických. Po posouzení informací získaných v součinnosti s P ČR a zpravodajskými službami bylo vydáno 174 stanovisek nesouhlasných, 10 stanovisek podmíněných (od března byla praxe vydávání stanovisek s podmínkou zrušena) a 935 souhlasných stanovisek. Odvolání bylo posouzeno celkem 46.

5. INFORMACE O OBCHODOVÁNÍ S OSOBAMI MLADŠÍMI 18 LET

Obchodování s osobami mladšími 18 let lze chápat jednak **v užším smyslu**, tedy striktně se držet pouze definice obchodování s dětmi dle ustavení § 168, odst. 1 TZ anebo **v širším smyslu**, tedy se zaměřením na další související trestnou činnost. V rámci této kapitoly je tedy o obchodování s osobami mladšími 18 let podána i stručná informace o dalších souvisejících oblastech. Zároveň, v souladu s prioritami stanovenými Národní strategií boje proti obchodování s lidmi v ČR na období let 2016-2019, konkrétně částí čtvrtou, bodem 4.2. Boj proti obchodování s dětmi, se jedná o jednu ze dvou klíčových prioritních oblastí pro období let 2016-2019 a bude jí tedy ve zprávách za toto období věnována větší pozornost.

Z pohledu **kriminálních** statistik z 38 identifikovaných pravděpodobných obětí obchodování s lidmi se v celkem **6 případech jednalo o oběti sexuálního vykořisťování osob ve věku 15 až 18 let, u 3 osob pak o osoby mladší 15 let.** Jedna osoba z věkové skupiny do 15 let byla mužského pohlaví, zbytek obětí mladších 18 let byly ženy (viz tabulková část, tabulka č. 3a).

Od 1. 8. 2014 jsou v české trestněprávní úpravě ve vztahu k nezletilým dva nové trestné činy, a to § 193a účast na pornografickém představení a § 193b navazování nedovolených kontaktů s dítětem. Zatímco u trestného činu účast na pornografickém představení (**§ 193a TZ**) od roku 2014 **policejní statistiky nevykázaly žádný zjištěný trestný čin, trestný čin navazování nedovolených kontaktů s dítětem** (§ 193b TZ) vykazuje v počtu zjištěných trestných činů (2016 celkem 23), objasněných trestných činů (2016 celkem 20) a vyšetřovaných a stíhaných osob (2016 celkem 15) **jednoznačně stoupající tendence** (viz tabulková část, tabulka č. 3c a 3d).

Taktěž ve vztahu k trestnému činu svěření dítěte do moci jiného (§169 TZ, dříve obchodování s dětmi 216a STZ) **policejní statistiky v roce 2016 nevykázaly žádný zjištěný ani objasněný případ** (v roce 2015 se jednalo o 2 zjištěné a jeden objasněný případ). Nicméně, jak je zřejmé z tabulky č. 3e (viz tabulková část, tabulka č. 3e), není rok 2016 vykázanými hodnotami nijak vybočující z hodnot vykázaných v uplynulých letech.

Detailní přehled o vybraných statistických údajích poskytnutých MS k výše uvedeným trestným činům je uveden v tabulkové části tabulce č. 3f. Trendy popsané ve výše uvedeném textu vztahující se k počtu zjištěných a objasněných vybraných trestných činů a vyšetřovaných a stíhaných osob se potvrzují i ve statistikách MS.

Důležitou roli zastávají při řešení situace **dětských obětí obchodování s lidmi kromě orgánů činných v trestním řízení také pracoviště OSPOD, která chrání práva a hájí zájmy ohroženého dítěte**. Z hlediska agendy SPO lze na dětské oběti obchodování nahlížet jako na ohrožené děti dle ustanovení § 6 písm. e) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SPOD“), tj. jako na děti, na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující jejich život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu. Pokud děti splňují na základě vyhodnocení jejich situace tato kritéria, potom patří mezi skupinu dětí, kterým je poskytována SPO.

MPSV vykazuje v rámci Ročního výkazu o výkonu sociálně-právní ochrany údaje o dětech, které byly zneužity k dětské prostituci nebo k výrobě dětské pornografie (viz tabulková část, tabulka č. 3g a 3h). **Tyto případy však na rozdíl od policejních statistik nebyly vždy kvalifikovány jako obchodování s lidmi**. I přes tuto skutečnost je však důležité tato data, vzhledem k jejich vysoké relevanci také shromažďovat. Roční výkaz lze stáhnout na webových stránkách resortu (odkaz <http://www.mpsv.cz/cs/7260>).

Z údajů uvedených v tabulkách č. 3g a č. 3h vyplývá, že v roce 2016 došlo k nárůstu počtu dětí zneužitých k dětské pornografii oproti roku 2015 (66 případů dětí v roce 2016 oproti 57 případům v roce 2015). **K obdobnému nárůstu došlo i u počtu dětí zneužitých k dětské prostituci (23 případů v roce 2016 oproti 15 případům v roce 2015)**. Vliv na nárůst počtu zjištěných případů může mít lepší informovanost veřejnosti o výskytu těchto negativních jevů a větší ochota oznámit zaznamenané pracovištěm OSPOD. Ze statistik také vyplývá, že jsou z hlediska pohlaví častěji zneužívány k výrobě dětské pornografie i k dětské prostituci dívky v porovnání s chlapci. Z hlediska věku jsou k dětské pornografii zneužívány nejčastěji děti ve věku 6 – 15 let, zatímco u dětské prostituce převažuje zneužívání dětí ve věku od 15 do 18 let.

Systém práce OSPOD při výkonu SPO je nastaven následovně. Pokud je případ zneužitého dítěte oznámen OSPOD, dochází k prošetření případu ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení i s dalšími odborníky a k vyhodnocení situace dítěte i jeho rodiny. Pokud je zjištěno, že dítě skutečně patří do kategorie ohrožených dětí dle ustanovení § 6 zákona o SPOD, podniká OSPOD ve spolupráci s ostatními relevantními institucemi (např. s P ČR, státním zastupitelstvím, zdravotnickými zařízeními) další kroky k řešení jeho situace.

Pracovníci OSPOD jsou na úrovni obecních úřadů ORP **dětem k dispozici 24 hodin v rámci pohotovostní služby** tak, aby jim mohli pomáhat ve spolupráci s ostatními zainteresovanými subjekty. Za účelem efektivního řešení situace a koordinované spolupráce se všemi relevantními partnery svolávají případové konference, kde společně s blízkými osobami dítěte, které jsou pro něj v obtížné životní situaci oporou, a s dalšími odborníky vyhodnocují situaci dítěte a rodiny, plánují opatření a koordinují své postupy tak, aby skutečně vedly k naplnění potřeb ohroženého dítěte. Na základě toho pracovníci OSPOD zpracovávají individuální plán ochrany dítěte, v němž jsou stanoveny cíle a naplánované

konkrétní kroky k jejich naplnění, včetně stanoveného termínu a odpovědnosti za plnění. Plán je následně naplňován odpovědnými osobami a průběžně vyhodnocován.

Pracovníci OSPOD také v případě potřeby zprostředkovávají odbornou psychologickou a terapeutickou pomoc, která je standardní formou pomoci ohroženým dětem. Pracovníci OSPOD obecních úřadů ORP mohou na zajištění této odborné pomoci využít finanční prostředky ze zvláštní účelové dotace ze státního rozpočtu na výkon SPO, kterou MPSV přerozděluje tak, aby byla tato pomoc pro děti bezplatná.

Od 1. 1. 2015 mají také OSPOD povinnost řídit se při výkonu SPO standardy kvality, které jsou uvedeny v příloze č. 1 vyhlášky č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o SPOD. Jedním z požadavků standardů je, aby na OSPOD působili pracovníci specializovaní na agendu ochrany týraných a zneužívaných dětí. Tito pracovníci neřeší situaci dětí izolovaně, ale uplatňují multidisciplinární přístup, kdy aktivně rozvíjí spolupráci s ostatními institucemi a propojují rodinu s poskytovateli specializovaných služeb. Jejich povinností je také se soustavně odborně vzdělávat v této agendě v souladu se stanovenými cíli profesního rozvoje uvedenými v jejich individuálním plánu dalšího vzdělávání.

V souvislosti se standardizací musí pracoviště OSPOD realizovat preventivní aktivity v rámci včasného řešení situace ohrožených dětí a rozvíjet za tímto účelem také multidisciplinární spolupráce s dalšími fyzickými a právníckými osobami, orgány veřejné moci, zejména s orgány územní samosprávy, pověřenými osobami, poskytovateli sociálních služeb, zástupci škol a školských zařízení, P ČR, Probační a mediační službou, soudem, státním zastupitelstvím či poskytovateli zdravotních služeb podle místních potřeb a podmínek. Jejich povinností je také seznámit klienty s dostupnými službami a motivovat je k využívání jiných služeb vedoucích k řešení jejich složité životní situace, případně tyto služby zprostředkovat.

OSPOD obecních úřadů ORP, které realizují v rámci SPO největší rozsah činností, a nejčastěji se také zabývají řešením situace týraných a zneužívaných dětí (tj. i dětských obětí obchodování s lidmi), je poskytována již zmíněná zvláštní účelová dotace ze státního rozpočtu na výkon SPO. Tato dotace byla výrazně navýšena od roku 2015 právě v souvislosti se standardizací výkonu SPO, která přispěla k individualizaci podpory ohrožených dětí a ke specializaci pracovníků OSPOD. V roce 2016 bylo v rámci dotace MPSV pro obecní úřady ORP a hl. město Praha na výkon agendy SPO **vynaloženo celkem 1 164 320 270 Kč, což je mírný nárůst oproti předchozímu roku** (1 098 205 450 Kč v roce 2015).

Děti, které nemají zajištěnou adekvátní péči, případně byly z důvodu týrání a zneužívání odebrány z rodiny, mohou být v rámci řešení krizové situace umístěny do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen „ZDVOP“), která fungují jako zařízení SPO dle zákona o SPOD, a to nepřetržitě 24 hodin denně. Zde je dětem jako forma pomoci (kromě ubytování, stravování, ošacení, výchovné činnosti, podpory v oblasti vzdělávání v trávení volného času, atd.) poskytována odborná péče sociálního pracovníka a psychologa, který jim poskytuje psychologickou pomoc.

Další formou pomoci dětem v krizové situaci v rámci systému SPO, které se z důvodu zneužívání ocitly bez adekvátní péče ze strany rodiny či jiných blízkých osob, je pěstounská péče na přechodnou dobu. Ta je poskytována náhradními rodiči – odborně připravenými pěstouny na výkon této formy náhradní rodinné péče. Tato forma péče může trvat nejdéle po dobu 1 roku. Výhodou tohoto opatření je, oproti umístění dítěte do ZDVOP či do ústavní výchovy, že dítě vyrůstá v rodinném prostředí.

Již v roce 2015 byl nastaven **nový model práce** s nezletilými cizinci bez doprovodu a Diagnostický ústav **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy - Zařízení pro děti – cizince (dále také „ZDC“)** se stalo **metodickým orgánem** pro vybraná následná

pracoviště. V rámci metodického vedení těchto pracovišť a společné práci na individuálních plánech rozvoje osobnosti dítěte, je předávání informací a monitorování dalšího vývoje situace dítěte ve vztahu k problematice obchodování velmi dobře nastaveno.

ZDC získává informace o případném obchodování s dětmi prostřednictvím institucí, se kterými dítě přichází do kontaktu před jeho umístěním do zařízení (P ČR, OSPOD) nebo po jeho umístění (ambasády). V ojedinělých případech se nezletilý sám svěří pracovníkům ZDC se svým příběhem. Pokud o situaci dítěte a jeho možném obchodování není informována P ČR, ZDC tak učiní bezprostředně po přijetí dítěte do své péče.

Pokud je dítě na základě rozhodnutí soudu vráceno zpět do péče rodiny, nemá ZDC možnost ani pravomoc, jak dále monitorovat jeho pohyb. Většinou se dítě vrací do země původu a tím ZDC ztrácí veškeré kompetence ke zjišťování informací.

Pokud jsou klienti rozmístěni do následných zařízení institucionální péče, poskytuje ZDC těmto zařízením metodickou podporu.

ZDC reportuje za rok 2016 ve svém zařízení celkem 51 nezletilých bez doprovodu (výrazný pokles oproti roku 2015, kdy bylo v ZDC umístěno 132 nezletilých bez doprovodu), **z čehož celkem 12 osob bylo mladších 15 let.** Jednalo se o 46 chlapců a 5 dívek, z toho 15 žadatelů o azyl. Nejvíce nezletilých bez doprovodu pocházelo z Afganistánu (19), Vietnamu (6), dále z Rumunska (4), Iráku (3), Pákistánu (3), Sýrie (2) a Ukrajiny (2), Slovenska (2), Chorvatska (2), po jednom pak z Alžírsko, Nigérie, Guiney, Eritrey, Turecka, Iránu, Gambie a Libye. Nezletilí bez doprovodu byli do ZDC umístěni v celkem v 45 případech přímo z ulice, z 6 případech z jiného zřízení.

Pouze na okraj uvádíme, že dětské oběti obchodování s lidmi lze zařadit do kategorie týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí a poskytovatelé registrovaných služeb zastávají významnou roli v pomoci této cílové skupině. MPSV každoročně vypisuje dotační řízení na podporu poskytování sociálních služeb pro jejich poskytovatele, bez ohledu na jejich právní formu. Celková alokace závisí na kondici státního rozpočtu, v posledních letech se pohybuje okolo částky 8 mld. Kč. Toto dotační řízení je realizováno na základě § 101a a § 104 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci uvedeného dotačního řízení na podporu poskytování sociálních služeb byly v roce 2016 podpořeny druhy sociálních služeb uvedené v tabulce č. 3i, u nichž je asi nejvíce pravděpodobné, že se jejich klienty mohou stát i dětské oběti obchodování s lidmi. **Celkově takto bylo vynaloženo 67 888 553,- Kč.**

MPSV dále finančně podporuje organizace a instituce zabývající se podporou rodin s dětmi v rámci dotačního programu Rodina a ochrana práv dětí, v rámci něhož bylo v roce 2016 podpořeno 292 projektů, a to prostředky ve výši 99 965 027 Kč (detailněji viz tabulka č. 3j). Cílem programu je poskytnout komplexní pomoc rodině jako celku.

Z hlediska práce s ohroženými dětmi, mezi něž patří i dětské oběti obchodování s lidmi, je důležitou zejména oblast II. Podpora práce s dětmi a rodinami v oblasti sociálně-právní ochrany dětí.

Níže nabízíme popis vybraných případů, které v minulém roce ZDC řešilo (poskytnuté údaje v rámci ochrany dětí zobecňujeme).

Dívka z afrického státu mladší 18 let byla v ZDC umístěna na konci roku 2016. Z výpovědi dívky bylo zjištěno, že v zemi původu byla znásilněna, po příjezdu do Itálie byla dívka pravděpodobně držena blíže nespecifikovanými lidmi v ne příliš vhodných podmínkách a nucena k pohlavnímu styku; následně musela nedobrovolně podstoupit umělé přerušování těhotenství a přišla do kontaktu s drogami. Za bezpečné prostředí v ZDC je velmi vděčná a chce v ČR zůstat.

Dívka z balkánského státu, mladší 15 let pobývala v ZDC v létě roku 2016. Pobyt v ZDC ukončila předáním do péče otce na základě zrušení předběžného opatření. Ze zprávy OSPOD vyplývá, že byla zadržena kvůli opakovanému žebvání v pražském metru; pro tuto činnost byla již v minulosti její matka vyhoštěna z ČR. Nezletilá byla v době zadržení v 5. měsíci těhotenství, které však nebylo do doby umístění v ZDC nijak sledováno. Na základě doporučení Velvyslanectví Rumunska byla nezletilá navrácena zpět do péče rodičů.

6. PODPORA ZE STRANY POMÁHAJÍCÍCH ORGANIZACÍ

6.1 La Strada Česká republika, o.p.s.

6.1.1 Základní informace o organizaci

La Strada Česká republika, o. p. s. (dále jen „La Strada“) působí v oblasti obchodování s lidmi od roku 1995. Je zakládající organizací La Strada International²⁵ s členskými organizacemi v dalších sedmi evropských zemích²⁶. V ČR je součástí Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty a Sdružení azylových domů (SAD). Cílem organizace je přispívat k odstranění obchodování s lidmi a vykořisťování a poskytovat podporu a ochranu vykořisťovaným, obchodovaným a vykořisťováním a obchodováním ohroženým osobám.

La Strada poskytuje cílové skupině sociální služby, věnuje se prevenci a vzdělávání a advocacy aktivitami usiluje o systémové či legislativní změny s cílem předcházet obchodování s lidmi a vykořisťování a chránit práva a zájmy cílové skupiny.

La Strada poskytuje 4 **sociální služby** pro obchodované a vykořisťované osoby

- Odborné sociální poradenství - § 37 zákona o sociálních službách²⁷,
- Krizová pomoc - § 60 zákona o sociálních službách,
- Azylové domy - § 57 zákona o sociálních službách.
- Telefonická krizová pomoc.²⁸

V oblasti prevence, šíření informačních materiálů a mapování trendů organizace rozvíjí specifickou metodu **práce v terénu**. Tato aktivita je již několikátým rokem finančně podporována MVČR. Více k organizaci La Strada a jejich aktivitám viz <http://www.strada.cz/cz/>.

²⁵ Viz <http://lastradainternational.org/>.

²⁶ Dalšími členskými zeměmi jsou Bělorusko, Bulharsko, Makedonie, Moldávie, Nizozemí, Polsko a Ukrajina.

²⁷ Poskytované také osobám, které prožily nebo se nacházejí v situaci blízké obchodování či vykořisťování, osobám, které jsou v blízkém vztahu k lidem, kteří byli nebo jsou obchodováni či vykořisťováni, osobám, které hledají práci či cestují do zahraničí a dalším lidem, kteří mají zájem o informace, jak rizikům obchodování s lidmi a vykořisťování předcházet

²⁸ Dle zákona o sociálních službách.

6.1.2 Poskytované služby

V roce 2016 poskytovala organizace La Strada ambulantní či pobytové sociální služby **celkem 84 klientům a klientkám**. V porovnání s rokem 2015 se jedná o mírný nárůst klientely (v roce 2015 spolupracovalo s organizací celkem 75 osob).

V praxi lze osoby, které využily služby organizace La Strada, rozdělit na dvě skupiny:

1. Obchodované a vykořisťované osoby, které v průběhu spolupráce využijí jednu nebo více registrovaných sociálních služeb organizace. Znamená to tedy, že mají zájem s organizací řešit komplexně svoji situaci a dochází do organizace na pravidelné schůzky. Mohou čerpat službu odborné sociální poradenství, krizovou pomoc pobytovou či ambulantní a pobytovou službu azylové domy. Tyto služby dále označujeme jako „**komplex sociálních služeb**“. Celkem **59 klientek a klientů** využívalo komplex sociálních služeb.
2. Osoby, které využijí konzultování své situace v rámci služby odborného sociálního poradenství bez celkového řešení své situace a bez pobytové služby. Důvodem může být nezájem o další služby, potřeba jednorázové osobní konzultace pro zorientování se ve své situaci, nebo potřebují sociální či právní poradenství v důsledku vykořisťování, případně jim pobytová služba nemůže být poskytnuta z objektivních důvodů. O této skupině služeb hovoříme dále jako o „**kontaktním poradenství**“. Kontaktní poradenství bylo poskytnuto **25 klientům a klientkám**, kteří se převážně setkali s pracovním vykořisťováním či se ocitli v situaci blízké obchodování a vykořisťování.

Charakteristika klientely, která započala spolupráci s organizací La Strada v roce 2016

V roce 2016 využilo komplex sociálních služeb **organizace celkem 59 osob (30 mužů a 29 žen)**. Jedná se o celkové číslo, které zahrnuje jak nově přijaté klienty/klientky tak klienty/klientky, kteří započali spolupráci v předchozím/ch roce/letech. Od roku 2012 organizace zaznamenává zvyšující se potřebu ze strany klientů/klientek o komplexní sociální služby. V roce 2016 byl zaznamenán mírný nárůst, který souvisí s vyšším počtem osob ze zemí EU pracovně vykořisťovaných v České republice.

Z hlediska národnostního složení se v **23 případech jednalo o muže (10) a ženy (13) české státní příslušnosti, ve zbývajících 36 případech se jednalo o muže (20) a ženy (16) cizí státní příslušnosti**. Přestože v celkovém počtu převažují cizinci a cizinky, muži a ženy české státní příslušnosti jsou nejpočetnější skupinou, pokud se jedná o rozdělení na jednotlivé národnosti. Mezi nejvíce zastoupené národnosti cizí státní příslušnosti patřili občané z **Bulharska (15 mužů a 7 žen)**. Jedná se o změnu oproti minulému roku, kdy bylo nejvíce osob z Rumunska. Z hlediska zastoupení dalších národností organizace spolupracovala s klientelou ze Slovenska, Rumunska, Ukrajiny a Filipín.

Charakteristika žen

V roce 2016 bylo složení žen, které využily komplex služeb organizace, podobné předešlému roku 2015. Ve většině případů byly ženy nuceny k prostituci či k nuceným pracím a jiným formám vykořisťování. Nárůst však zaznamenal trend nucených sňatků u žen z ČR či Slovenské republiky. Ve všech případech se jednalo o nucený sňatek na území Velké Británie a Irsko. Ve většině náborem osob proběhl ze strany přátel, známých či rodinných příslušníků. Ve dvou případech se jednalo o náborem matkou. Několik žen využilo nabídky z inzerátu. Nejčastějším prostředkem donucení bylo omezování osobní svobody a vyhrožování. Ve dvou případech bylo osobám vyhrožováno zrušením pobytového

oprávnění. Ve třech případech došlo k fyzickému napadení. Dále byl využíván psychický nátlak a odebírání dokladů. V jednom případě docházelo k odebírání sociálních dávek. Nejčastější formou vykořisťování bylo nucení k prostituci v privátech a nočních klubech. Ve čtyřech případech byly ženy nuceny poskytovat sexuální služby na trase. V rámci pracovního vykořisťování žen pracovaly v různých továrnách, skladech, v potravinářském průmyslu či se staraly o chod domácnosti. Za rok 2016 jsme také zaznamenali 4 případy, kdy se jednalo o ženy nucené ke sňatku v zahraničí.

Charakteristika mužů

V roce 2016 přetrvával trend nárůstu mužské klientely české státní příslušnosti. Jednalo se o muže, kteří se rozhodli využít nabídky svých známých či rodinných příslušníků k zaměstnání ve Velké Británii. Ve 3 případech došlo k náboru přímo před sídlem pomáhající organizace, kam poškození docházeli. V roce 2016 jsme také zaznamenali nárůst mužů z EU, kteří byli pracovním vykořisťováni na území ČR. V mnoha případech se jednalo o páry, či celé rodiny, které se následkem obchodovací situace ocitli bez prostředků a bez adekvátního zázemí. U mužů vykořisťovaných ve Velké Británii docházelo ve většině případů k náboru přes známé či kamarády. Ve třech případech došlo k náboru neznámou osobou v okolí bezdomoveckých organizací. U mužů z EU se naopak nejvíce vyskytoval nábor přes inzerát či pracovní agenturu (13 mužů). V případě inzerátů se ve většině případů jednalo o inzeráty v zemi původu. Prostředkem donucení u mužů vykořisťovaných Velké Británie bylo nejčastěji odebírání dokladů, omezování osobní svobody, odpírání stravy, ale také k psychickému nátlaku a fyzickým trestům. U mužů z EU se nejčastěji vyskytovalo vyhrožování nejen jejich osobě, ale také jejich rodinným příslušníkům. Vyhrožování a psychický nátlak byl vyvíjen také ve věcech legálních pobytů na území ČR. U mužů vykořisťovaných ve Velké Británii nejčastěji jednalo o práci v domácnosti v kombinaci se zaměstnáním v obchodě, potravinářském průmyslu, třídně odpadů či prací ve skladu. Na území ČR se jednalo o různé továrny, sklady, stavby, sezónní práce. V mnoha případech docházelo k různým kombinacím druhů zaměstnání.

La Strada dále provozuje info a SOS linku. Provozní doba linky byla na konci roku 2016 **rozšířena na pátek (10.00 - 14.00 hodin)**, takže došlo k pokrytí všech pracovních dní v týdnu a mohou být včas zachyceny například i další případy vyžadující krizovou pomoc.

V roce 2016 bylo realizováno 633 úkonů ve prospěch 283 osob, které kontaktovaly Linku La Strada touto cestou. Oproti roku 2015 se počet hovorů na INFO a SOS Lince snížil o 85 hovorů. Služba je poskytována osobám české i cizí státní příslušnosti bez ohledu na jejich pobytový status. Služba může být poskytována anonymně. Aktuálně linka pokrývá následující jazyky: češtinu, angličtinu, ruštinu, rumunštinu a bulharštinu. I v roce 2016 byla převážná část volajících migrantů a migrantek ze zemí EU (116). Tato převaha však není natolik výrazná jako v předchozím roce. Na druhém místě byly osoby s občanstvím ČR (84), které však svým počtem převýšily v tomto roce osoby ze zemí mimo EU (84) pouze nepatrně.

V roce 2014 se začal evidovat **věk volajících**. Věková struktura volajících v roce 2016 byla následující: nejvíce hovorů proběhlo s osobami **od 18 do 35 let (69 osob)**, na druhém místě byly osoby ve věku **35 až 60 let (53 osob)**. Volající ve věku **do 18 let** byli **4** a ve věku **nad 60 let** bylo **5 volajících**. U 152 osob však nebyl věk volajících zjištěn.

V roce 2016 La Strada pokračovala v realizaci **akreditované služby poskytování právních informací** podle zákona č. 45/2014 Sb., o obětech trestných činů (akreditace MS od 21. 1. 2014).

V této souvislosti na lince poskytuje La Strada právní informace:

- obětem obchodování s lidmi (§ 168 TZ)

- obětmi trestných činů souvisejících s obchodem s lidmi – kuplířství (§ 189 TZ), zbavení a omezování osobní svobody (§ 170 a 171 TZ), vydírání (§ 175 TZ), útisku (§ 177 TZ) nebo sexuálního nátlaku (§ 186 TZ).
- osobám, které jsou těmito trestnými činy ohrožené.

Právní informace se týkaly informací o právech obětí podle zákona o obětech trestných činů, dále pak informací o právech a povinnostech poškozeného podle trestního řádu a v neposlední řadě informací o postavení poškozeného resp. svědka v trestním řízení. Jakožto akreditovaná organizace poskytla La Strada podporu celkem **354 osobám**. Největší počet klientů a klientek byl poučen v rámci terénní práce (253 osob). Prostřednictvím telefonické linky informovala La Strada o právech obětí trestných činů celkem 76 osob. Dlouhodobější spolupráce s klientelou v oblasti poskytování právních informací probíhá v komplexních sociálních službách a v nízkoprahové poradně (25 osob).

Práce v terénu byla v roce 2016 zaměřena především na dosud poněkud opomíjené segmenty cílové skupiny organizace, kterými jsou **osoby bez domova vykořisťované a obchodované organizovanými skupinami i jednotlivci a ženy-migrantky pracující ve skrytých sektorech** (práce v domácnosti apod.). Protože se tím do určité míry změnila struktura skupiny kontaktovaných osob, s ohledem na obtížnější dostupnost, poklesl i jejich počet. I nadále byla však terénní práce realizována také v tradičních prostředích, a to zejména v lokalitách, kde probíhají sezónní práce v zemědělství. Stejně jako v předchozích letech bylo také v roce 2016 nejvíce kontaktovaných osob z členských zemí EU, i když v tomto roce již byl poměr osob ze zemí EU a z tzv. třetích zemí téměř vyrovnaný. Kontaktované osoby pocházely především (pořadí dle četnosti) z **Ukrajiny, Bulharska, ČR, Rumunska, Maďarska, Slovenska, Filipín, Vietnamu a Thajska**. Dále byly kontaktovány osoby pocházející z **Polska, Mongolska, Ruska, Moldavska** a jednotlivci například z **Číny, Pákistánu, Indie, Indonésie, Makedonie, Kamerunu či Srbska**. **V sektorech, kde pracuje převaha migrantů a migrantek, byl nadále patrný trend zaměstnávání osob ze zemí EU přes agentury práce, které někdy působí i přeshraničně. Stoupl však také podíl osob ze třetích zemí, a to zejména z Ukrajiny. Kontaktováno bylo v terénu za rok 2016 celkem 627 osob z cílové skupiny, z toho bylo 290 žen (tj. 46,2 %), dále 165 osob blízkých (osoby z prostředí cílové skupiny a osoby v pracovním či osobním vztahu k osobám z cílové skupiny), z toho 73 žen (tj. 44,2 %).**

6.2 Arcidiecézní charita Praha - Projekt Magdala a Program Prevence obchodování s lidmi poskytovaný Migračním centrem Charity

6.2.1 Základní informace

Arcidiecézní charita Praha se zabývá problematikou obchodování s lidmi ve dvou programech. **Program Magdala** je zaměřen na podporu ženských a dětských obětí obchodování nebo domácího násilí. **Program Prevence obchodování s lidmi poskytovaný Migračním centrem Charity** nabízí poradenství a podporu migrantům a běžencům. Síť Magdala vykonává svou působnost na území celé České republiky.

Pracovníci Projektu Magdala poskytují obětem obchodování s lidmi komplexní služby, což znamená sociální a právní poradenství, psychosociální poradenství, asistenci na úřadech, přímou pomoc a utajené bydlení. Více o projektu viz <http://praha.charita.cz/sluzby/magdala/>.

6.2.2 Poskytované služby

V roce 2016 **Magdala** poskytla komplexní služby včetně ubytování a poradenství **1 oběti z ČR (2 děti, těhotná), 1 oběti ze SR (těhotná) a 3 obětem (rodina - 4 děti)**

z Rumunska. Těmto obětem bylo poskytováno utajené ubytování, odborné sociální poradenství, právní poradenství, socioterapeutické poradenství, potravinová a materiální podpora po dobu spolupráce s Projektem Magdala. Jedná se o tzv. „nové klienty“ z roku 2016. V roce 2016 Magdala pracovala dlouhodobě opět s klienty, kteří měli psychiatrickou anebo jinou diagnózu, dále pak se ženami, které byly v situaci prostituce a domácího násilí a aktuální situaci řešily. **Charita zaznamenala 731 kontaktů, z nichž 543 bylo prostřednictvím telefonu.** Mezi klienty byla převážná většina žen, pocházejících z ČR, Slovenska, Rumunska, Ukrajiny a Nigérie. Průměrný věk těchto osob je 30 let. Financování Poradny Magdala probíhalo ze zdrojů MPSV.

Migrační poradenské centrum Charity poskytlo služby 58 osobám, které byly obchodované nebo vykořisťované. Bylo poskytnuto právní a sociální poradenství formou preventivních aktivit v detencích a terénní práce. **V roce 2016 pracovníci centra poskytli služby osobám ze zemí Afganistán, Irák, Nepal, Pákistán, Turecko, Vietnam.** Pracovníci se setkávali s osobami, pro které bylo organizováno neoprávněné překročení státní hranice, neoprávněný pobyt a neregulérní práce. Způsob rekrutování probíhal prostřednictvím třetí osoby. Osoby kontaktovaly převaděče, kterému za cestu zaplatily 3 000 až 10 000 EUR za osobu. Následně řeší tyto osoby zadlužení. Dluh prohlubují tím, že dluží za ubytování a stravu. Trendem 2016 bylo, že část peněz osoby zaplatí v domovské zemi, další část v Turecku a pak v každé další zemi a jiným zprostředkovatelům. Migrantům byly sebrány doklady, byli vystaveni násilí, pokud nechtěli nebo nemohli zaplatit další splátku. Migranté nebyli zastupováni v trestním řízení. Pouze jedna klientka ze všech se rozhodla o spolupráci s orgány činnými v trestním řízení, však její informace nebyli relevantní pro zahájení řízení. Financování probíhalo z Programu potírání nelegální migrace, smlouva byla na 4 roky. Samozřejmě za tu dobu situace se měnila a financování nebylo dostačující. Do budoucna proto jedná centrum o navýšení financování.

Charita poskytuje i terénní formu služeb a to v regionech Brněnské a Litoměřické diecéze. Terénní pracovníci uskutečňovali výjezdy za osobami, pohybujícími se v sex-businessu a byla jim poskytnuta Krizová intervence, základní sociální poradenství, duchovní podpora a byly jim předány informace o pohlavně přenosných chorobách. Charita obdržela cca 600 telefonátů na krizovou nonstop linku pomoci (včetně případů domácího násilí).

Projekt **Magdala pomohl několika stovkám potenciálních obětí pomocí hot lines,** vzniku edukačního filmu a preventivních programů. V roce 2016 charita dokončila a úspěšně zrealizovala preventivní projekt s názvem **Tváře lásky,** který byl určen pro děti a mladistvé, umístěné v dětských domovech a výchovných ústavech. Účastníci tohoto programu jsou informováni o problematice obchodování s lidmi, domácího násilí a prostituce. Dlouhodobým projektem **prošlo 155 dětí a mladistvých.** Pracovníci Projektu Magdala poskytují obětem obchodování s lidmi komplexní služby, což znamená sociální a právní poradenství, psychosociální poradenství, asistenci na úřadech, přímou pomoc a utajené bydlení.

6.3 Diakonie Českobratrské církve evangelické

6.3.1 Základní informace o organizaci

Diakonie Českobratrské církve evangelické (dále jen „Diakonie ČCE“) je druhou největší nestátní neziskovou organizací poskytující sociální služby v ČR. Diakonie ČCE je také členem mezinárodní platformy Eurodiakonie (evropská federace organizací, institucí a církví) a spolupracuje s partnery po celém světě. Zřizovatelem Diakonie ČCE je Českobratrská církev evangelická.

Do boje proti obchodování s lidmi je Diakonie ČCE **zapojena** prostřednictvím svého centrálního projektu již **od roku 2008.** Nejdříve byl projekt zaměřen především na monitorování stavu obchodu s lidmi v ČR a vytvoření programu primární prevence určeného

pro vzdělávání dětí v oblasti rizik obchodování s lidmi a komerčního sexuálního zneužívání. Výsledky z činnosti projektu postupně vedly k rozšíření práce Diakonie ČCE s obchodovanými osobami. V roce 2009 vznikl v souvislosti s touto činností pod záštitou tehdejšího Ústředí Diakonie ČCE **program Ne-Násilí**, v rámci kterého je poskytována pomoc a podpora osobám obchodovaným a osobám tímto jevem ohroženým. Od roku 2012 poskytuje sociální služby obchodovaným osobám také Diakonie ČCE – Středisko Západní Čechy (dále jen „Diakonie Západ“). Více o organizaci viz <http://www.diakonie.cz/>.

6.3.2 Poskytované služby

Diakonie ČCE – SCPS realizuje nadále sociální službu Azylového bydlení pro muže, páry a ženy, kteří jsou obchodováni na trhu práce a pracovním vykořisťování. V roce 2016 došlo k přestěhování azylového domu do jiné vyhovující lokality a do domu, který umožnil navýšit počet lůžek z 9 na stávajících 13 lůžek. Azylový dům zůstává nadále místem s utajenou adresou z důvodu bezpečnosti klientů.

Od roku 2015 poskytuje podporu prostřednictvím služby Krizové terénní pomoci, která reaguje na potřeby klientů v terénu bez nutnosti jejich umístění do AD. **Služba je určena dospělým osobám od 18 let věku, které se nacházejí v prostředí vykořisťování na trhu práce, staly se obětmi vykořisťování, obchodování, jakož i osobám, které jsou potencionálně těmito jevy ohroženy. Zejména jde o osoby, kterým nemůže být poskytnuta služba Azylový dům z kapacitních důvodů a osoby, které jsou přímo ohroženy ztrátou bydlení a potřebují podporu při prosazování svých práv v pracovní-právní oblasti.**

Poskytnutí azylového bydlení i krizové pomoci je možné také v návaznosti na spolupráci s organizací IOM, která zajišťuje realizaci dobrovolného návratu osob do země původu. Dále pak Diakonie spolupracuje jak se všemi důležitými NNO, tak se státními institucemi (P ČR, cizinecká Policie, OAMP, OIP ad.). Pracovníci těchto služeb se zúčastňují všech důležitých tematických jednání v souvislosti s touto problematikou, úzce spolupracují s organizací La Strada.

Pobytová služba azylového bydlení byla celkově poskytnuta **33 osobám**. Šlo o 6 žen a 27 mužů, průměrný věk je 37 let. Nejvíce osob bylo z Bulharska (26) dále pak z Rumunska (6) a službu využil také občan ČR (1).

Pracovníci azylového domu uskutečnili v roce 2016 celkem **40 terénních výjezdů** v těchto krajích: Hlavní město Praha (2), Jihočeský kraj (5), Jihomoravský kraj (4), Karlovarský kraj (1), kraj Královéhradecký (2), Liberecký kraj (1), Moravskoslezský kraj (2), Pardubický kraj (3), Plzeňský kraj (1), Středočeský kraj (13), kraj Vysočina (1), Ústecký kraj (4), Zlínský kraj (1). V terénu bylo osloveno celkem 553 osob a distribuováno 2300 kusů informačních letáků. V roce 2016 jsme začali distribuovat nové letáky ve více jazykových mutacích.

Služba terénní krizové pomoci poskytla pomoc 112 klientům. Šlo o 21 žen a 91 mužů, průměrný věk je 29 let. Nejvíce osob bylo z Bulharska (85) dále pak z Rumunska (18), Moldavska (4), České republiky (2), Slovenska (1), Ruska (1) a Ukrajiny (1).

Pracovníci Diakonie SCPS se snaží řešit problémy obchodovaných lidí komplexním přístupem a nedílnou součástí této práce je právě asistence při uplatňování práv – zajišťování dokladů, zprostředkování právní pomoci i případná asistence při trestním řízení. Financování služeb Diakonie ČCE je vícezdrojové a je podporováno z dotací MPSV, dílem zahraničními církevními partnery, neposledně jsou zásadním zdrojem financování dary fyzických i právnických osob.

Terénní program Diakonie Plzeň – Západ

Služba je navázána na pražské středisko Diakonie ČCE – SCPS, jehož prostřednictvím je možné využít také návaznou službu azylového domu. Středisko v Plzni pak poskytuje také rozšířené služby pro cizince pobývající na území ČR, kteří nespádají do kategorie OSL. V roce 2016 byla služba poskytnuta celkem **114 uživatelům spadajícím do kategorie OSL a pracovní vykořisťování** zejména z lokalit: Plzeň, Přeštice, Horšovský Týn, Rokycany, Nýřany, Klatovy a Tachov.

Oblasti problémů týkající se kategorie OSL jsou dlouhodobě stabilní a řešená témata se příliš nemění. V posledních měsících poskytování služby Diakonie ČCE eviduje zvýšenou úspěšnost při jednání o nevyplacených mzdách s pracovními agenturami.

Během jednotlivých kontaktů s klienty byla řešena především **nevyplacená mzda** pracovníků, **porušování pracovních předpisů** ze strany zaměstnavatele a **informování klientů** o reálném stavu pracovního trhu v ČR a o zákonné úpravě pobytu cizinců na území ČR. V drtivé většině případů se jedná o podvodné jednání pracovních agentur, které může přímo navazovat na převoz lidí do ČR.

6.4 Mezinárodní organizace pro migraci

6.4.1 Základní informace o organizaci

IOM je mezivládní organizace založená v roce 1951 s hlavním sídlem v Ženevě, jejím členem je 170 členských zemí a dnes 440 kanceláří po celém světě. Jde o mezinárodní organizaci zabývající se úkoly v oblasti migrace – pomáhá migrantům a vládám podporou humánní migrace. Úzce spolupracuje s širokou škálou mezinárodních i místních nevládních organizací. Mise IOM v Praze byla založena v roce 1998.

Oblasti působnosti IOM:

- pomoc při náhlých migračních vlnách;
- návratové a re-integrační programy;
- usnadňování pracovní migrace;
- zdravotní programy;
- informační a výchovné programy;
- výzkum řízení migrace a migrační politiky;
- školení státní správy a budování kapacit v migračním managementu;
- **programy zaměřené na potírání a prevenci obchodu s lidmi.**

6.4.2 Poskytované služby

IOM v ČR neměl ani v roce 2016 žádný aktivní projekt zaměřený na potírání obchodování s lidmi, nicméně se zapojuje do spojených aktivit zejména formou dobrovolných návratů a v rámci prevence školením konzulárních pracovníků, kteří jsou nominováni na nové posty v zahraničí.

Program dobrovolných návratů pokračoval i v roce 2016. Přesto, že se snížila kapacita IOM kanceláře, je stále nutné zacílit na cizince silnou informační kampaní o možnostech dobrovolného asistovaného návratu. Tato kampaň se připravuje s fondů AMIF až v roce 2017. **Počet cizinců-navrátilců z ČR byl v roce 2016 celkem 207 migrantů** (viz tabulková část, tabulka č. 4c). Celkem 8 osob bylo vráceno z nebo do ČR jako identifikované oběti obchodování s lidmi (viz tabulková část, tabulka č. 4d).

Z hlediska **státních příslušností**, nejčastěji byly IOM vráceny občané Ukrajiny (93), Vietnamu (20), Ugandy (13), Moldavska (14) a další.

Vzhledem k tomu, že stále nejsou otevřeny fondy v rámci AMIF pro dobrovolné návraty IOM Praha stále nemá kapacity komunitních poradců, což se projevuje v nižších počtech motivovaných cizinců k návratu.

IOM Praha úzce spolupracuje se všemi aktéry Programu a je napojena na Program ve smyslu pomoci obětem, které se budou chtít navrátit do státu původu. IOM síť kanceláří ve světě je informována o Programu na podporu a ochranu obětí, díky němuž lze pomoci oběti navrátit se do ČR či využít pomoci finančních prostředků, aby se oběti-cizinci(ky) mohli vrátit domů. Tento Program je ojedinělý v Evropě a při setkání evropských ředitelů IOM misí byl velmi kladně hodnocen jako možnost pro české oběti. Je zřetelné, že v rámci „udržitelnosti“ lze Program hodnotit velmi kladně.

7. FINANČNÍ ZDROJE

7.1 Finance poskytnuté Ministerstvem vnitra ČR

Financování Programu na základě smluvního vztahu umožňuje objednateli přesnou evidenci poskytovaných služeb, okamžitou kontrolu případných zjištěných nedostatků a jejich odstranění a také umožňuje flexibilněji reagovat na potřeby klienta v rámci poskytování služeb. Významnou součástí je také podpora preventivních aktivit, zejména terénní práce, osvětových aktivit a sociálního poradenství. **Uvedeným činnostem konaným v rámci Programu včetně preventivních aktivit za rok 2016 odpovídají i fakticky vynaložené finanční náklady ve výši 1 175 568,- Kč.**

7.2 Finance poskytnuté Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR

MPSV, konkrétně odbor sociálních služeb, každoročně vyhlašuje **dotační řízení** k poskytnutí dotace ze státního rozpočtu pro právnické a fyzické osoby, které poskytují sociální služby (poskytovatelé sociálních služeb). Dotační řízení MPSV je vyhlášeno v návaznosti na § 101 a § 104 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále také „ZSS“), ve znění pozdějších předpisů, a na zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Kraj dále rozhoduje o veřejné podpoře sociálních služeb na svém území dle § 101 odst. 2 ZSS. MPSV dále každoročně vyhlašuje dotační řízení na podporu sociálních služeb s nadregionální a celostátní působností v návaznosti na § 104 ZSS.

MPSV dlouhodobě podporuje v rámci dotačního řízení na poskytování sociálních služeb (sociální služby jsou subjekty registrované na základě § 78 zákona o sociálních službách také organizace, které poskytují sociální služby převážně cílové skupině „oběti obchodu s lidmi“. Lze tedy říci, že tyto organizace (La Strada Česká republika a Diakonie ČCE) se na pomoc této skupině osob specializují. Přehled o finančních prostředcích poskytnutých těmto organizacím v roce 2016 nabízí tabulková část, tabulky č. 6a a 6b.

Nutno podotknout, že odbor sociálních služeb v rámci dotačního řízení na poskytování sociálních služeb podporuje i celou řadu jiných organizací, které jsou ze své podstaty zaměřeny také na podporu obětí obchodu s lidmi (a uvádějí tyto osoby jako jednu z cílových skupin), avšak nelze říci, že by se na pomoc těmto osobám přímo specializovaly (přehled o počtu těchto služeb viz tabulková část, tabulka č. 6c).

V rámci **podpory výkonu sociální práce zavedlo MPSV dotační titul**, kterým je podporována sociální práce vykonávána obecními úřady obcí s rozšířenou působností, pověřenými obecními úřady a krajskými úřady. **V roce 2015 byla tato dotace poskytnuta poprvé a bylo rozděleno 250 mil Kč. V roce 2016 byla takto rozdělena částka 300 mil Kč.** Toto koncepční a strategické opatření je zaměřeno na přiblížení a dostatečné personální zajištění výkonu sociální práce, především formou vyhledávání a poskytnutím např. sociálního poradenství včasné a co nejbližší k lidem, tedy v území správních okrsků uvedených obecních a krajských úřadů. Jedná se tedy o opatření, které je mimo jiné směřováno také k osobám, které jsou nejčastěji zneužívány v rámci obchodu s lidmi a obchodováním s lidmi ohroženy.

7.3 Další finanční zdroje

Dalšími zdroji pro financování těchto poskytovatelů mohou být rozpočty územně správních celků, individuální projekty jednotlivých krajů, Evropský sociální fond, nezávislé nadace, partnerské organizace, mezinárodní organizace (př. OBSE), jiné mezinárodní fondy, velvyslanectví atd. V neposlední řadě jsou jako zdroj financování v případě neziskových organizací zejm. církevního charakteru uváděny dary fyzických a právnických osob.

8. PREVENCE A VZDĚLÁVÁNÍ

V následujících kapitolách se nachází informace o vzdělávacích aktivitách, výzkumech, osvětových aktivitách, informačních kampaních, koordinovaných aktivitách v ČR i na mezinárodní úrovni.

8.1 Vzdělávání

V rámci prevence obchodování s lidmi pokračovaly i v roce 2016 vzdělávací aktivity zaměřené na problematiku obchodování s lidmi. Byly pořádány ve spolupráci se státními institucemi a nevládními organizacemi z ČR, ale také za spolupráce s partnery z mezinárodního prostředí. Cílem bylo informovat o aktivitách MV v oblasti obchodování s lidmi, o fungování a zefektivňování Programu, možnostech podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi a aktuálních trendech v oblasti obchodování s lidmi. Stěžejním tématem bylo také informovat o možnostech a způsobu identifikace potenciálních obětí relevantními profesními skupinami, které při výkonu své profese mohou s těmito případy vejít v kontakt.

Policejní vzdělávání v obecné rovině

V oblasti **policejního vzdělávání** je problematika boje proti obchodu s lidmi v rámci různých předmětů zařazena do policejních škol úrovně středního odborného vzdělávání, vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání na Policejní akademii ČR v Praze; dále pak v rámci základní odborné přípravy a navazující kvalifikační přípravy.

V rámci **Služby kriminální policie a vyšetřování P ČR jsou jmenováni specialisté na problematiku obchodování s lidmi** (zařazení jak v odboru obecné kriminality krajských ředitelství policie, tak v rámci Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV – dříve ÚOOZ SKPV vč. jejích expozitur) jsou vzdělávání v rámci instruktážně metodických zaměstnání (IMZ). Kromě metodické a koordinační role odboru obecné kriminality úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky, je v této oblasti právě NCOZ – který několik vzdělávacích akcí organizoval či se na jejich realizaci podílel (např.: přednášky k problematice obchodování s lidmi v rámci specializačního kurzu pro policisty Národní protidrogové centrály, přednáška k problematice obchodování s lidmi v rámci specializačního kurzu pro příslušníky cizinecké policie (i v rámci

předvýjezdové přípravy pro policisty Služby cizinecké policie (dále také „SCP“) na pozici imigračních důstojníků).

Obchodování s lidmi je akcentováno také v rámci celého výkonu služby u SCP na území celé ČR a to na jednotlivých Krajských ředitelstvích policie (dále „KŘP“) jsou v rámci struktur Odborů cizinecké policie při každé instruktáži pracovníky Oddělení dokumentací (dále „OD“) **před opatřením či bezpečnostní akcí** a to jak pořádané tak i ve spolupráci, byly vždy připomenuty základy problematiky obchodování s lidmi. Bylo vždy připomenuto zaměření se na odhalování této trestné činnosti, většinou skryté, v rámci prováděné či připravované bezpečnostní akce či opatření. Většinu bezpečnostních a kontrolních akcí, vždy buď plně připravovali, nebo se částečně podíleli na její přípravě a dále pak i na její realizaci pracovníci OD jednotlivých KŘP, Odborů cizinecké policie (dále jen KŘP OCP). Tito policisté jsou v rámci dané akce u SCP a u dané problematiky obchodování s lidmi považováni jako styční pracovníci, pro další realizaci při možném výskytu tohoto problému. Tito pracovníci disponují kontakty na věcně a místně příslušné pracovníky SKPV a NCOZ s metodikou postupu při podezření s výskytem OSL. Akce s tímto zaměřením byly v průběhu celého roku pořádány po celém území ČR. Důraz byl kladen zvláště na opatření spojené s migrační vlnou přes ČR.

Za specialisty mj. na problematiku obchodování s lidmi jsou v rámci SCP považováni policisté z Oddělení dokumentací na jednotlivých KŘP OCP, pracovníci Odd. TČ a dokumentace na ŘSCP a na ICP Praha Ruzyně - Skupina dokumentace/Skupina trestního řízení. Tito policisté jsou pravidelně seznamováni s problematikou průběžně jak pracovníky Ředitelství služby cizinecké policie Oddělení šetření trestné činnosti a dokumentace (kteří jsou i partnery v rámci MKS) v rámci jednotlivých pravidelných Instruktážně metodických zaměstnání a v průběhu metodických výjezdů. Dále také v rámci pravidelných vzdělávacích aktivit během profesního zdokonalování v působnosti KŘP.

Od roku 2013 je ze strany Policejního prezidia implementován **vzdělávací projekt zaměřený na předávání znalostí v problematice obchodování s lidmi policistům cizinecké policie pracujícím na první a druhé kontrolní linii v rámci vnějších hranic EU** dle manuálu agentury FRONTEX. Plán vzdělávání byl posléze rozšířen i na další skupiny příslušníků SCP.

Po ukončení fáze pilotního ověření je od roku 2015 realizován ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově **kurz kvalifikační přípravy SCP – Boj proti obchodování s lidmi**, který je na základě požadavku Ředitelství služby pořádkové policie speciálně vytvořenou vzdělávací aktivitou zaměřenou na problematiku obchodování s lidmi.

V rámci policejního vzdělávání byla v roce 2016 realizována dále celá **řada specifických vzdělávacích akcí** (např. specializační kurzy pro policisty NPC, specializační kurzy pro specialisty na tzv. mravnostní kriminalitu v jednotlivých krajích, mezinárodní vzdělávací akce).

Justiční vzdělávání

Justiční vzdělávání v dané problematice má již více než desetiletou tradici a je realizováno zejména prostřednictvím pravidelných akcí **Justiční akademie**, tedy vzdělávacích akcí určených pro soudce a státní zástupce. Vzdělávání justičních a právních čekatelů, které se uskutečňuje prostřednictvím Justiční akademie, není povinné. Ve smyslu vyhlášky č. 303/2002 Sb., o výběru, přijímání a odborné přípravě justičních a právních čekatelů a o odborné justiční zkoušce a odborné závěrečné zkoušce právních čekatelů, má justiční čekatel povinnost prohlubovat své odborné znalosti a dovednosti, avšak z uvedeného nelze bez dalšího dovodit jeho povinnost absolvovat na Justiční akademii v rámci přípravné služby konkrétní vzdělávací akci. Rozhodnutí o účasti justičního čekatele na jednotlivých seminářích Justiční akademie (a tedy i výběr tematiky vzdělávací akce) je zcela na

předsedovi příslušného soudu. Za účelem splnění úkolu stanoveného Národní strategií boje proti obchodování s lidmi (ve smyslu zařazování otázky potírání obchodování s lidmi do systému vzdělávání justičních čekatelů na Justiční akademii) byli proto v loňském roce **požádáni předsedové jednotlivých soudů o zajištění této povinnosti**. V této souvislosti jim bylo **doporučeno**, aby justiční čekatelé byli na vzdělávací akce Justiční akademie v oblasti problematiky obchodování s lidmi vysíláni.

V roce 2016 se Justiční akademie věnovala problematice obchodování s lidmi v rámci následujících témat:

Dne 14. ledna 2016 a 24. listopadu 2016 proběhly semináře na téma **Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti**. Zaměřeny byly na posuzování trestných činů znásilnění a pohlavního zneužití v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, trestnou činnost proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, páchanou prostřednictvím počítačové techniky, zneužití dítěte k výrobě dětské pornografie z hlediska poznatků z praxe státního zástupce. Dále byly zaměřeny na problematiku sexuálního nátlaku a dalších souvisejících trestných činů přes internet, znaleckou problematiku při posuzování pachatelů mravnostních deliktů na dětech a posuzování dětské pornografie.

Dne 20. dubna 2016 proběhl seminář na téma **Azylové řízení a související problematika**, zaměřený na azylové řízení z pohledu Ministerstva vnitra - předpisy, kterými se řídí, průběh, postavení žadatelů o azyl, soudního přezkumu rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany, aktuální problematiku v souvislosti s přílivem uprchlíků z pohledu Nejvyššího státního zastupitelství (skutkové podstaty trestných činů: organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice; napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky; příp. i neoprávněné zaměstnávání cizinců).

Dne 21. dubna 2016 se konala mezinárodní konference na téma **Obchodování s lidmi a trestná činnost související s uprchlickou krizí**, která byla zaměřena na výše uvedenou problematiku z pohledu vstupní, tranzitní a cílové země.

V rámci přípravy plánu vzdělávacích akcí Justiční akademie jsou již nyní naplánovány dvě vzdělávací akce pro rok 2017: dne 14. 3. 2017 proběhl seminář na téma **Obchodování s lidmi a další trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti a soukromí**, který bude mj. zaměřen na aktuální úpravu a praxi v SRN, a v druhém pololetí 2017 proběhne seminář na téma **Obchodování s lidmi a problematika migrace a nelegální migrace**.

Další vzdělávací aktivity

Také **MZV** realizuje s účinností od roku 2010 na základě schválené koncepce konzulárního vzdělávání **nový model konzulárního školení**. Za vzdělávání konzulárních pracovníků odpovídá v rámci MZV odbor konzulárních koncepcí a metodiky (dále „KKM“). Konzulární vzdělávání probíhá na více úrovních. Základním druhem konzulárního vzdělávání je **tzv. předvýjezdového školení**, které se realizuje formou třítydenních kurzů s pevně stanoveným rozvrhem, v jehož rámci se na školení aktivně podílí i další resorty státní správy ČR, jež jsou příslušné pro danou oblast příslušející do konzulární působnosti. Předvýjezdové konzulární školení je zakončeno složením závěrečného testu. Všichni konzulární pracovníci vysílání k výkonu práce s konzulární agendou na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí jsou povinni před svým odjezdem toto školení absolvovat. V mimořádných případech vysílání mimo standardní termíny střídání jsou konzulární pracovníci zaškolováni individuální formou, přičemž i v takovém případě je školení prováděné dalšími resorty v rámci dané působnosti nezbytnou součástí předvýjezdové přípravy konzulárních pracovníků. Problematika obchodování s lidmi je vždy nedílnou částí konzulárního vzdělávání.

Mezi spolupracující aktéry spadá i OBPPK, který v předvýjezdovém školení zajišťuje přednášky věnované problematice obchodování s lidmi. Stejně jako v předchozích letech, se i v roce 2016 na přednáškách podíleli kromě zástupců OBPPK také zástupce IOM. Přednášky byly zaměřeny na seznámení se 1) s formami a projevy obchodování s lidmi, 2) s možnostmi pomoci obětem obchodování s lidmi, 3) se systémy podpory těmto obětem a 4) se způsoby nakládání s informacemi a zjištěními o obchodovaných osobách. Konzulární pracovníci byli rovněž informováni o možnostech spolupráce ZÚ s příslušnými organizacemi, které se obchodem s lidmi zabývají a mohou v případě potřeby obětem poskytnout následnou pomoc.

V roce 2016 se uskutečnily **3 řádné předvýjezdové školící kurzy**, v jejichž rámci bylo zaškolen celkem **50 konzulárních pracovníků vysílaných v roce 2016** k výkonu konzulární agendy na ZÚ. **Individuální formou** bylo dále v této problematice **proškolen 10 konzulárních pracovníků**.

8.2 Další preventivní aktivity

Každoročně jsou za finanční **podpory MV** pravidelně prováděny rozsáhlé **preventivně-informační aktivity o obchodování s lidmi**. Součástí preventivních aktivit Programu je také **odborné sociální poradenství pro potenciální oběti obchodování s lidmi a krizová pomoc, v rámci které partnerské neziskové organizace poskytly krizovou pomoc celkem 17 bulharským občanům**. Tato služba zahrnovala poskytnutí ubytování, stravy, psychosociálních a právních služeb na dobu nezbytně nutnou. V posledních 3 letech se podařilo zvýšit informovanost o problematice obchodování s lidmi a o Programu také prostřednictvím terénních výjezdů partnerských neziskových organizací po celém území ČR. **V roce 2016 bylo realizováno celkem 60 výjezdů**.

Na podporu síťování služeb pro ohrožené děti, tj. i pro děti - oběti obchodování s lidmi, se zaměřuje **projekt MPSV s názvem „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany“** (dále jen „IP MPSV“) financovaný z Operačního programu Zaměstnanost s celkovým rozpočtem ve výši 326 mil. Kč, který je realizovaný v období od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2019. IP MPSV se skládá ze dvou klíčových aktivit:

- 1) **Podpora a rozvoj služeb v oblasti sociálně-právní ochrany dětí.** Cílem je podpora síťování služeb pro práci s dětmi a rodinami spolupracujícími OSPOD s důrazem na systémovost, návaznost a provázanost služeb a jejich preventivní charakter, dále vydefinování a pilotní ověření inovativních a preventivních služeb pro ohrožené rodiny a děti za účelem včasného řešení jejich situace. V tomto ohledu budou také využity příklady dobré praxe ze zahraničí, u nichž bude pilotně ověřováno, zda by se osvědčily i v českém prostředí. V rámci sítě služeb by měla být posílena mezioborová spolupráce se všemi aktéry na lokální úrovni, kteří se podílejí na řešení situace ohrožených dětí. Nepočítá se tedy jen s rozvojem sítě sociálních služeb a činností poskytovaných pověřenými osobami k výkonu sociálně-právní ochrany (dále jen „SPO“), ale i s rozvojem a s užší provázaností služeb v oboru zdravotnictví, školství a bezpečnosti.
- 2) **Celoživotní vzdělávání pracovníků a pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí a pověřených osob.** Rychlá a efektivní intervence při řešení situace dětských obětí obchodování s lidmi závisí z velké části na profesionalitě pracovníků v systému péče o ohrožené děti. Právě na rozvoj jejich kompetencí se zaměřuje tato další klíčová aktivita IP MPSV.

Za účelem zvyšování a prohlubování odborných kompetencí sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách MPSV **akredituje vzdělávací programy. V roce 2016 byly mimo jiné akreditovány nové kurzy zabývající se problematikou obchodování s lidmi a jejich vykořisťováním.**

Jak již bylo zmíněno výše, v rámci gesce MPSV je v pro potírání obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a situací, které mohou v tuto formu vykořisťování vyústit, významným partnerem **MOPNZC**. MPSV, MOPNZC předkládá každý rok vládě České republiky pro informaci souhrnnou zprávu, v polovině roku 2016 tak byla předložena **Souhrnná informace za rok 2015 o aktivitách realizovaných příslušnými resorty v oblasti potírání nelegálního zaměstnávání cizinců**.

V průběhu roku 2016 se uskutečnila **dvě řádná zasedání MOPNZC** (v pořadí 39. a 40. zasedání). V rámci zasedání byly, kromě jiného, podány informace, které se týkaly výkonu a výsledků kontrolní činnosti jednotlivých členských resortů, oblasti legislativy a trendů v oblastech souvisejících s nelegálním zaměstnáváním, Evropské platformy pro posílení spolupráce při řešení problematiky nehlášené práce, sociálního pojištění a vyslaných pracovníků v rámci EU v kontextu nelegálního zaměstnávání, revize informačních povinností zaměstnavatelů a možnosti státní správy tyto informace sdílet a využívat s ohledem na boj proti obchodování s lidmi a nelegální práci a zkušeností z odvolacích řízení v oblasti nelegálního zaměstnávání.

V průběhu roku byla také ustavena **pracovní skupina k vysílání cizinců jménem jejich zahraničního zaměstnavatele do ČR**, která začala řešit problematiku nárůstu vyslaných ukrajinských zaměstnanců polskými zaměstnavateli.

Další oblastí působnosti MPSV je preventivní působení proti obchodování s lidmi na území ČR i v zahraničí zejména **prostřednictvím zvyšování povědomí veřejnosti o právech a povinnostech, o rizicích a možnostech řešení nepříznivých životních situací spojených se zaměstnáváním** (i zahraničních pracovníků) v ČR. Děje se tak zejména pomocí **internetových portálů**, jako je Integrovaný portál MPSV, webové stránky MPSV/Úřadu práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“), EURES (Evropských služeb zaměstnanosti), Státního úřadu inspekce práce (dále jen „SÚIP“), webových stránek www.cizinci.cz apod.

Zástupci MPSV se v roce **2016 zúčastnili seminářů, konferencí a školení pro odbornou veřejnost a podle potřeby poskytovali konzultace tazatelům**. V souvislosti s potenciálním výskytem obchodování s lidmi je zásadní zejména poskytování osobního, telefonického i písemného poradenství a informování veřejnosti ze strany inspektorů SÚIP.

Orgány resortu MPSV se také **podílely na aktualizaci informačních materiálů** majících i preventivní funkci, jako byl např. leták SÚIP Základní informace o pracovních právech v ČR.

Na adrese **www.prace-v-cr.cz** je také možné nalézt Interaktivní mapu životních situací, vytvořenou v rámci projektu Cizinci – Rozvoj poradenství poskytovaného ÚP ČR pro cizince, realizovaného Fondem dalšího vzdělávání, příspěvkovou organizací MPSV.

V roce 2016 **pokračovalo proškolení inspektorů SÚIP a zaměstnanců ÚP ČR**, jehož součástí byla i témata nelegální práce a obchod s lidmi. Proběhlo rovněž společné jednání inspektorů SÚIP české a polské strany s cílem sjednotit si postupy v boji s nelegální prací a zneužíváním zaměstnanců ze třetích zemí některými zaměstnavateli. Smyslem aktivit SÚIP a ÚP ČR (EURES) byla prevence výkonu nelegální práce mezi dlouhodobě evidovanými uchazeči o zaměstnání, a to i s ohledem na možný výkon nelegální práce na území jiného členského státu EU. Důraz byl kladen na maximálně efektivní práci s uchazeči o zaměstnání způsobem vysoce intenzivního individuálního i skupinového poradenství směřujícího k uplatnění evidovaného uchazeče na trhu práce. Pozornost a péče o uchazeče byla zaměřena především na rozvoj uvědomění si důsledků nelegálního zaměstnávání, vzdělávání v oblasti základů pracovního práva, v oblasti finančně a sociálně právní, osobní doprovod k zaměstnavateli apod., případně zprostředkování zaměstnání. Tato aktivita nebyla

přímo zaměřena na cizince, ale mohla se jich týkat v případě, že se stali uchazeči o zaměstnání.

Zařízení pro děti – cizince v rámci prevence obchodování a zneužívání klade důraz zejména na jazykové kompetence klientů. Pořádá proto pravidelné doučování českého jazyka. Kromě zvýšené dotace hodin ve výuce ČJ, pořádá ve spolupráci s neziskovými organizacemi pravidelná doučování klientů dle jejich individuálních potřeb. Dále ZDC poskytuje terapeutické služby, socializační nácvik a program přípravy na odchod ze zařízení a další služby dle individuálních potřeb klientů.

La strada v roce 2016 vzdělávací aktivity zaměřila na **dvě skupiny obyvatel:**

- 1) **vzdělávání zdravotnického personálu** (v Praze, Plzeňském, Jihočeském, Karlovarském a Ústeckém kraji v identifikaci obchodovaných osob (Projekt: Zvyšování schopnosti zdravotnického personálu identifikovat obchodované osoby podpořený Ministerstvem zdravotnictví ČR a projekt: Zlepšení schopnosti zdravotnického personálu identifikovat obchodované osoby podpořený Úřadem vlády ČR a Radou vlády pro rovné příležitosti žen a mužů);
- 2) **primární prevence na středních školách v Praze** (celkově bylo v roce 2016 proškoleny 326 studentů). Zároveň byla **vytvořena aplikace SAFE** ve spolupráci s organizací IOM Bratislava, která má za cíl zajímavou formou předat studentům a studentkám informace o obchodování s lidmi a rizicích při hledání práce v zahraničí. Aplikace byla představena cílové skupině v rámci školení v Praze (Projekt: Zvyšování informovanosti mládeže k prevenci obchodování s lidmi podpořený Magistrátem hlavního města Praha a projekt: SAFE – smart, aware, free, enjoy – information campaign to prevent trafficking in human beings podpořený Mezinárodním visehradským fondem).

Dále La Strada v roce 2016 **realizovala výzkumy a analýzy v rámci projektu: „DemandAT“** podpořeném Sedmým rámcovým programem Evropské komise a podílí se na výzkumu poptávky po obchodování s lidmi (Projekt: Addressing demand in antitrafficking efforts and policies).

V neposlední řadě La Strada v prosinci 2016 **spustila kampaň, která byla zaměřena na práci ve stavebnictví**. Dále byly rozvinuty koncepty pro další oblasti obchodování s lidmi. Kampaň byla podpořena MV, společnostmi Leo Burnett, Philip Morris International, Národní kavárna a Dopravní podnik hlavního města Prahy.

Mezi další projekty, které organizace La Strada realizovala v roce 2016, patří projekt **„Zjišťování způsobů kontaktu žen migrantek, které pracují v uzavřených prostředích“** (projekt podpořen programem Daphne Evropské komise a má za cíl najít vhodné metody, jak zajistit ženám, které pracují v domácnostech, či hotelech, restauracích a dalších těžko dostupných místech, informace o jejich právech a možnostech využití sociálních a právních služeb organizace La Strada. Jedná se o mezinárodní projekt s partnery z Rakouska (LEFO) a Německa (Ban Ying).

Organizace R-R shrnula výsledky realizovaného výzkumu sexuálních pracovníků v ucelené publikaci **„Tak tohle NE! Analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení“**, vydané v roce 2016 (<http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/publikace-r-r-tak-tohle-ne/detail>). Výzkum pomohl lépe zmapovat problémy a potřeby klientek organizace. Potvrdilo se, že osoby pracující v sexbyznysu lze považovat za zvlášť zranitelné, protože už z povahy jejich profese se velmi často stávají oběťmi trestné činnosti (obchodování s lidmi, fyzické i psychické týrání atd.). Na základě výše uvedených zjištění R-R realizovala projekt **„Poskytování právních informací ženám se zkušeností ze sexbyznysu“**. Cílem bylo informovat oběti trestné činnosti o jejich právech, zajistit jim bezplatné právní poradenství i potřebnou podporu speciálně proškolených sociálních pracovníků při řešení situace, popř. následnou terapeutickou péči při vyrovnávání se se všemi důsledky. Organizace R-R se mj.

snaží o předcházení situacím, kdy jsou ženy obětí strukturálního násilí; tuto oblast se v roce 2016 podařilo zmapovat a výsledky shrnout v ucelenou publikaci **Jde to i jinak! Analýza vztahů sexuální práce, zákonů a policie** (<http://rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/knihy/soubory/knihy/publikace-r-r-jde-to-i-jinak/detail>).

Diakonie ČCE v roce 2016 úspěšně dokončila a **spustila e-learningový modul**, který je součástí projektu Prevence obchodování s lidmi a vykořisťování v EU. E – learning poskytuje základní informace z pracovně - právní oblasti a upozorňuje na možná rizika v bulharštině a rumunštině. Cílovou skupinou jsou potencionální pracovní migranti v zemích původu.

Projekt Magdala ve sledovaném období nově realizoval preventivní **program Tváře lásky, zaměřený na děti a mladistvé**, umístěné v dětských domovech a výchovných ústavech, kde je tato cílová skupina seznamována s problematikou a riziky spojených s obchodem s lidmi, prostitucí a násilím.

9. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY A ROZHODOVACÍ PRAXE SOUDŮ V PŘÍPADECH OBCHODOVÁNÍ S LIDMI²⁹

Z důvodu větší přehlednosti dělíme tuto část na oblast vnitrostátní a mezinárodní právní úpravy.

Vnitrostátní úprava:

Dne 1. 12. 2016 nabyl účinnosti **zákon č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů**. Tímto zákonem došlo ke změně ve způsobu vymezení okruhu trestných činů, za které mohou být právnické osoby trestně odpovědné (místo pozitivního výčtu trestných činů, za které může být právnická osoba trestně stíhána, zákon obsahuje negativní výčet trestných činů, jejichž spáchání nebude možné právnické osobě přičítat). Dle současné úpravy je již možné trestně stíhat právnické osoby za trestný čin obchodování s lidmi (§ 168 TZ), za trestné činy související s neoprávněným nakládáním s lidskými tkáněmi a orgány, lidským embryem a lidským genomem (§ 164 až 167 TZ), trestný čin svěřením dítěte do moci jiného (§ 169 TZ), trestný čin kuplířství (§ 189 TZ), trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí (§ 190 TZ) a trestný čin neoprávněné zaměstnávání cizinců (§ 342 TZ), za které právnické osoby nebyly dle předchozí úpravy trestněprávně postižitelné.

Na podpis prezidenta ČR čeká³⁰ vládní **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění zákona č. 77/2015 Sb., a další související zákony**, který byl projednáván jako **sněmovní tisk č. 658**, resp. **senátní tisk č. 32** (zákon byl Senátem schválen dne 19. 1. 2017). Tímto návrhem se vylepšuje stávající úroveň implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV a zároveň se reaguje na poznatky praxe. Podle přijatého pozměňovacího návrhu se v návrhu přiznává nárok na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně všem zvláště zranitelných obětím, tj. nejen dětem, jako v současné době.

²⁹ Podklady pro zprávu v této části byly aktualizované k datu 6. února 2017.

³⁰ K datu 6. února 2017.

Dne 19. 1. 2017 Senát rovněž schválil vládní **návrh zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů (sněmovní tisk č. 650, senátní tisk č. 31)**. Hlavním cílem tohoto návrhu zákona je odstranit stávající nežádoucí stav, kdy osoby poškozené trestným činem, kterým byl přiznán ať již v trestním či civilním řízení nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy, jež jim byla způsobena trestným činem, nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení, které pachatel na jejich úkor trestným činem získal, nedosáhnou z důvodu nedostatku majetku pachatele plného uspokojení takového nároku, přestože v daném trestním řízení byl zajištěn a prostřednictvím uložených trestních sankcí odčerpán majetek, který by mohl být využit k uspokojení jejich nároků. Navržená právní úprava zlepšuje postavení poškozených při uspokojování jejich majetkových nároků, neboť pro tento účel umožňuje využít majetek, který byl odčerpán na základě majetkových sankcí uložených v trestním řízení. Nově tak peněžní prostředky získané z uložených majetkových sankcí v trestním řízení nebudou příjmem státního rozpočtu, ale budou soustředěny na zvláštním účtu MS a využity k výše uvedeným účelům.

V nejbližších dnech bude prezidentovi doručen k podpisu také vládní **návrh zákona, který se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony**, který byl projednáván jako **senátní tisk č. 34**. Tento zákon uvádí českou právní úpravu do souladu se směrnicí Evropského Parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. 4. 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii a v souladu s požadavky této směrnice přichází s návrhem na zavedení nového ochranného opatření zabránění části majetku, které bude možné pachateli uložit, pokud byl odsouzen pro některý ze zákonem stanovených trestných činů, kterým získal nebo se snažil získat majetkový prospěch, a pokud byly zjištěny další skutečnosti, na jejichž základě má soud za to, že určitý majetek pachatele má původ v trestné činnosti (zejména hrubý nepoměr mezi zákonnými příjmy a celkovým majetkem pachatele v období až 5 let před spácháním trestného činu, včetně majetku, který pachatel v tomto období převedl na jiné osoby, předchozí odsouzení pachatele za trestný čin generující zisky, styky s kriminálními osobami, účast v organizované skupině zaměřené na zisk, převody peněžních prostředků zásadně v hotovosti apod.). Toto ochranné opatření bude možné uložit i ve vztahu k věci, která je součástí společného jmění manželů nebo byla pachatelem vložena do svěřeneckého fondu, anebo i osobě odlišné od pachatele, jsou-li splněny zákonné podmínky.

Také v rámci oblasti zaměstnanosti je zpracováno a připraveno několik novel zákonů.

Novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), kterou dochází k podstatné změně podmínek pro vydávání povolení ke zprostředkování zaměstnání agenturami práce, včetně zavedení institutu kauce, zakotvení povinnosti generálního ředitele ÚP ČR zřídit komisi pro udělování povolení ke zprostředkování zaměstnání jako poradní orgán, ale také o změnu právní úpravy na úseku správního trestání. Jedná se nejen o právní regulaci agentur práce „na vstupu“ jako je prokazování finanční způsobilosti, ale jde o komplexní a provázaný systém stávajících opatření a opatření nových, která budou agentury práce povinny dodržovat, mj. vč. zavedení institutu kauce pro agentury práce (kauce pro právnické i fyzické osoby ve výši 500 000 Kč). V současné době³¹ je návrh zákona projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, který byl zpracován za účelem transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/67/EU ze dne 15. května 2014 o prosazování směrnice 96/71/ES o vysílání

³¹ K datu 6. února 2017

pracovníků v rámci poskytování služeb a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“). Cílem tzv. prosazovací směrnice 2014/67/EU je zlepšit praktické uplatňování pravidel pro vysílání pracovníků, aby se zamezilo podvodům, obcházení pravidel a aby se zlepšila spolupráce mezi vnitrostátními orgány odpovědnými za vysílání, zvýšilo povědomí vyslaných pracovníků a společností o jejich právech a povinnostech. V současné době je návrh zákona projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, jehož jedním z cílů je transponovat směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/36/EU o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem zaměstnání jako sezónní pracovníci a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/66/EU o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí na základě převedení v rámci společnosti. V novele zákona o zaměstnanosti, který je jedním z novelizovaných zákonů, se stanoví nová povinnost ÚP ČR poskytnout cizinci při vydání povolení k zaměstnání také písemnou informaci o právech a povinnostech sezónního zaměstnance včetně informace o postupu při podávání stížnosti pro porušení pracovněprávních předpisů. Dále dojde ke zpřesnění definice nelegální práce, zakotvení nových opatření směřujících k ochraně potenciálního zahraničního pracovníka, konkrétně neumožnění zařazení volného pracovního místa do centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty nebo do centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli modré karty zaměstnanecké a modré karty v případech, kdy zaměstnavatel neposkytne souhlas k zařazení a zveřejnění tohoto místa alespoň po dobu 30 dnů od jeho oznámení krajské pobočce ÚP ČR, dále v případech, kdy na majetek tohoto zaměstnavatele byl na základě pravomocného rozhodnutí soudu prohlášen konkurs a tento konkurs doposud nebyl zrušen, nebo kdy zaměstnavateli byla v posledních 3 měsících pravomocně uložena pokuta vyšší než 50 000 Kč za porušení povinnosti vyplývající z pracovněprávních předpisů nebo za porušení povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů, jejichž dodržování kontroluje SÚIP nebo oblastní inspektorát práce, důsledkem čehož je nemožnost zaměstnaneckou nebo modrou kartu vydat. Stejně důvody pro nevydání (konkurs a pokuta nad 50 000 Kč viz výše) se budou vztahovat i na povolení k zaměstnání. Proces získání zaměstnání v zahraničí je pro cizince spojen s časově náročnými, pro mnohé i finančně náročnými úkony. Pokud ČR umožní vydání zaměstnanecké karty, modré karty či povolení k zaměstnání, měl by mít cizinec alespoň minimální jistotu, že se jedná o místo u spolehlivého zaměstnavatele. Dále se navrhuje zavést tzv. fikci oprávnění k výkonu zaměstnání při prodloužení povolení k zaměstnání, a umožnit tak, za předpokladu, že cizinec podá svoji žádost o prodloužení řádně, tedy v zákonné lhůtě, výkon zaměstnání po skončení platnosti původního povolení k zaměstnání na dobu do rozhodnutí o prodloužení povolení k zaměstnání. Dále se navrhuje nahradit pojem platné povolení k pobytu pojmem platné oprávnění k pobytu. Kromě sjednocení terminologie by tato změna měla zajistit, že držitelé krátkodobých a dlouhodobých víz již nebudou v právní nejistotě ohledně možnosti výkonu práce na základě různých typů oprávnění k pobytu. Stejně tak by mělo dojít k odstranění problémů v případě osob, které mají v ČR volný přístup na trh práce a do ČR cestují pouze na základě platného cestovního dokladu. V současné době je návrh zákona projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Novela zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Důvodem pro předložení předmětného návrhu zákona je nutnost implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/54/EU ze dne 16. dubna 2014 o opatřeních usnadňujících výkon práv udělených pracovníkům v souvislosti s jejich volným pohybem (dále jen „směrnice 2014/54/EU“) do právního řádu ČR. Navrhovaná úprava, vycházející ze směrnice 2014/54/EU směřuje k zajištění dostatečné ochrany práv občanů EU pracujících v jiném členském státě než jejich domovském a jejich rodinných příslušníků a pouze upravuje instituty na podporu praktické ochrany těchto práv jako soudní ochrana, podpora odborných

nestátních subjektů v soudním řízení, zákaz pronásledování za uplatnění práv a kroky k jejich ochraně či zřízení odborných nezávislých subjektů na podporu rovného zacházení a podporu pracovníků EU a jejich rodinných příslušníků, neboť práva pracovníků EU a jejich rodinných příslušníků a zákaz jejich diskriminace na základě státní příslušnosti ve vybraných oblastech. V současné době je návrh zákona projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Z hlediska gesce MZ je významná novela **zákona o tkáních a buňkách a novela transplantačního zákona, kterými se transponují směrnice EK č. 2015/565 ze dne 8. dubna 2015**, kterou se mění směrnice 2006/86, pokud jde o některé technické požadavky na kódování lidských tkání a buněk a směrnice komise 2015/566 ze dne 8. dubna 2015, pokud jde o postupy pro ověřování rovnocenných jakostních a bezpečnostních norem pro dovážené tkáně a buňky. Směrnice stanovují jednotná pravidla pro dovoz tkání a buněk ze třetích zemí do EU a zavádí jednotný evropský kód, který usnadní zajištění sledovatelnosti lidských tkání od dárce k příjemci a naopak. Tím přispěje také k boji proti obchodování s tkáněmi a orgány lidského původu. Návrhy byly usnesením Senátu ČR č. 122 ze dne 7. března 2017 postoupeny s pozměňovacími návrhy Poslanecké sněmovně ČR (sněmovní tisky č. 810 a č. 811).

Mezinárodní úprava:

Úmluva Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi - Úmluva podepsána za ČR dne 2. 5. 2016. Následovalo předložení Úmluvy Parlamentu k vyslovení souhlasu s ratifikací. Příslušné výbory Senátu i Poslanecké sněmovny, jakož i pléna obou komor vyjádřili postupně během roku 2016 souhlas s ratifikací (poslední souhlas byl udělen na schůzi Senátu dne 14. 12. 2016). Dne 31. ledna 2017 prezident republiky podepsal ratifikační listinu.

Úmluva proti obchodování s lidskými orgány - Úmluva podepsána za ČR dne 25. 3. 2015 (dosud však nevstoupila v platnost - nebyla ratifikována dostatečným počtem států). Nicméně před přistoupením k ratifikaci bylo shledáno za vhodné učinit k Úmluvě ještě dvě výhrady. Aby to bylo možné, bylo nutné zopakovat meziresortní připomínkové řízení s návrhem na doplnění usnesení vlády. Meziresortní připomínkové řízení bylo ukončeno dne 14. 12. 2016, připomínky byly vypořádány a materiál je předkládán vládě bez rozporu. Vláda návrh na doplnění/změnu usnesení schválila svým usnesením č. 39 ze dne 16. 1. 2017. Následně bude Úmluva předložena Parlamentu k vyslovení souhlasu s ratifikací.

Protokol z roku 2014 k Úmluvě o nucené práci z roku 1930 – přijat na 103. zasedání Generální konference Mezinárodní organizace práce v Ženevě dne 11. června 2014. Protokol se zaměřuje na prevenci před nucenou prací a ochranu obětí z hlediska jak jejich práv zejména při trestně-právním řízení, tak i nároků na sociální rehabilitaci a pomoc. Zdůrazňuje také potřebu mezinárodní spolupráce v boji proti obchodování s lidmi, které je často součástí řetězce, končícího nucenou prací nelegálních migrantů v cílové zemi. Návrh na jeho ratifikaci byl schválen usnesením vlády ze dne 24. června 2015, č. 492. Souhlas Parlamentu byl vysloven usnesením Poslanecké sněmovny č. 1122 ze 42. schůze dne 10. března 2016 a usnesením Senátu č. 265 ze 14. schůze dne 11. listopadu 2015. Ratifikační listina byla podepsána prezidentem republiky a předsedou vlády ČR dne 9. května 2016 a uložena u Mezinárodního úřadu práce dne 9. června 2016. Protokol, který vstoupil v platnost dne 9. listopadu 2016, tak pro Českou republiku podle svého čl. 8 odst. 2 vstoupí v platnost dne 9. června 2017.

V rámci evropské legislativy byl v březnu roku 2016 Evropskou komisí (dále jen „Komise“) předložen návrh na revizi směrnice o vysílání pracovníků, který podstatným způsobem mění rozsah pravidel pro odměňování pracovníků vyslaných dočasně na území jiného členského státu v rámci přeshraničního poskytování sociálních služeb. Předložený návrh revize směrnice je zdůvodňován potřebou vytvoření transparentních podmínek a zajištění férové konkurence

na vnitřním trhu EU v kontextu rychle narůstajícího přeshraničního pohybu služeb. Podle názoru EK došlo po rozšíření EU v roce 2004 a v následujících letech k podstatnému nárůstu mzdových rozdílů v EU a tím byla narušena rovnováha mezi cílem podpořit a usnadnit přeshraniční poskytování služeb s přiměřenou ochranou vyslaných pracovníků a férovými konkurenčními podmínkami mezi domácími a zahraničními poskytovateli služeb. Návrh v květnu 2016 odmítlo 11 národních parlamentů včetně ČR a spustilo proces tzv. žluté karty. Problémem je zejména ustanovení o rovném odměňování, které podle některých členských států (včetně ČR) omezí volný pohyb služeb v rámci jednotného trhu EU a bude mít významné negativní dopady zejména na malé a střední podniky v zemích s nižšími mzdami. Evropská komise však námítky odmítla a Rada v projednávání návrhu pokračuje.

V červnu roku 2016 byl Komisí předložen návrh směrnice Evropského Parlamentu a Rady o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci (tzv. „modrá karta“); zde se však jedná o úpravu pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci

Aktuální judikatura:

Nález Ústavního soudu ze dne 3. listopadu 2016 sp. zn. I. ÚS 1860/16 ve věci obchodování s lidmi - vyjadřuje se k požadavkům spravedlivého procesu na kontradiktorní výpověď svědka v případě jeho nepřítomnosti. Otázka, zda připuštěním výpovědi nepřítomného svědka jako důkazu nebylo porušeno právo obviněného vyslyšet svědky, se posuzuje ve třech krocích. Je třeba posoudit: 1) zda pro nepřítomnost svědka existoval dostatečný důvod 2) jakou váhu tento důkaz měl – zda šlo o jediný či rozhodující důkaz se značnou vahou 3) zda v řízení existovaly dostatečné vyvažující faktory, včetně silných procesních záruk, které kompenzovaly připuštění výpovědi nepřítomného svědka jako důkazu proti obviněnému.

Práve m na tlumočení a překlad v trestním řízení se zabývá usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2016 sp. zn. 4 Tdo/1178/2016.

Již v prosinci roku 2015 byl vydán **nález Ústavního soudu II ÚS 3626/13**, který se vyjadřuje k postupu P ČR a státního zastupitelství (dále jen „SZ“) v kauze „**Stromkaři**“ z let 2009 – 2010, tedy ve věci rozsáhlého pracovního vykořisťování zahraničních občanů v českých lesích. Ústavní soud zrušil usnesení policejního orgánu (OŘ Praha I) a SZ o odložení věci a označil postup OČTŘ za nekomplexní a nedůsledný. Případ je tedy znovu otevřen k prověřování a vyšetřování. Sledování kauzy „Stromkaři“ bylo Zprávou o stavu obchodování v České republice za rok 2015 stanoveno jednou z priorit pro sledování i v roce 2016. Více viz část 11.1. Vyhodnocení priorit stanovených pro rok 2016.

10. PARTNERSTVÍ

10.1 Partnerství v rámci ČR

V této kapitole jsou uváděny příklady spolupráce jak na strategické, tak na operativní úrovni.

- Ministr vnitra jako osoba odpovědná za koordinaci aktivit v oblasti potírání obchodování s lidmi na národní úrovni je předsedou **Mezirezortní koordinační skupiny pro oblast boje proti obchodování s lidmi** (MKS), která se v roce 2016 pod vedením prvního náměstka pro vnitřní bezpečnost sešla dvakrát. Kromě zhodnocení úkolů z minulých jednání se témata zaměřovala na představení aktivit a činností přítomných organizací od posledního jednání, představení základních výstupů ze Zprávy o stavu obchodování s lidmi v ČR za rok 2015 akcentovala

problematiku obchodování s dětmi a pracovního vykořisťování a dalších dosud méně akcentovaných forem vykořisťování. Dále se pozornost všech partnerů v rámci MKS soustředila na definování cílů a efektivní nastavení úkolů pro Národní strategii Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2016 – 2019. MKS se také věnovala monitoringu nových trendů a formulaci vhodných opatření v boji proti nim. MKS je jediným orgánem v rámci problematiky obchodu s lidmi, kde se pravidelně setkávají zástupci relevantních resortů společně s představiteli nestátních neziskových organizací, jakož i mezivládní organizace IOM.

- I v roce se uskutečnila pravidelná zasedání **Analytického centra pro ochranu státních hranic a migrací (ANACEN)** a jeho dílčích fór.
- Také v roce 2016 probíhala **spolupráce příslušných útvarů PČR** se spolupracujícími **neziskovými organizacemi** a **IOM Praha**. Jednalo se zejména o případy, kdy identifikovaná oběť byla zařazena do Programu. V takových případech pak byly s konkrétními pracovníky nevládních organizací řešeny dílčí kroky k zabezpečení bezproblémového chodu trestních řízení. Stejně jako v předchozích letech byla v případě potřeby svolávána dílčí jednání, při nichž se po vzájemné domluvě nastavovala další pravidla spolupráce. Rovněž docházelo k jednáním a výměně informací v rámci koordinačních schůzek OBPPK MV.
- Do aktivního vyhledávání obětí obchodování s lidmi **byla v roce 2016 zapojena i SCP**; přestože v roce 2016 pracovníci odboru dokumentace SCP řešili zejména případy související se s odhalováním trestné činnosti v souvislosti s ustanovením § 341 TZ „Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky“, zaměřovaly se i na prověření na případné propojení s ustanovením § 168 TZ „Obchodování s lidmi“ a s organizovanými skupinami zainteresovanými v této problematice. Po vyhodnocení zjištěných skutečností je postupováno v součinnosti s pracovníky SKPV a nebo NCOZ anebo jednotlivých krajských expozitur. Ve spojení s migračními trendy, které byly na území ČR v roce 2016, byly **hlavní kontrolní akce spojeny** s možným výskytem obchodování s lidmi pořádané SCP tam, kde byl předpoklad, že by se tato problematika mohla objevit. Probíhaly dlouhodobé kontrolní a bezpečnostní akce na pozemních komunikacích v příhraničí a na hlavních dálničních spojích (D1, D5, D7 apod.) zaměřené na kontroly kamionové dopravy a dodávkových vozidel, popř. autobusových linek, a to i ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Cel (rentgenové mobilní pracoviště), Mobilními jednotkami dohledu Celní správy a místně příslušnými součástmi PČR (Dopravní služba, Dálniční oddělení, Místní oddělení). Dalším místem, kde byly prováděny specializované akce, byla opatření v rámci mezinárodních letišť, kde byly zjištěny pokusy o nelegální vstupy na území ČR a také dohled při odletu z území ČR. Dále pokračovaly nastavené pravidelné kontroly na mezinárodních vlakových spojích (Maďarsko-Rakousko-Česko-Německo).

10.2 Přeshraniční spolupráce

Výčet aktivit v této kapitole nelze chápat jako vyčerpávající a kompletní. Zástupci MV (potažmo PČR) se účastní jednání řady platforem v rámci EU i jednání, která vyplývají z účasti v mezinárodních organizacích či jiných bi- i multilaterálních či regionálních partnerství. Dále se jednalo o účast MV a jiných resortů na konferencích, předávání informací a o spolupráci na strategické i operativní úrovni, přijímání zahraničních delegací k tomuto tématu atd.

- V souvislosti se zapojením do **subprojektu ETUTU THB**, docházelo mezi **specializovanými útvary vybraných států EU pod záštitou EUROPOL** k výměně a sdílení informací z vyšetřování případů obchodování s lidmi se zaměřením na nigerijské kriminální skupiny, jejichž aktivity se projeví rovněž na území ČR. Na

základě žádostí zaslaných cestou mezinárodní policejní spolupráce, byly prováděny lustrace, prověrky a šetření k zájmovým osobám a věcem.

- V dubnu 2016 se do tzv. „Action day“ se zaměřením na monitoring nigerijských kriminálních skupin v prostitučním prostředí na území konkrétních členských států EU, zapojilo 178 policistů ÚOOZ SKPV a cizinecké policie. Kontroly proběhly na celém území ČR, byly prováděny lustrace, prověrky a šetření k zájmovým osobám a věcem. Celkem bylo zkontrolováno v prostitučním prostředí 275 osob, mezi nimi 19 žen se státní příslušností Nigérie.
- **NCOZ SKPV se dále zapojil do projektu EMPACT THB**, v rámci kterého proběhl v říjnu 2016 další „Action day“ pod krycím názvem „Ciconia Alba“ jako celoevropská kontrolní akce. Akce proběhla pod záštitou EUROPOLU, předmětem zájmu byly kriminálně relevantní informace, údaje k identifikačním dokladům, typy a čísla víz, telefonní čísla, fotografie, motorová vozidla. V rámci ČR byla provedena na území hl. m. Prahy, v Jihočeském kraji, v Plzeňském kraji, Ústeckém kraji, Královéhradeckém kraji, Pardubickém kraji, Jihomoravském kraji, Olomouckém kraji a Moravskoslezském kraji. Do akce bylo zapojeno 180 policistů NCOZ SKPV a cizinecké policie. V jejím průběhu bylo zkontrolováno v 50 nočních podnicích celkem 528 osob, z tohoto počtu se jednalo o 190 cizinců. Byla prováděna výměna informací k osobám, u nichž bylo zjištěno spojení s kriminálním prostředím.
- Jako **zásadní krok k úspěšné mezinárodní spolupráci orgánů činných v trestním řízení hodnotíme působení národního korespondenta pro boj proti obchodování s lidmi, zneužívání žen a dětí, nelegální migraci a zaměstnávání, genderové, domácí a sexuálně motivované násilí a pro ochranu práv obětí trestných činů na NSZ**. Náplní jeho činnosti je mimo jiné shromažďování relevantních poznatků z legislativy a judikatury, účast na seminářích věnovaných této problematice. V soustavě státního zastupitelství byla dále stanovena obligatorní specializace státních zástupců na oblast nelegální migrace a obchodování s lidmi. Tato specializace je stanovena u krajských státních zastupitelství, vrchních státních zastupitelství a NSZ.
- V rámci mezinárodní policejní spolupráce v oblasti vzdělávání se uskutečnily v roce 2016 následující vzdělávací aktivity CEPOL v souvislosti s oblastí nelegálního obchodu s lidmi vycházející z priorit definovaných v rámci EU Policy Cycle: webinář 2. června 2016 „**Trafficking in Human Beings – Labour Exploitation**“ a webinář 26. září 2016 „**Severe Forms of Labour Exploitation**“.
- V rámci Středoevropské policejní akademie (MEPA) byl realizován: **hlavní kurz MEPA** - problematika obchodu s lidmi byla částí tematické náplně hlavního kurzu v termínu 14. 3. - 29. 4. 2016 ve všech členských zemích MEPA.
- Stejně jako v uplynulých letech, i v roce 2016 se dvakrát sešla v Bruselu neformální skupina národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů pro otázky obchodování s lidmi, za účasti zástupců OBPPK MV. První část obou jednání byla tradičně věnována „tour de table“, novinkám ze strany členských států EU. Jednání dominovala témata: transpozice Směrnice 2011/36/EU ze strany Německa jako posledního státu EU (deadline pro tuto transpozici byl duben 2013), diskuse o aktivně podpoře kriminalizace využívání služeb obchodovaných osob (viz článek 23 Směrnice). Dále členské státy informovaly o narůstajícím počtu identifikovaných obětí původem z Nigérie.
- Dne 20. září 2016 proběhlo na MV přijetí delegace zástupců státních i nestátních institucí z Turkmenistánu. Studijní cesta turkmenských představitelů do ČR proběhla v rámci projektu ke koordinované asistenci a pomoci orientované na zájmy obětí

obchodování s lidmi realizovaného International Organisation on Migration (IOM). Projekt si klade za cíl v návaznosti na schválení 1. Akčního plánu boje proti obchodování s lidmi prezidentem Turkmenistánů získat informace o nastavení v evropských zemích a následně efektivně nastavit vlastní mechanismy.

- Dne 21. 9. 2016 se na MV uskutečnilo jednání k principu non-punishment v případech obětí obchodování s lidmi, které svolalo OBPPK MV v návaznosti na hodnotící zprávu Zvláštní představitelky a koordinátorky OBSE pro oblast boje proti obchodování s lidmi a také na nesrovnalosti výkladu tohoto institutu, k jehož uplatňování se ČR zavázala v mezinárodních dokumentech. Jednání se zúčastnili zástupci MV, NCOZ, Policejního prezidia, Nejvyššího státního zastupitelství, Ministerstva spravedlnosti a Úřadu vlády.
- **MZ jmenovalo národní kontaktní osobu pro koordinaci boje proti obchodování s orgány lidského původu, a to na základě požadavku vyplývajícího z Úmluvy boje proti obchodování s orgány Rady Evropy**, kterou ČR podepsala v loňském roce v Santiagu de Compostela. V prosinci roku 2016 se v Madridu uskutečnil workshop pro národní kontaktní osoby, kterého se zúčastnil i náš zástupce. Mezi první úkoly patří sběr dat a informací pro RE o této problematice na národní úrovni.

11.PRIORITY

11.1 Vyhodnocení priorit stanovených pro rok 2016

První z priorit pro rok 2016 bylo sledování vývoje v tzv. nových formách obchodování s lidmi v ČR. Jak vyplývá z jednotlivých kapitol této zprávy, všichni aktéři zapojení do národního referenčního mechanismu v rámci MKS věnovali pozornost zejména fenoménu tzv. sňatků s výhodou. Důležitým krokem, který přispívá ke sjednocení pohledu zejména orgánů činných v trestním řízení je: **„Stanovisko NSZ k trestnému činu obchodování s lidmi – vylákání ženy do ciziny pod záminkou uzavření sňatku za účelem obchodu“**³², které je určené primárně pro využití specialistů NCOZ.

Níže nabízíme krátké shrnutí z výše uvedeného stanoviska NSZ, resp. národní korespondentky působící v této oblasti:

- Vylákání ženy do ciziny pod záminkou uzavření sňatku s výhodou může vykazovat prvky obchodování s lidmi.
- Případům sňatků s výhodou by měla být ze strany orgánů činných v trestním řízení věnována mimořádná pozornost.
- Sjednání osoby starší 18 let pro sňatek s výhodou či nucený sňatek by bylo možné kvalifikovat jako trestný čin obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku, z hlediska samotného účelu vykořisťování by uvedené jednání pachatele naplňovalo znak jiné formy vykořisťování podle odst. 2 písm. e) § 168 TZ.

Druhou ze stanovených priorit byl **monitoring vývoje v kauze „Stromkaři“**. Ačkoliv se hovoří o kauze „Stromkaři“, přesněji je zřejmě hovořit o vietnamské a rumunské části

³² Nejvyšší státní zástupce má oprávnění vydávat toliko výkladová stanoviska podle § 12 odst. 2 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, jež mohou výlučně směřovat ke sjednocení rozdílného výkladu zákonů a jiných právních předpisů při výkonu působnosti státního zastupitelství. Může je tedy vydávat výlučně pro soustavu státního zastupitelství, a to jako stanoviska nezávazná. V rámci prosazování ochrany veřejného zájmu NSZ nicméně může poskytnout obecný názor analytického a legislativního odboru NSZ k možné trestněprávní kvalifikaci určitého jednání, který zastává výhradně pro účely výkonu působnosti státního zastupitelství.

kauzy (dle státní příslušnosti poškozených). **Již v prosinci roku 2015 byl vydán náleží Ústavního soudu II ÚS 3626/13, který se vyjadřuje k postupu P ČR a SZ v kauze „Stromkaři“** z let 2009 - 2010, tedy ve věci tvrzeného pracovního vykořisťování zahraničních občanů v českých lesích. Ústavní soud zrušil usnesení policejního orgánu (OR Praha I) a SZ o odložení věci a označil postup OČTŘ za nekomplexní a nedůsledný s tím, že mj. konstatoval: „V případech podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu obchodování s lidmi či jiných závažných trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti, kterýchž trestnímu stíhání je Česká republika vázána mezinárodními závazky, lze v ústavněprávní rovině dovodit pozitivní povinnost orgánů státu k efektivnímu objasnění trestní věci. Porušení této povinnosti představuje zásah do ústavně zaručených základních práv osob, jež se prohlašují za oběti takových trestných činů a domáhají se cestou trestního oznámení u orgánů státu ochrany a zadostiučinění. Je třeba vycházet z předpokladu, že pro oběti obchodování s lidmi bývá ochrana poskytnutá v rámci trestního řízení bezprostředním a nejúčinnějším způsobem zajištění jejich základních práv vyplývajících z čl. 8 odst. 1, čl. 9 a čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a z čl. 4 odst. 1 a 2 a čl. 5 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Ryze formální či hrubě nesprávný a neefektivní postup orgánů činných v trestním řízení proto neobstojí z hlediska ústavněprávního přezkumu a zakládá nutnost kasace rozhodnutí, jímž bylo trestní řízení skončeno odložením věci.“

V druhé části kauzy rozhodl Ústavní soud v lednu 2016 II ÚS 3436/14, kdy mj. v právní větě konstatoval následující: „Trestní řízení představuje vztah mezi pachatelem a státem, což také znamená, že ústavně není zaručeno právo třetí osoby (např. oznamovatele, poškozeného), aby jiná osoba byla stíhána a odsouzena. Současně však nelze pominout, že je pozitivní povinností státu zajistit ochranu základních práv, a to i prostřednictvím efektivního trestního řízení. Požadavek účinného vyšetřování je však „pouze“ procesní povinností tzv. náležitě péče, a nikoliv povinností ve vztahu k jeho výsledku. Účinné vyšetřování tak nezaručuje žádný konkrétní výsledek, nýbrž pouze řádnost postupu daného orgánu. Ústavní soud vychází z doktríny Evropského soudu pro lidská práva, pokud jde o pozitivní povinnosti státu ve vztahu k právu na život. Má za to, že nikoliv v případě veškeré trestné činnosti, která je již z povahy věci způsobila zasáhnout do práv jednotlivců, je dáno jeho oprávnění zasahovat do činnosti orgánů činných v trestním řízení. Toto oprávnění - a dokonce i povinnost - je však dáno tehdy, pakliže se jedná o případy těch nejzávažnějších trestných činů, významem svých dopadů srovnatelným právě s uvedeným právem na život. Činí tak proto i v nyní projednávané věci, kdy je předmětem řízení osobní svoboda, lidská důstojnost, a tvrzeno bylo i tak závažné jednání, blížící se užití jiného k otroctví, nevolnictví, nuceným pracím nebo jiným formám vykořisťování. V tomto případě je tedy třeba přezkoumat, zda orgány činné v trestním řízení provedly účinné vyšetřování a dostaly tak své pozitivní povinnosti ochrany zmíněných základních práv.“

První z rozdělených částí případu je aktuálně dozorována Obvodním státním zastupitelstvím Praha 4, které sdělilo následující informaci: „V současné době je věc stále v prověřování, nikdo z vietnamských pracovníků v ČR není, P ČR komunikuje pouze s advokátní kanceláří, která se v případě angažuje a která se snaží přesvědčit alespoň některé z vietnamských pracovníků, aby poskytli P ČR svědeckou výpověď. Policejní orgán chce v nejbližší době vyslechnout podezřelé, zda nedošlo z jejich strany k narovnání škody v civilním řízení. Dle názoru státního zástupce byla věc od prvopočátku občansko-právním sponzorem, neboť pracovníci měli zajištěné ubytování i stravu, pokud odmítali jíst některé druhy potravin, např. vepřové maso, a požadovali pouze kuřecí, jednalo se o výhradní problém zaměstnanců. Doklady měli po celou dobu u sebe. Věc neměla být „roztržena“ na několik samostatných řízení a vedena vcelku.“

Druhou část kauzy „Stromkaři“ aktuálně dozoruje Obvodní státní zastupitelství Praha 1. Také zde v průběhu roku 2016 nenastal žádný významný posun v prověřované věci. Byl učiněn pokus prostřednictvím mezinárodní justiční spolupráce o ztotožnění osob, které figurují ve věci jako poškození (Slováci, Rumuni, Vietnamci), avšak ztotožnění nemohlo

být provedeno, neboť osoby poškozených jsou a) na pohybu v EU, b) žijí jako bezdomovci, c) jsou neznámo kde. Proto byly státní zástupkyně vytipovány osoby, u kterých by ztotožnění mělo být úspěšné. Poté dojde k výsledku těchto osob. Věc je stále prověřována pro podezření z trestného činu podvodu.

V monitoringu kauzy Stromkaři budeme pokračovat i v následujícím období. I když se v tuto chvíli nejedná o případ spadající právní kvalifikací do předmětu zájmu této zprávy, považujeme jej za důležitý proto, že zřetelně ilustruje obtíže spočívající především v zajišťování relevantních důkazů v situacích, kdy pravděpodobně docházelo k porušování práv a zneužívání postavení cizinců a nelegálnímu nebo quasilegálnímu zaměstnávání.

11.2 Priority pro rok 2017

Po pečlivém uvážení, zejména s ohledem na to, že v polovině roku 2016 byla Vládou ČR schválena Strategie, se zpracovatelé této zprávy rozhodli nestanovovat žádné dílčí priority pro rok 2017. Strategie definovala celkem 13 úkolů, včetně dílčích aktivit v rámci jednotlivých úkolů. V intencích těchto úkolů se budou odvíjet aktivity všech relevantních aktérů i v roce 2017. Přesto lze konstatovat, že určitý důraz bude kladen zejména na oblast pracovního vykořisťování a tzv. sňatků s výhodou.

TABULKOVÁ ČÁST

1. STATISTICKÉ VÝSTUPY PČR

1a – ZJIŠTĚNÉ, STÍHANÉ A VYŠETŘOVANÉ TRESTNÉ ČINY OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V ČR V LETECH 2010 – 2016 (DLE § 168 TZ), (PČR)								
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zjištěno trestných činů celkem		24	19	24	18	20	18	22
z toho:	objasněno	13	11	18	11	14	7	15
	dodatečně objasněno	4	6	4	5	5	2	2
Skutky spáchané								
	pod vlivem (alkoholu a drog)	1	0	0	0	0	2	0
	z toho alkohol	0	0	0	0	0	2	0
	recidivisty	11	10	3	11	8	3	7
	nezletilými (do 15 let)	0	0	1	0	0	1	0
	mladistvými (15 -18 let)	2	0	6	0	4	1	7
Stíháno, vyšetřováno osob - celkem		35	29	22	25	16	12	23
z toho:	recidivisté	12	9	5	10	6	2	9
	nezletilí (do 15 let)	0	0	0	0	0	1	0
	mladiství (15-18 let)	1	0	1	0	3	1	3
	18 - 30 let	9	7	13	10	4	1	9
	30 a výše	25	22	8	15	8	9	11
	muži	27	20	15	20	8	6	17
	ženy	8	9	7	5	8	6	6
	občané ČR	21	22	19	23	13	8	22
	cizinci	14	7	3	2	3	4	1
Spácháno v organizované skupině								
z toho:	zjištěno	10	5	6	3	2	3	0
	objasněno	3	5	4	4	0	2	0
	stíháno osob	14	27	8	18	0	5	0
	muži	11	18	6	14	0	3	0
	ženy	3	9	2	4	0	2	0
	občané ČR	4	15	7	16	0	1	0
	cizinci	10	12	1	2	0	4	0
	věk stíhané osoby							0
	do 15 let	0	0	0	0	0	0	0
	15-18 let	0	0	0	0	0	0	0
	18-30 let	4	6	2	9	0	0	0
	nad 30 let	10	21	6	9	0	0	0

**1b - OBĚTI TRESTNÉHO ČINU OBCHODOVÁNÍ S LIDMI (DLE § 168 TZ) V ČR
V LETECH 2010 – 2016 (PČR)**

Rok/věk	muž	žena	počet osob ve skupinách	Celkem
2010	4	10	62	76
věk do 15	2	1		
15-17	1	3		
18-30	0	6		
31-40	0	0		
41-60	1	0		
neurčen	0	0		
2011	0	11	40	51
věk do 15		5		
15-17		4		
18-30		2		
2012	3	11	38	52
věk do 15	2	6		
15-17	1	4		
18-30		1		
2013	1	5	51	57
věk do 15		2		
15-17	1	2		
31-40		1		
2014	3	9	55	67
věk do 15		2		
15-17		4		
18-30		1		
31-40	1	1		
61 a více	2			
neurčen		1		
2015	7	4	39	50
věk do 15	1	1		
15-17	4	1		
18-30	2	1		
31-40	0	1		
2016	1	37		38
věk do 15	1	2		
15-17	0	6		
18-30	0	28		
31-40	0	1		
2005 až 2016 celkem				694

1c - OBĚTI TRESTNÉHO ČINU OBCHOD S LIDMI (DLE § 168 TZ) V ROCE 2016 DLE KRAJŮ (PČR)

	muž	žena	Celkový součet
Praha	0	6	6
Ústecký	0	2	2
Hradecký	0	10	10
Jihomoravský	0	15	15
Vysočina	1	1	2
Pardubický	0	2	2
Liberecký	0	1	1
Celkem	1	37	38

1d - TRESTNÝ ČIN KUPLÍŘSTVÍ (DLE § 204 STZ, § 189 TZ), (PČR)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zjištěno	83	123	85	46	52	37	33	44	42	52	57	50	36
objasněno	83	119	79	39	43	28	26	32	36	46	49	50	33
Vyšetřované a stíhané osoby	105	119	98	66	88	35	28	61	46	44	72	63	35

1e - TRESTNÝ ČIN NEOPRÁVNĚNÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ 2010 - 2016 (§ 342 TZ), (PČR)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zjištěno	3	4	3	2	3	3	6
objasněno celkem	0	0	2	3	2	2	2
Vyšetřované a stíhané osoby	0	0	2	12	3	2	2

2. STATISTICKÉ VÝSTUPY MS

2a - POČTY OBŽALOVANÝCH OSOB PRO TRESTNÝ ČIN OBCHODOVÁNÍ S LIDMI (DLE § 168 TZ, § 232A STZ, DŘÍVE § 246 STZ), (MS)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Obžalováno	0	0	14	20	17	26	26	31	31	30	25	18	19

2b - POČTY OBŽALOVANÝCH OSOB PRO TRESTNÝ ČIN KUPLÍŘSTVÍ (NSZ) – ČASOVÁ ŘADA 2004 – 2016 (DLE § 189, DŘÍVE § 204 STZ)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Obžalováno	118	205	136	72	119	89	33	49	65	49	77	73	53

2c - POČTY PRAVOMOCNĚ ODSOUZENÝCH OSOB A ULOŽENÝCH TRESTŮ ZA OBCHODOVÁNÍ S LIDMI DLE § 168 TZ A 232A STZ), (MS)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Odsouzené osoby	12	20	2	4	3	1	10	19	11	19	6	19	8
K nepodmíněnému trestu	3	8	0	3	3	0	9	18	10	17	4	12	6
K podmíněnému trestu	9	12	2	1	0	1	1	1	1	2	1	7	2

2d - PRAVOMOCNĚ ODSOUZENÉ OSOBY PRO VYBRANÉ TRESTNÉ ČINY v roce 2016 (MS)

		§ 164	§ 165	§ 166	§ 167	§ 168	§ 232a ³³	§ 189	§ 204 ³⁴	§ 342
celkem trestných činů		0	0	0	0	9	2	60	1	0
celkem odsouzeno osob		0	0	0	0	7	1	56	1	0
obět'	dítě	0	0	0	0	4	0	3	0	0
	žena	0	0	0	0	0	0	13	0	0
trest	PO	0	0	0	0	2	0	45	0	0
	NEPO	0	0	0	0	5	1	8	1	0
	do 1 roku	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	1 - 5 let	0	0	0	0	2	0	6	0	0
	5 - 15 let	0	0	0	0	3	1	1	1	0
upuštěno od potrestání		0	0	0	0	0	0	1	0	0

³³ § 232a STZ.

³⁴ § 204 STZ.

3. OBCHODOVÁNÍ S LIDMI MLADŠÍMI 18 LET (P ČR, MS, MPSV)

3a - OBCHODOVÁNÍ S OSOBAMI MLADŠÍMI 18 LET VROCE 2016 – ROZDĚLENÍ DLE VĚKU (PČR)				
03 mládež 15-18 let	04 osoby 18-30 let	05 osoby 30-50 let	děti 0 - 15	Celkem obětí
6	28	1	3	38

3b - TRESTNÝ ČIN PROSTITUCE OHROŽUJÍCÍ MRAVNÍ VÝVOJ DĚTÍ (§ 190 TZ)							
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zjištěno	1	0	7	1	1	3	1
objasněno celkem	1	0	6	1	0	3	1
Vyšetřované a stíhané osoby	1	0	6	1	0	3	1

3c - TRESTNÝ ČIN ÚČAST NA PORNOGRAFICKÉM PŘEDSTAVENÍ (§ 193a TZ), (PČR)			
Rok	2014	2015	2016
Zjištěno	0	0	0
objasněno celkem	0	0	0
Vyšetřované a stíhané osoby	0	0	0

3d - TRESTNÝ ČIN NAVAZOVÁNÍ NEDOVOLENÝCH KONTAKTŮ S DÍTĚTEM (§ 193b TZ), (PČR)			
Rok	2014	2015	2016
Zjištěno	2	7	23
Objasněno celkem	1	6	20
Vyšetřované a stíhané osoby	1	4	15

3e - TRESTNÝ ČIN SVĚŘENÍ DÍTĚTE DO MOCI JINÉHO (§ 169 TZ, DŘÍVE OBCHODOVÁNÍ S DĚTMI 216a STZ), (PČR)													
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zjištěno	5	0	2	0	0	1	0	1	3	1	1	2	0
objasněno	4	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	1	0
Vyšetřované a stíhané osoby	0	0	3	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0

3f - PRÁVOMOCNĚ ODSOUZENÉ OSOBY – VYBRANÉ TRESTNÉ ČINY VE VZTAHU K ŠIRŠÍ DEFINICI OBCHODOVÁNÍ S DĚTMI ZA ROK 2016 (MS)

		§ 169	§ 190	§ 193	§ 205b ³⁵	§ 193a	§ 193b
celkem trestných činů		0	0	71	0	0	6
celkem odsouzeno osob		0	0	38	0	0	6
oběť	dítě	0	0	67	0	0	6
	žena	0	0	2	0	0	0
trest	PO	0	0	25	0	0	5
	NEPO	0	0	10	0	0	1
	do 1 roku	0	0	0	0	0	0
	1 - 5 let	0	0	5	0	0	1
	5 - 15 let	0	0	5	0	0	0
upuštěno od potrestání		0	0	2	0	0	0

3g – POČET ZJIŠTĚNÝCH PŘÍPADŮ DĚTÍ ZNEUŽITÝCH K VÝROBĚ DĚTSKÉ PORNOGRAFIE A K DĚTSKÉ PROSTITUCI V LETECH 2016 – 2015 (MPSV)

Věk dítěte	2016				2015			
	dětská pornografie		dětská prostituce		dětská pornografie		dětská prostituce	
	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky
do 1 roku	0	1	0	0	0	0	0	0
od 1 do 3 let	0	0	0	3	0	0	0	0
od 3 do 6 let	1	0	0	0	2	1	0	0
od 6 do 15 let	11	43	1	3	6	37	0	4
od 15 do 18 let	3	7	3	13	2	9	2	9
Celkem	15	51	4	19	10	47	2	13
Celkem dětí dle kategorií	66		23		57		15	

3h – POČET ZJIŠTĚNÝCH PŘÍPADŮ DĚTÍ ZA LÉTA 2016 - 2013 (MPSV)

Rok	dětská pornografie	dětská prostituce
2016	66	23
2015	57	15
2014	87	17
2013	33	17

³⁵ § 205b STZ odpovídá 193 TZ.

**3i - POČTY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB URČENÝCH PRO TÝRANÉ, ZNEUŽÍVANÉ
A ZANEDBÁVANÉ DĚTI A VÝŠE DOTACE MPSV TĚMTO SLUŽBÁM ZA ROK 2016 (MPSV)**

DRUH SLUŽBY	POČET SLUŽEB	DOTACE
azylové domy	213	315 257 234 Kč
domy na půl cesty	32	25 984 793 Kč
intervenční centra	18	17 998 836 Kč
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	245	218 127 272 Kč
odborné sociální poradenství	523	278 685 194 Kč
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	260	212 027 144 Kč
telefonická krizová pomoc	37	50 098 624 Kč
terénní programy	205	172 017 837 Kč
raná péče	74	67 888 553 Kč

**3j - POČET PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH Z DOTAČNÍHO TITULU RODINA A OCHRANA
PRÁV DĚTÍ A VÝŠE ALOKACE ZA ROK 2016 (MPSV)**

Oblast	Počet projektů	Výše alokace
Preventivní aktivity na podporu rodiny	213	71 264 868 Kč
Podpora práce s dětmi a rodinami v oblasti sociálně-právní ochrany dětí	79	28 700 159 Kč
Celkem	292	99 965 027 Kč

**3k - PODEZŘENÍ NA OBCHODOVANÉ DĚTI v ČR za rok 2015³⁶
(ZDC)**

Celkem OD	
z toho chlapci	0
z toho dívky	2
z toho do 15 let	1
z toho nad 15 let	1
Země původu	
Nigérie	1
Rumunsko	1
Druh obchodování	
Krádeže, nucené žebrání	1
Prostituce	1
Ukončení pobytu	
Jiné zařízení v zemi původu	1
Stále v zařízení	1
Průměrná délka pobytu	16 dní

³⁶ Data za rok 2016 nebyla v době zpracování této zprávy k dispozici.

4. STATISTICKÉ VÝSTUPY MV a IOM Praha

4a - PROGRAM – POČTY A ZEMĚ PŮVODU OBĚTÍ (MV)															
ROK	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	CELKEM
Země původu															
Česká republika		2	3	4	5	4	3	3	2		2	1	2	2	33
Slovenská republika		3		1	1	1	1				6	1	1	2	17
Moldavsko	3								1						4
Ukrajina		1	6	3	3	7	8		1				1	2	32
Bulharsko		2	4		1				1			2		1	11
Vietnam	1		3	3	2			1	1		1				12
Rumunsko				3		6					14	39		7	69
Makedonie					2										2
Rusko	1	1			3	1									6
Kyrgyzstán		1			1	1									3
Lotyšsko		1	1												2
Uzbekistán						1									1
Brazílie						3									3
Thajsko							1								1
Honduras								2							2
Nigérie								1	2						3
Srí Lanka									1						1
Filipíny										1					1
Neuvádí se									1						1
Celkem	5	11	17	14	18	24	13	7	10	1	23	43	4	14	204

4b - PROGRAM - FORMY VYKOŘIŠŤOVÁNÍ OBĚTÍ OSL ZA ROK 2016 A OBĚTI OSL DLE GENDERU (MV)			
obchodování s lidmi za účelem nucené práce a jiných forem vykořisťování	obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování	muži	ženy
9	5	8	6

4c - PROGRAM DOBROVOLNÝCH NÁVRATŮ CELKEM (IOM Praha)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počty navracených osob	635	617	297	315	312	399	214	-	224	214	202	223	146	175	200	207

4d - PROGRAM DOBROVOLNÝCH NÁVRATŮ – OBĚTÍ OSL VRACENÉ Z ČR NEBO DO ČR V ROCE 2016 (IOM Praha)

Státní příslušnost	Muž	Žena	Celkem
Bulharsko		2	2
Česká republika	1	2	3
Ukrajina		1	1
Celkem	3	5	8

4e - SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ VEDENÁ V ROCE 2016 VE VĚCI POVOLENÍ K DLOUHODOBÉMU POBYTU ZA ÚČELEM OCHRANY NA ÚZEMÍ (MV)

ve věci udělení povolení k pobytu	5	uděleno	5
		zastaveno	0
ve věci prodloužení povolení k pobytu	6	prodlouženo	6
		zamítnuto	0
ve věci zrušení povolení k pobytu	0	zrušeno	0
		zastaveno	0
Celkem řízení	11		

5. STATISTICKÉ VÝSTUPY VE VZTAHU K NELEGÁLNÍMU ZAMĚŠTNÁVÁNÍ (MPSV)

5a - VYDANÁ POVOLENÍ AGENTURÁM PRÁCE (MPSV)					
Rok	2012	2013	2014	2015	Celkem (2012 - 2015) ³⁷
Přijaté žádosti o udělení povolení	923	711	759	995	3388
Udělená povolení	737	543	636	618	2534
Neudělená povolení z důvodu nesouhlasného stanoviska MV	140	48	87	166	441
Odejmutá povolení	78	33	330	120	561

5b - POČET PROVEDENÝCH KONTROL NLZ A POČET ZJIŠTĚNÝCH OSOB (MPSV)					
Rok	Počet kontrol	Počet osob zjištěných při nelegální práci			
		občané ČR	občané EU	cizinci	celkem
2012	35 557	2 675	430	1 471	4 576
2013	36 101	1 394	295	1 481	3 170
2014	15 911	1 238	184	650	2 072
2015	9 583	1 913	294	858	3 065
2016	9 308	760	193	1 337	2 290

³⁷ Data za rok 2016 nebyla v době zpracování této zprávy k dispozici.

**5c - POČET A VÝŠE POKUT ZA VYBRANÉ SPRÁVNÍ DELIKTY ZÁKONA
O ZAMĚSTNANOSTI ULOŽENÝCH V ROCE 2016 (MPSV)³⁸**

Důvod pokuty	Počet uložených nepravomocných pokut	Výše uložených pokut v Kč
§139 odst. 1 písm. c) - přešůpek, výkon nelegální práce fyzickou osobou	17	51 000
§139 odst. 1 písm. d) - přešůpek, umožnění výkonu nelegální práce podle §5 písm. e) bodu 1 nebo 2	2	155 000
§139 odst. 1 písm. f) - přešůpek, umožnění výkonu nelegální práce podle §5 písm. e) bodu 3	1	70 000
§140 odst. 1 písm. c) - správní delikt, umožnění výkonu nelegální práce podle §5 písm. e) bodu 1 nebo 2	449	65 073 000
§140 odst. 1 písm. e) - správní delikt, umožnění výkonu nelegální práce podle §5 písm. e) bodu 3 (cizinec bez povolení k pobytu)	42	4 573 000

**5d - POČET A VÝŠE POKUT ZA VYBRANÉ SPRÁVNÍ DELIKTY ZÁKONA
O ZAMĚSTNANOSTI, ZJIŠTĚNÉ KONTROLAMI PROVEDENÝMI V ROCE 2016 (MPSV)³⁹**

Důvod pokuty	Počet uložených nepravomocných pokut	Výše uložených pokut v Kč
§139 odst. 1 písm. c) - přešůpek, výkon nelegální práce fyzickou osobou	2	17 000
§139 odst. 1 písm. d) - přešůpek, umožnění výkonu nelegální práce podle §5 písm. e) bodu 1 nebo 2	1	75 000
§139 odst. 1 písm. f) - přešůpek, umožnění výkonu nelegální práce podle §5 písm. e) bodu 3	0	0
§140 odst. 1 písm. c) - správní delikt, umožnění výkonu nelegální práce podle §5 písm. e) bodu 1 nebo 2	126	16 495 000
§140 odst. 1 písm. e) - správní delikt, umožnění výkonu nelegální práce podle §5 písm. e) bodu 3 (cizinec bez povolení k pobytu)	19	2 659 000

³⁸ Pozn.: Jedná se o všechny pokuty, uložené v období od 1. 1. do 31. 12. 2016, tj. částečně se jedná o pokuty za protiprávní jednání, zjištěná i kontrolami provedenými v předchozích obdobích.

³⁹ Pozn.: Jedná se o pokuty, uložené k datu vypracování této zprávy, za protiprávní jednání, zjištěná kontrolami provedenými v roce 2016; významná část pokut za zjištění z kontrol roku 2016 je dosud v řízení.

6. DOTACE MPSV POSKYTOVANÉ NNO

6a- DOTACE MPSV 2016 ORGANIZACÍM POSKYTUJÍCÍM SLUŽBY PŘEVÁŽNĚ CÍLOVÉ SKUPINĚ „OBĚTI OBCHODU S LIDMI“ (MPSV)⁴⁰	
Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb	2 463 000
azylové domy	1 629 000
krizová pomoc	834 000
Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy	1 236 103
terénní programy	1 236 103
LA STRADA Česká republika, o.p.s.	4 875 000
azylové domy	1 604 000
krizová pomoc	1 612 000
odborné sociální poradenství	1 050 000
telefonická krizová pomoc	609 000
Celkový součet	8 574 103

⁴⁰ MPSV spravuje registr poskytovatelů sociálních služeb. Z něj lze zjistit počty sociálních služeb k aktuálnímu datu, nikoliv přehled o všech službách, které byly poskytovány za určité období. Předkládány jsou tedy informace o počtech ke dni 25. ledna 2017.

6b- DOTACE MPSV V ROCE 2016 ORGANIZACÍM POSKYTUJÍCÍM SLUŽBY PŘEVÁŽNĚ CÍLOVÉ SKUPINĚ „OBĚTI OBCHODU S LIDMI“ (MPSV)				
POSKYTOVATEL SLUŽEB	DRUH SLUŽBY	NÁZEV SLUŽBY	KRAJ	DOTACE 2015 (V KČ)
La Strada Česká republika, o.p.s.	odborné sociální poradenství	Poradna pro obchodované a vykořisťované osoby	Česká republika	988 000
La Strada Česká republika, o.p.s.	krizová pomoc	krizová pomoc obchodovaným a vykořisťovaným osobám	Česká republika	1 518 000
La Strada Česká republika, o.p.s.	telefonická krizová pomoc	Info a SOS linka La Strada	Česká republika	143 000
La Strada Česká republika, o.p.s.	azylové domy	ubytování pro obchodované a vykořisťované osoby	Česká republika	1 613 000
Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy	terénní programy	Terén pro ohrožené osoby	Plzeňský	420 000
Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb	azylové domy	Azylový byt Diakonie ČCE – SCPS	Česká republika	1 390 000
CELKEM:				6 072 000

6c - POČTY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, KTERÉ MAJÍ REGISTROVANOU CÍLOVOU SKUPINU OBĚTI OBCHODU S LIDMI, A DÁLE KTERÉ POSKYTUJÍ SLUŽBY TAKÉ OSOBÁM MLADŠÍM 18 LET (2016)		
DRUHY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	POČET SLUŽEB	Z TOHO POČET SLUŽEB ZAMĚŘENÝCH TAKÉ NA OSOBY DO 18 LET
azylové domy	26	21
krizová pomoc	8	6
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	6	6
odborné sociální poradenství	72	61
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	2	2
sociální rehabilitace	3	2
telefonická krizová pomoc	10	10
terénní programy	16	15
Celkový součet	143	123

POUŽITÉ ZKRATKY

ADCH Praha	Arcidiecézní charita Praha
BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
Diakonie ČCE	Diakonie Českobratrské církve evangelické
DPP	dohoda o provedení práce
DÚ	diagnostický ústav
EU	Evropská unie
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
ESSK	Evidenčně statistický systém kriminality
ICMPD	Mezinárodní centrum pro rozvoj migrační politiky
IOM	Mezinárodní organizace pro migraci
IP MPSV	projekt MPSV s názvem „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany“
KMM	odbor konzulárních koncepcí a metodiky MZV
KŘP	krajské ředitelství PČR
KŘP OCP	krajské ředitelství, odbor cizinecké policie, SCP
La Strada	La Strada Česká republika, o.p.s.
MEPA	Středoevropské policejní akademie
MF	Ministerstvo financí ČR
MKS	Mezirezortní koordinační skupina pro oblast boje proti obchodování s lidmi
MOP	Mezinárodní organizace práce
MOPNZC	Meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MS	Ministerstvo spravedlnosti ČR
MV	Ministerstvo vnitra ČR
MZ	Ministerstvo zdravotnictví ČR
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí ČR
Národní strategie	Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v ČR na období 2016-2019
NCOZ	Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV
NNO	Nestátní nezisková organizace
NPC	Národní protidrogová centrála
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
OAMP MV	odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR
OBPPK MV	odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR
OBSE	Organizace pro spolupráci a bezpečnost v Evropě
OČTŘ	orgány činné v trestním řízení
OD	oddělení dokumentace SCP
OIP	oblastní inspektorát práce
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
PČR	Policie ČR
Program	Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV
R-R	ROZKOŠ bez RIZIKA, o. s.
Registr	Seznam registrovaných poskytovatelů sociálních služeb je veřejně přístupný v registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV
SCP	Služba cizinecké policie PČR
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování PČR

SCPS
SO ORP
SÚIP
ÚP ČR
ÚSKPV
ÚOOZ

ÚP
ZDC
ZDVOP
ZÚ

Středisko celostátních programů a služeb Diakonie ČCE
správní obvod obce s rozšířenou působností
Státní úřad inspekce práce
Úřad práce České republiky
Úřad služby kriminální policie a vyšetřování PČR
Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby
kriminální policie a vyšetřování PČR
Úřad práce ČR
Zařízení pro děti – cizince
zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
zastupitelský úřad ČR

PŘÁVNÍ PŘEDPISY

EÚLP	Evropská úmluva o ochraně lidských práv
cizinecký zákon	zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Směrnice 2011/36/EU	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a ochraně obětí, kterým se ruší rámcové rozhodnutí 2002/629/SVV
STZ	zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
TŘ	zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
zákon o sociálních službách	zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
zákon o zaměstnanosti	zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
zákon OSPOD	zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2016

*Ministerstvo vnitra České republiky
odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7*

Praha 2017